

సలహా

ప్రజల పక్ష పత్రిక

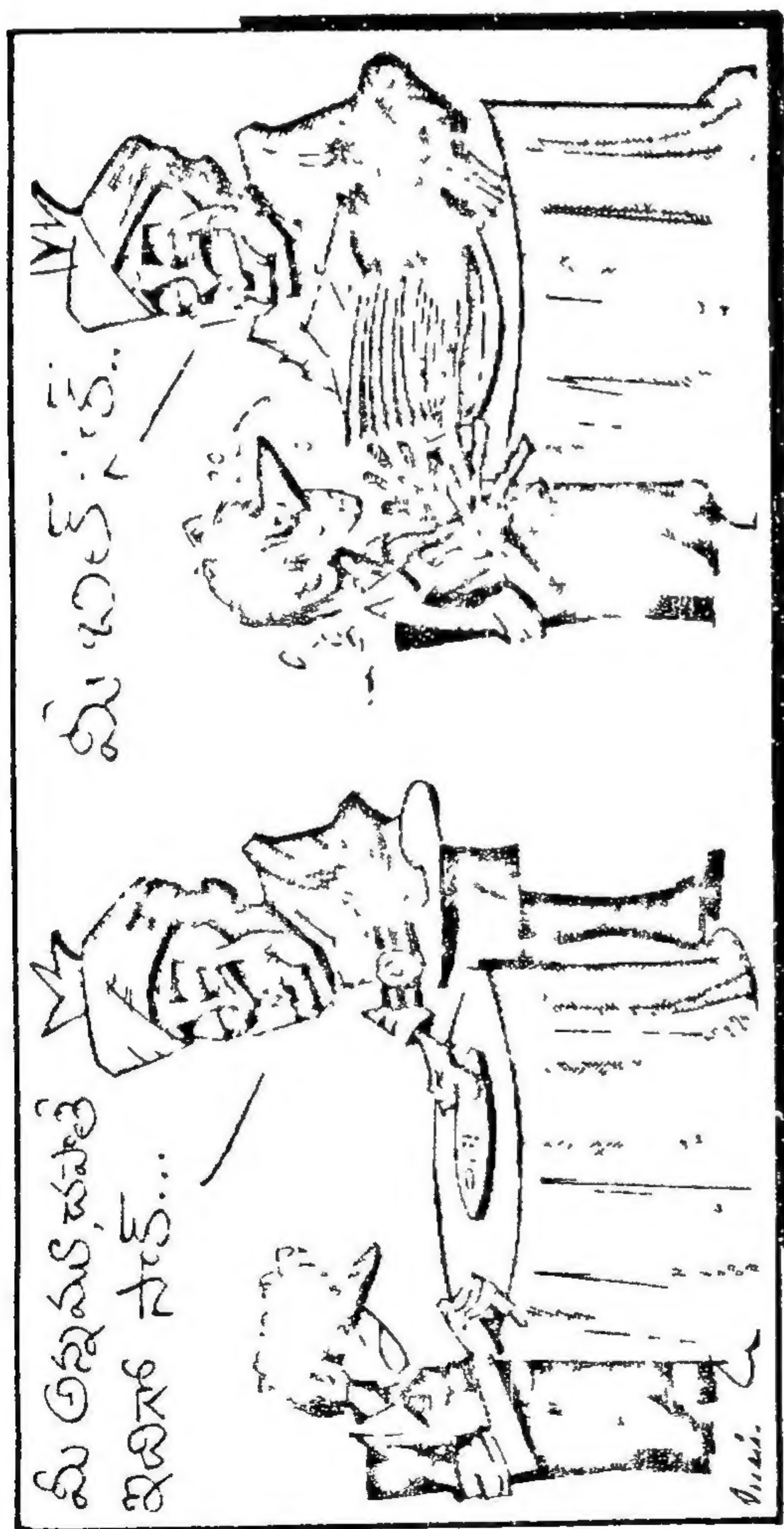
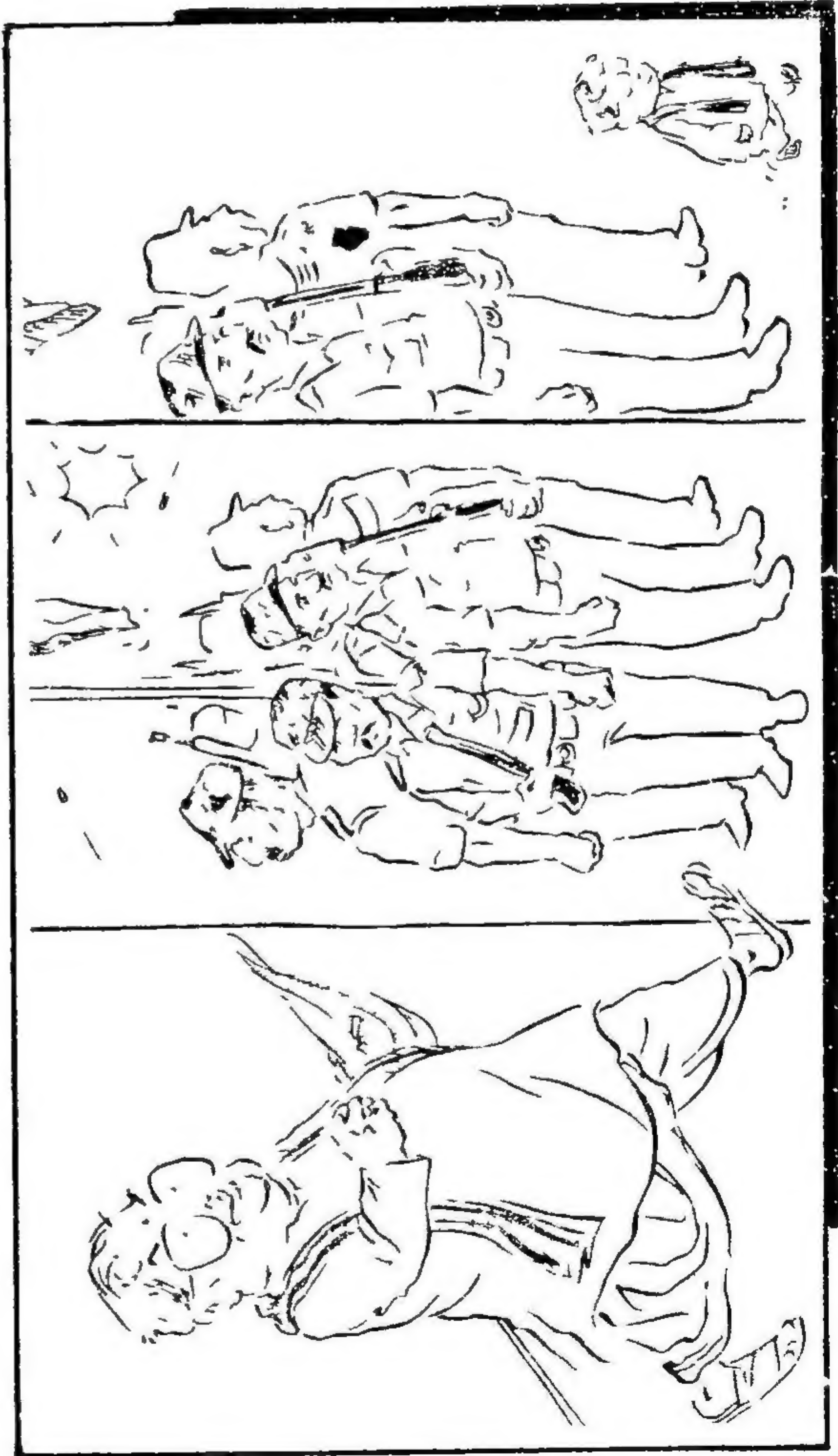
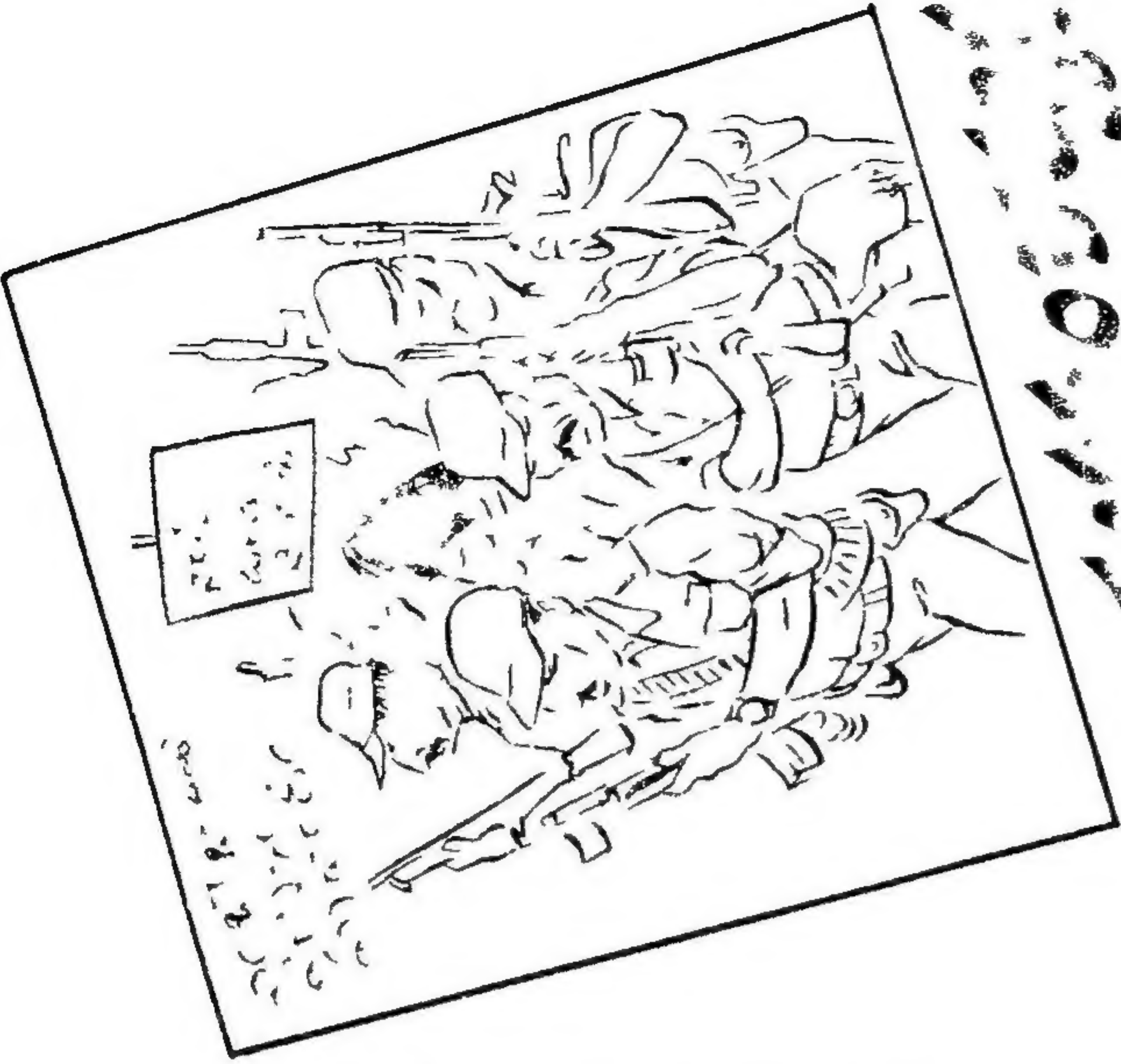
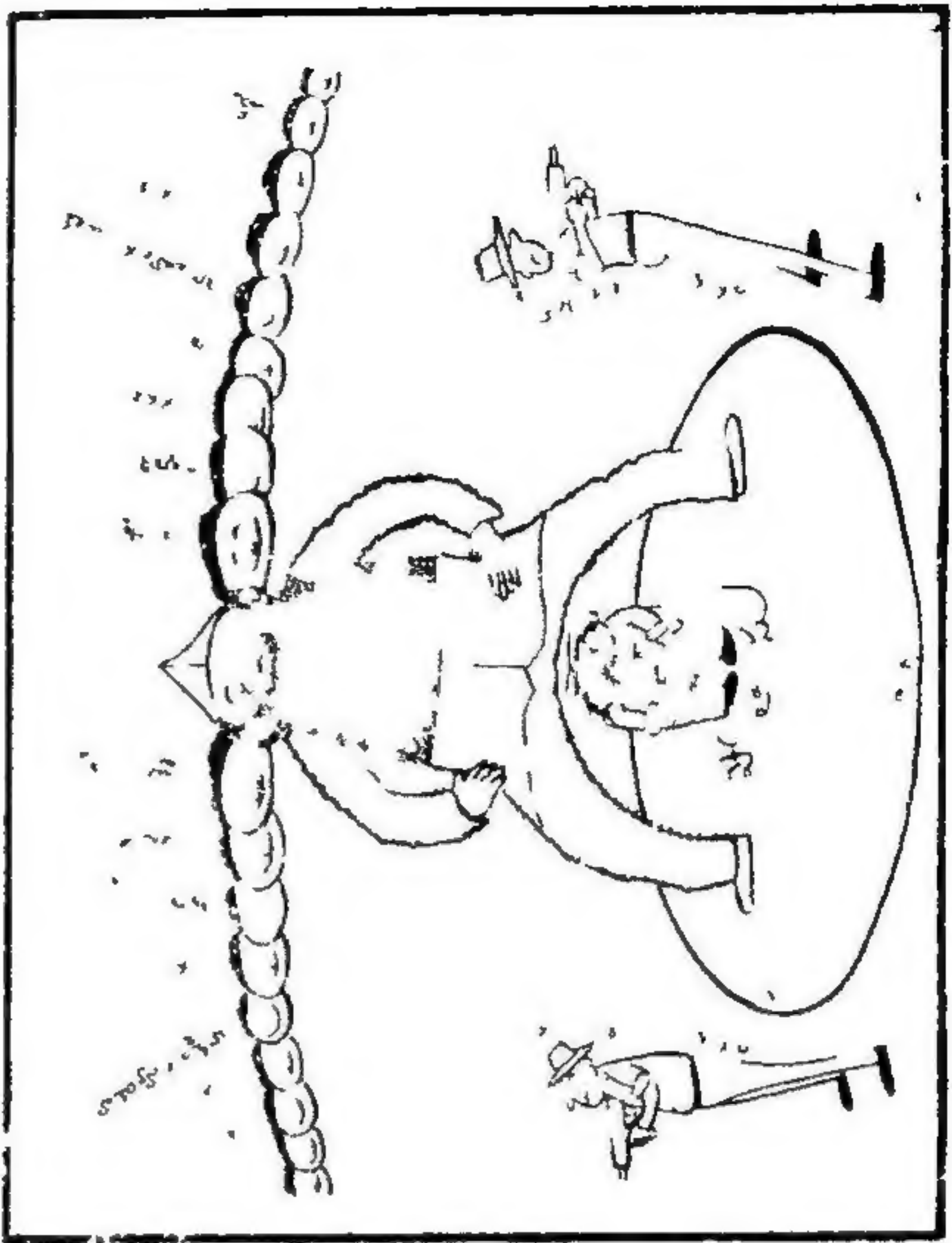
జనం బతుకులను
తినేస్తున్న ఫోరెన్ రక్తాన్ని

హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీ
మరికాని నిజాలు

బాలగారూమార్ల త్రాసే
ఇంటర్వ్యూ—

మీ అన్నమరి, చూపాతి
ఇదిగో నాన్...

మీ బండ్ కిన్...

ఎడిప్రతి రు. 3.00

సంవత్సర చందా రు. 65.00

సంపాదక వర్గం

బొజ్జా తారకం

కె. బాలగోపాల్

డి. నరసింహారెడ్డి

కె. బలయ్య

సిరిలోరెడ్డి

పి.ఎల్. విశ్వేశ్వరరావు

జి.ఆర్. అఖిలేశ్వరి

సంపాదకుడు

బొజ్జా తారకం

ఉప సంపాదకులు

వై. నాగేశ్వరరావు

ఎన్. మల్లారెడ్డి

రూపకల్పన

పి. షరీఫ్

ఆర్ట్ వర్క్

నారు

ప్రచురణ, ముద్రణ

హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్ట్ తదుపున సిరిలోరెడ్డి

అక్షరాలు

ఓం సాయి లేజర్ గ్రాఫిక్స్

నారాయణగూడ.

అచ్చు :

హైదరాబాద్ ప్రింటర్స్

హైదరాబాదుకుగాను,

గాయత్రి ఎంటర్ ప్రైజెస్, హైదరాబాద్.

సర్క్యూలేషన్ మేనేజర్ :

బి. సుదర్శన రెడ్డి

సర్క్యూలేషన్ రిప్రజెంటేటివ్

శివప్రసాద్

'నలుపు' పక్ష పత్రిక

ఇం.నెం. 1-1-342/బి, ఎవేకనగర్

హైదరాబాద్ - 500 020.

ఫోన్ నెంబర్ - 611232

నలుపు

ప్రజల పక్ష పత్రిక

సంపుటి : 3

సంచిక - 18

మార్చి 1-15 1992

లోపలి పేజీల్లో ....

ఇంటర్వ్యూ

రాక్షస మురాలిగా ప్రవర్తిస్తున్న ప్రభుత్వం 4

కవరు పేజీ వ్యాసం

జనం బతుకులను తినేస్తున్న ప్లారెడ్ రక్కసి 6

మన రాష్ట్రంలో

అడవిలో ఆకురేటు పోరాటం 10

దళిత యువకుడిపై అగ్రకుల అహంకారుల దాడి 11

వ్యవసాయ కూలీల కళా ఉత్సవాలు 11

ఖాకీల క్రౌర్యానికి యువకుడి బలి 12

సింగరేణి నష్టాలకు కారణం ఎవరు? 13

మంత్రాల నెపంతో తెలంగాణా సాయుధ పోరాటం

యోధుడిపై దాడి 13

భూ బకాసురుడు వలగొండు సర్పంచ్ 14

విశ్లేషణ

రామాయణం - భూమి పోరాటం 15

ప్రీతిపై అత్యాచారాలు

స్త్రీ అంటేనే ఎలాస వస్తువైన సమాజంలో... 17

వ్యాసం

హైదరాబాద్ కేంద్రీయ విశ్వ విద్యాలయం

'అరోపణలు-వివరణలు' మరి కొన్ని నిజాలు 22

ఈ పక్షంలో కేంద్ర రాజకీయాలు

పంజాబ్ ఎన్నికలు- పి.వి. రాజకీయం 27

వ్యాసం

చైనా విప్లవం అది జరగటం అవసరమా? 28

ఇతర రాష్ట్రాల్లో

అవినీతికి అహుతియైన ఫారెస్టు గార్డు 32

క్రామిక రంగం

దోపిడికి బలవుతున్న హోటల్ కార్మికులు 33

పుస్తక సమీక్ష

సవాలక్ష సందేహాలు 34

ఆరోగ్యం

పేతుంట్లు 36

కవిత

హింసతో పాలన చేస్తే

నిశ్శబ్ద సంభాషణ

బాలగోపాల్ పై పోలీసుల గుండాల దాడిని ఖండించండి

ఈ ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వంలో ప్రజలకు పూర్తి స్వేచ్ఛా, స్వాతంత్ర్యాలు లభిస్తున్నాయని అంటున్నారు. కాని అవి ఎలా లభిస్తున్నాయో ఇట్టే అర్థమవుతుంది. విప్లవకారులను, విప్లవ సానుభూతి పరులను, ఏమీ తెలియని అమాయక ప్రజలను చిత్రహింసలు పెట్టి కాల్చిచంపినపుడు, నిజాలు రాస్తున్నాడని గులాం రసూల్ని హత్య చేసినపుడు, పౌరహక్కుల నాయకులను కాల్చి వేస్తున్న పుడు ఇక సామాన్య ప్రజలకు స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు ఉన్నాయనడం భ్రమ మాత్రమే అవుతుంది.

“మేము తుపాకిని పట్టం, ఇతరులను తుపాకితో రాజ్యం చేయ నివ్వం” అంటున్నారు. దీన్ని ఒప్పుకుందాం. కాని రక్తపాతం ఎందుకు జరుగుతుంది? ఎలా జరుగుతుంది? అని ఆలోచించినపుడు పై మాటలు ఒట్టి బూటకం కాదా?

అసలు హక్కులు అంటే ఏంటో తెలియని వీడిత ప్రజలకు, వారి హక్కుల గురించి తెలియజేస్తున్నాడనే నేపథ్యంతోనే బాలగోపాల్ మీద దాడి చేశారు. రామనాథం మేమోరియల్ హాల్ కోసం చందా వసూలు చేయడం పోలీసులు సహించలేకపోయారు. తాము చంపిన వ్యక్తి మీద చందాలు వసూలు చేయడం పోలీసులకు కంట గొప్పయింది. అందుకే అటోలో వస్తుండగా, ఆయన్ని అటకాయించి రక రకాల ప్రశ్నలు అడిగారు నికిల్ దస్తర్తో దాడి చేశారు. దాడికి పూనుకున్నది నిస్సాందేహంగా పోలీసులేనని అర్థమవుతుంది. ఒకవేళ వారు పోలీసులు కాక పోయివుంటే ప్రశ్నలడిగే అవసరం లేదు. కనిపించిన వెంటనే దాడిచేసి డబ్బు తీసుకెళ్లేవారు. దీనిని బట్టి బాలగోపాల్ పై దాడి చేసింది

పోలీసుల గుండాలేనని అర్థమవుతుంది. అన్ని ప్రజాస్వామ్య సంఘాలు దీనిని ఖండిస్తూ పౌరహక్కుల పరిరక్షణ కోసం మరింత పట్టుదలతో ముందుకు కదల వలసిన సమయం ఆసన్నమయింది.

ఎన్.రాజన్న, ఆదిలాబాద్.

మేము మాజీలమైనా! తాజామేనా !

నాది వరంగల్ జిల్లా చేర్యాల తాలూకా మద్దూరు మండలంలోని ధూల్మిట్ట గ్రామము. నేను 1985 వరకు రాడికల్ విద్యార్థి సంఘంకు అభిమానిని. '85 వ సంవత్సరంలో చేర్యాలలో ఇంటర్ పూర్తిచేశాను. అప్పట్లో ఆర్.ఎన్.యు అభిమానున్నవడం వలన నన్ను చేర్యాల పోలీసులు '85 ఎప్రిల్ 14న పరీక్షలు వ్రాస్తుండా అరెస్టు చేసి, అనేక భూటకపు కేసులు బనాయించి కోర్టులో హాజరుపరిచి వరంగల్ సెంట్రల్ జైలుకు పంపారు. ఆ తర్వాత నేను బేయిల్ మీద బయటకు వచ్చాను. పోలీసులు బనాయించిన అక్రమ కేసులకోసం 4 సం||ల పాటు వరంగల్, జనగామ కోర్టుల చుట్టూ తిరిగాను. ఆ తర్వాత కోర్టు నన్ను నిర్దోషిగా ప్రకటించింది. ఈ తర్వాత నేను ఊరు వదిలి హైదరాబాద్ కు వలస వచ్చి తల్లిని, చెల్లిని పోషించడం కోసం కూళి నాళి చేస్తూ ఎలాంటి పార్టీలతో సంబంధం లేకుండా నా మానాన నేను బ్రతకు తున్నాను. కాని మళ్ళీ ఇప్పుడు పోలీసులు మా యింటికి వచ్చి నాపైన ఏవేవే కేసులు ఉన్నాయని లొంగిపోమ్మని హెచ్చరించివెళ్ళారు. నేను ఎవరితోనూ ఏ సంబంధం లేకుండా బ్రతుకుతున్న నన్ను ఈ విధంగా పోలీసులు వేదిస్తుండడం నాకు చాలా భయంగా ఉంది. ఒక వేళ నన్ను అరెస్టు చేసి జైలుకు పంపితే నా కుటుంబాన్ని ఎవరు పోషిస్తారు. ఏమి

తెలియని నన్ను ఈ విధంగా వేదించడం సబబేనా ?

సుద్దాల నరసింహం ధూల్మిట్ట.

ప్రయివేటు డాక్టర్ల దోపిడికి గురి అవుతున్న ప్రజలు

కోల్ బెల్ట్ ఎరియా సింగరేణి అనుపత్రిలో సరియయిన వైద్యం లభించక తప్పని పరిస్థితిలో ప్రయివేటు అనుపత్రిలకు వెలుస్తారు. అమాయక ప్రజలు. ఇదే అదనుగా అనేక మంది డాక్టర్లు “టి” హోటళ్ళు మాదిరిగా ప్రయివేటు అనుపత్రిలు పెట్టి విపరీత మైన ఫిజాలతో ప్రజలను వీడిస్తున్నారు. సామాన్యడికి అందు బాటులో అవీ ఉండవు. డబ్బుంటే లోపలికి అడుగు పెట్టొచ్చు, లేకుంటే సింగరేణి అనుపత్రికి దయచెయవచ్చు. స్పెషలిస్టుల, స్పెషల్ వైద్యం పేరుతో విపరీతంగా డబ్బులు గుంజుతున్నారు. డాక్టర్ చెక్ చేస్తే 30 నుండి 40 రూ|| ఫిజా తీసుకుంటాడు. రక్తపరీక్ష అని 25 రూ||, మూత్రం పరీక్ష అని 30 రూ||, ఎక్స్రే ని 50 రూ|| గుంజుతారు. అంతేకాకుండా ప్రక్కనే వున్న మెడికల్ షాపులో కమిషన్ గురించి 100 రూ|| మందులు వ్రాస్తారు. ‘తగ్గకుంటే రేపు రండి’ అంటారు. ఇలా అనేకమంది “డాక్టర్లు” ప్రజల రక్తం వీల్చి విప్పి చేస్తున్నారు. కాబట్టి దీనిపై పౌర హక్కుల సంఘం వారు, పీపుల్స్ వార్ అనుబంధ సంస్థ అయిన సింగరేణి, కార్మిక సమాఖ్య వారు స్పందించి న్యాయం చేయాలని ప్రజలు కోరుకుంటున్నారు.

శశికాంత్, బెల్లంపల్లి

పంజాబ్ పరిహాసం

ప్రజాస్వామ్యం ఒక ప్రహసనమయిందని చెప్పటానికి పంజాబ్ లో జరిగిందని చెప్పుకుంటున్న ఎన్నికలకు మించిన నిదర్శన మనకు దొరకదు. అసలు ప్రధానమంత్రి ఎన్నికలనే ఒక పెద్ద ప్రహసనంగా చూసిపెట్టారు. ప్రపంచాన్ని ఇంతకంటే గొప్పగా మభ్యపెట్టటానికి, మోసగించటానికి ఉదాహరణలు దొరకవు.

పంజాబ్ లో అధిక శాతం ప్రజలు ఎన్నికల్లో పాల్గొనలేదు. ఓటు చేయటానికి రాకపోవటమే కాకుండా, ఎన్నికలను బహిష్కరిస్తున్నట్లు స్పష్టంగా ప్రకటన చేశారు. పంజాబ్ లో ప్రధానమైన రాజకీయ పార్టీ, రాజకీయ సంస్థలు, వ్యక్తులు ఎన్నికలను బహిష్కరించారు. నిజమైన ప్రజాభిప్రాయం పంజాబ్ లో ఉన్న పరిస్థితులలో వ్యక్తం కాదనే ఉద్దేశంతో ఎన్నికలు ఇప్పుడు జరగరాదని అకాలీదళ్ వర్గాలు చెప్పాయి. ఇదే అనువైన వాతావరణం అనుకొని కాంగ్రెస్ (ఐ) ఎన్నికలను జరిపించింది. స్వేచ్ఛాయుతమైన వాతావరణంలో, ఏ రకమైన భయాందోళనలు, భ్రమలు ప్రలోభాలు లేని సందర్భంలో ఎన్నికలు జరగాలనేది ప్రజాస్వామ్య సూత్రం. కాని దానికి ఎంతో భిన్నంగా పంజాబ్ లో ఈనాడు ఎన్నికలు జరిగాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో విపరీతంగా సైన్యాన్ని దింపి, ఎక్కడబడితే అక్కడ తుపాకీ గురిపెట్టి ఉంచి, రాత్రులు పంజాబ్ రాష్ట్రమంతా కర్ఫ్యూ విధించి, ఒక భయంకర యుద్ధ వాతావరణాన్ని సృష్టించి ఎన్నికలు జరిపించారు. న్యాయసమ్మతంగా ఆలోచిస్తే ఈ ఎన్నిక మొత్తం రద్దు కావాలి. కాని పాలకులకు సిగ్గు ఉండదు కదా!

ఎన్నికలకు ముందు వాతావరణం భయంకరంగా ఉంది. ఎన్నిక రోజు కూడా ఇంకా ఎక్కువ భయంకరంగా తయారయింది. కనీసం

ఇరవై అయిదు శాతం కంటే ఎక్కువ మంది ఓటింగులో పాల్గొన లేదని అధికారికంగా ప్రకటించారంటే అంతకంటే సిగ్గు పడాల్సిన విషయం ఏముంటుందే?

ప్రభుత్వం సనిపిస్తున్న తీరు చూస్తుంటే ఈ ఇరవై అయిదు శాతం ప్రజలు కూడా స్వచ్ఛందంగా ఓటు వేశారా అనే అనుమానం వస్తుంది. సాక్షాత్తు ప్రధానమంత్రిని పోలీసుల్లా, కాంగ్రెస్ నాయకులు ఓటు వేసి గెలిచినవి దేశం ఇది. అటువంటి ప్రధానమంత్రి, పార్లమెంటులో మెజారిటీ కావాలి. పంజాబ్ లో ఎన్నికలు జరిపితే, అటు సైన్య సహకారు తీసుకొని పదే, పరకో లోక్ సభ సభ్యులను గెలిపించుకుంటే కొంత మెజారిటీ సంపాదించవచ్చనే ఉద్దేశంతో ఎన్నికలు జరిపించారు. కాని పంజాబ్ లో ప్రజాస్వామ్యాన్ని పునరుద్ధరించాలనే ఉద్దేశంతో మాత్రం కాదు.

పంజాబ్ లో ప్రజాస్వామ్యాన్ని పునరుద్ధరించాలంటే ఇది కాదు పద్ధతి అక్కడి ప్రజలు కోరుతున్నట్లు ఆనంద్ సాహిబ్ తీర్మానాలను, ఆ తరువాత వచ్చిన రాజీవ్ లొంగోవాల్ తీర్మానాలను అమలు జరిపితే పంజాబ్ ప్రజలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద కొంత నమ్మకం కుదురుతుంది. ఆ తర్వాత మిగిలిన వ్యవహారాలు చూసుకోవచ్చు. ఈ ఉద్దేశం అటు ఇందిరాగాంధీకి గాని, రాజీవ్ గాంధీకి గాని ఇటు పి.వి. నరసింహారావుకు గాని లేదు. అది జరగనంతవరకు పంజాబ్ లో ప్రజాస్వామ్యం కాదు గదా శాంతి భద్రతలు కూడా నెలకొనవు. తుపాకీతో పాలన చేయటం పాలక వర్గాల అభీష్టమే కాని ప్రజలు అందుకు ఒప్పుకోరు.

రాక్షస ముఠాలాగా ప్రవర్తిస్తున్న ప్రభుత్వం

(ఇటీవల కొత్తగూడెంలో పొరపాక్కుల సంఘం నాయకుడు బాలగోపాల్ పై పోలీసులు గుండాల ముసుగులో దాడి చేసిన సందర్భంగా రాష్ట్రంలో నేడు నెలకొన్న పొరపాక్కుల పరిస్థితులపై బాలగోపాల్ తో వెంకట్ చేసిన ఇంటర్వ్యూను ప్రచురిస్తున్నాం

- సంపాదకుడు)

ప్రశ్న : ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో పొరపాక్కుల పరిస్థితి ఏమిటి? దానికి ప్రజల స్పందన, చైతన్యం ఎలా ఉందీ ఎవరిస్తారా?

జ : రాష్ట్రంలో పూర్తిగా పోలీసుల రాజ్యం నడుస్తోంది. జనార్ధన్ రెడ్డి ముఖ్యమంత్రి అయినప్పటి నుంచి బాహుటంగానే పోలీసులకు పూర్తి స్వేచ్ఛ నిచ్చాడు. రాజకీయ ఉద్యమాలను ప్రజా ఉద్యమాలను అణచడం కోసం పోలీసులు ఎన్కౌంటర్లను నిర్దాక్షిణ్యంగా అమలు చేస్తున్నారు. ఈయన అధికారంలోకి వచ్చి సంవత్సరం మూడు నెలలు కావస్తుంది. 1992 జనవరి నుండి ఇటీవలి వరకు దాదాపు 40 మందిని కిందటి సంవత్సరం 106 మందిని, అంతకు ముందు ఆయన అధికారంలోకి వచ్చిన నెలలో (డిసెంబరు 1990) ఇద్దరిని ఎన్కౌంటర్లలో కాల్చేశారు. ఇంత పెద్ద ఎత్తున ఎన్కౌంటర్లు చేయించిన ముఖ్యమంత్రి రాష్ట్రంలో ఇంతవరకూ ఎవరూ లేరు. ఈ ఎన్కౌంటర్లలో అమాయకులు గ్రామీణ ప్రజలు ఎక్కువగా చనిపోతున్నారు. ఇంత వరకు 10,000 మందిపై టాడా చట్టాన్ని మోపారు. ఇక ప్రజల స్పందన విషయానికొస్తే పోలీసు యంత్రాంగం అత్యాచారాల్ని అసహ్యించుకొంటున్నారు. వ్యతిరేకి స్తున్నారు. కాని సంఘటితమయ్యే అవకాశాన్ని వారికి ప్రభుత్వం ఏమాత్రం ఇవ్వడం లేదు. ఏమాత్రం మాట్లాడినా, మాట్లాడడానికి ముందుకు వచ్చినా దాడి చేయడం, అంతో ఇంతో ఆలోచించే ఉద్యోగులు, డాక్టర్లు లాయర్లు కూడా ఇది అన్యాయమనడానికి భయపడుతున్నారు. ఇక గులాం రసూల్, నర్రా ప్రభాకర రెడ్డిల హత్యల

తర్వాత సాధారణంగా ప్రజాస్వామిక హక్కుల గురించి తపించే వలేకరులు గానీ న్యాయవాదులు గానీ చాలా భయపడే పరిస్థితి కూడా ఏర్పడింది. ప్రజలలో చైతన్యం సంఘటితమై నిర్బంధాన్ని అధిగమించేటువంటి స్థితి ఇంకా రాలేదు. దాని కోసం కృషి చేయాల్సిన అవసరం చాలా ఉంది.

ప్రశ్న : ప్రభుత్వవైఖరి ఈ విధంగా ఉన్నప్పుడు ప్రతిపక్ష రాజకీయ పార్టీల పాత్ర ఎలా ఉంది?

జ : వారెవరు కూడ ప్రజాస్వామ్యాన్ని కాపాడడం కోసం తాము చేయాల్సిన కృషిలో శతాశ్రమైనా చేయడం లేదు. అధికారంలో ఉంటే వారు కూడా ఇదేవిధంగా ప్రవర్తిస్తారు. అవగాహన రీత్యానే ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రభుత్వం వివిధంగా ప్రవర్తించాలి అన్న దాని గురించి ఒక ఖచ్చితమైన అభిప్రాయం ఏ పార్టీకి ఉన్నట్టు కనిపించడం లేదు. ఆ విషయంలో ఈమధ్య కాలంలో ఒక్క సి.పి.ఐ. మట్టుకు రాజకీయంగా తమకు నక్కలైట్లతో అయినా మరెవరితోనయినా ఏ విధేదాలు ఉన్నప్పటికీ కూడా ప్రభుత్వ చట్టం ప్రకారం విచారించాలని కాల్చి పారేయడానికి వీల్లేదనే వైఖరిని తీసుకుంటోంది. మిగతా ప్రధాన ప్రతిపక్ష పార్టీలేవీ కూడా ఆ విధమైన వైఖరి తీసుకోవడం లేదు.

ప్ర : రాజకీయ పార్టీల ప్రలోభాలు, వాగ్దానాలు ఒకవైపు, ప్రభుత్వ నిర్బంధం మరొకవైపు ఉంటున్నాయువకులు ఎందుకు ఎక్కువగా విప్లవ రాజకీయాల వైపు ప్రభావితమవుతున్నారు?

జ : యువతరంలో అసంతృప్తి, అసహనం చాలా ఎక్కువగా ఉంది. ఇవ్యాళ వాటికి ఒక వ్యక్తికరణ ఇస్తున్నది సి.పి.ఐ ఎం.ఎల్ పార్టీలే కనుక వాటివైపు ఆకర్షితులవుతున్నారు. ఆ పరిస్థితి భవిష్యత్తులో పెరుగుతోంది తప్ప తగ్గదు. ప్రభుత్వం అవలంబిస్తున్న విధానాలు కూడా ఆ దిశలోనే ఉన్నాయి. ప్రభుత్వం ప్రజల పట్ల తనకుండే సామాజిక బాధ్యతనంతా వదిలి పెట్టిస్తుంది. అర్థిక రంగాన్ని

లిబరలైజేషన్ అనే పేరు మీద దిగజారుస్తున్నది. దీంతో యువకులలో ఉండే అసంతృప్తి పెరుగుతోంది. ఆ పెరిగే అసంతృప్తికి ఏదో రకమైన తిరుగుబాటు నమాధానమవుతుంది. అందువల్ల ఇవాళ నిజంగా ఆందోళన చెందాల్సిన పరిస్థితులు ఏర్పడినాయి.

అప్పులు, షరతులు, అమలు చేస్తున్న పద్ధతి, దీనివల్ల రాబోయే ఐదు సంవత్సరాల్లో ధరలు చాలా వేగంగా పెరుగుతాయి. నిరుద్యోగం చాలా వేగంగా పెరుగుతోంది. ప్రభుత్వం నుండి ప్రజలు పొందుతన్న సదుపాయాలు చాలా వేగంగా తరిగిపోతాయి. ఆ నేపథ్యంలో అలజడి, ఆందోళన, తిరుగుబాటు, పోరాటం ఏ రాజకీయ నాయకత్వమైనా అనివార్యమవుతోంది.

ప్ర : దీనిపై ప్రభుత్వం వైఖరి ఏమిటి?

జ : ప్రభుత్వ వైఖరి స్పష్టంగా ఏం ఉంటుంది - మేం సమస్యలను గుర్తించి నిర్బంధం పెంచుకొంటామో పోతామో అని కానీ ఎవరైనా ఆందోళన చేస్తాం గొడవ చేస్తాం, అంటే తుపాకులు చూపిస్తాం - పోలీసును దించుతాం - మిలిట్రీని దించుతాం - చంపుతాం - అంటూ సమస్యల పట్ల వెకిలి వైఖరిని ప్రదర్శిస్తున్నాయి. ఇటీవల ఏకారాబాద్లో జనార్ధన్ రెడ్డి సబ్బిడి బియ్యం ధర గురించి మాట్లాడుతూ "ఆరోగ్యానికి రాగులు, సజ్జలు మంచివి రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం తింటే ఆరోగ్యం చెడిపోతుంది" అని అంటాడు. ఒక సీరియస్ సమస్యపై ముఖ్యమంత్రి తీరు ఇది. పేదలను పేదలుగా ఉంచాలనే కుట్రలో బాగంగా సబ్బిడి బియ్యం ధరను విమర్శిస్తున్నారని అంటాడు. ఈరకమైన వైఖరిగల ప్రభుత్వానికి సమస్యలకు పోలీసు పరిష్కారం, మిలిటరీ పరిష్కారం తప్ప వేరేది కనిపించదు. బహుశా నేననుకొంటా భవిష్యత్తులో ఈ పద్ధతి మరింత పెరుగుతుంది. కాని

తగ్గదు. కేవలం ఎష్టవ పార్టీల సమస్య కాదీది, అందరి సమస్య. ప్రశ్న : తెలంగాణలో భద్రతా దళాలను తరిలించేసి నిర్బంధాన్ని ఎక్కువ చేయడం కేవలం హయగ్రీవాచారి చంపినందుకేనా ?

జ : క్రమంగా పెరుగుతూ వస్తున్న నిర్బంధం ఇది. జనార్ధనరెడ్డి అధికారంలోకి వచ్చినప్పటి నుండి ఒక ప్థతి ప్రకారం, ఒక నిర్ణయం ప్రకారం జరుగుతూ వస్తుంది. ఒకప్పుడు మంత్రులు, శాసన సభ్యులు చాలామంది "ఈ నక్సలైట్ల సమస్య వెనుక సామాజిక కారణాలున్నాయి, అది రాజ కీయ ఉద్యమం, సున్నితంగా వ్యవహరించాలి, చూడడం పరిష్కారం కాదు" అని అంటుండేవాళ్లు. ఇవ్యాళ బహిరంగంగా అనడం మానేశారు. భూమి సమస్య ఎక్కువైంది అని జనార్ధన్ రెడ్డి అంటాడు. ఏ సమస్యాలేదని మైసూరారెడ్డి అంటాడు పైగా నక్సలైట్లను మాఫియా గ్యాంగులుగా సంబోధిస్తారు.

ప్ర : అస్సాం, పంజాబ్ లో కేంద్ర ప్రభుత్వం సైనిక చర్యలు చేపడుతుంది కదా, సైనిక చర్యవల్ల ఆయా రాష్ట్రాల్లో సమస్యలు పరిష్కారమవుతున్నాయా దీనివల్ల తదుపరి పరిణామాలేమిటి ?

జ : పంజాబ్, అస్సాం లాంటి పెద్ద రాష్ట్రాలను తీసుకోనక్కర్లేదు నాగాలాండ్ లోనే పరిష్కారం కాలేదు. 1956లో మొట్టమొదటగా నాగాలాండ్ కు భారత సైన్యం పోయింది. ఆనాటి నుండి ఈనాటి దాకా 36 సంవత్సరాల యింది. జనాభాలో మూడవంతు సైన్యం అక్కడఉంది ఏం పరిష్కారమయింది. ఉద్యమాలు పోరాటాలు సాగుతునే ఉన్నాయి. చంపుతునే ఉన్నారు. ఎక్కడ కూడా మౌలికమైన సామాజిక, ఆర్థిక సంక్షోభాల నుండి పుట్టిన రాజకీయ ఉద్యమాలు సైనిక చర్యద్వారా అణచి వేయబడలేదు. తాత్కాలికంగా వెనుకకుపోతే మళ్ళీ ముందుకు వస్తున్నాయి.

ప్రజాస్వామ్య దేశంలో ఉద్యమాలు ఎందుకు వస్తున్నాయి. ఆలజడి ఎందుకొస్తుంది - అందే శన ఎందుకొస్తుంది - శ్రీకాకుళం ఉద్యమం ప్రారంభమైనప్పటి నుండి ఎనిమిది వందల మందిని కాల్చేసినా ఇలా యువకులెందుకు ఉద్యమం

లోకి ఎందుకు పోతున్నారు ఎవరు ఆకర్షితులవుతున్నారు? అట్టడుగు వర్గాల యువకులు వారు. తిండి లేనేళ్లు, ఉద్యోగం లేనేళ్లు. కొంచెం కష్టం పడి బతికితే వాళ్ళ బతుకు వాళ్ళ బతుకగలుగుతారు. అయినా అటు వంటి వాళ్ళు ఎందుకు ఉద్యమాల వైపు పోతున్నారు అనే ఆలోచన, అవగాహన, సున్నితత్వం లేదు. కేవలం రాక్షస ముఠాలాగా ఆలోచించడం, దొంగల ముఠాలాగా ఆలోచించడం ప్రభుత్వం ప్రవృత్తి అయింది. పరిష్కారమెక్కడ దొరుకుతుంది? పంజాబ్ లో పరిష్కారం లేదు. కాశ్మీర్ లో పరిష్కారం లేదు. మురళి మనేహర్ జోషి పోయి కాశ్మీర్ లో జెండా నెగరేస్తానంటే జెండా చూడానికి కాశ్మీరీ ప్రజలు ఒక్కరు రాలేదంటే!? మరి ఏమిటి దేశం ఐక్యత ! ఎవరి కోసం కాశ్మీర్ ను కాపాడుతున్నారు? కాశ్మీర్ ను కలుపుకోవడానికి ఎవరు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు? కాశ్మీర్ ప్రజలకు అవసరం లేని ఐక్యత ఎవరికి కావాలి? అది భూభాగం ఐక్యతనా? మనుష్యుల ఐక్యతనా?

ప్ర : ప్రస్తుత పరిస్థితిపై పౌరహక్కుల సంఘం వైఖరి ఏమిటి ?

జ : ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ సైన్యాన్ని గానీ, పారా మిలిటరీని గానీ సామాజిక సమస్యల నుండి పుట్టిన రాజకీయ ఉద్యమాల మీద ప్రయోగించడానికి వీల్లేదు. ఎందుకంటే సైన్యానికుండే తర్ఫీదు. శత్రువును సంహరించే తర్ఫీదు దేశ పౌరులు ఎప్పటికీ ప్రభుత్వానికి శత్రువులు కావడానికి వీల్లేదు. వీల్లేంత ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకమైనా, పోరాటం చేసినా, తుపాకులు పట్టినా పౌరులే. శత్రువులపై ప్రయోగించాల్సిన సైన్యాన్ని పౌరులపై ప్రయోగించడానికి వీల్లేదు. పౌరులతో వ్యవహరించడానికి పోలీసు యంత్రాంగం ఉంది. ఆ పౌరులు తుపాకులు పట్టుకుంటే, నేరాలు చేస్తే, కిడ్నాపులు చేస్తే, హత్యలు చేస్తే అరెస్టు చేయడానికి, కేసులు పెట్టడానికి, వాళ్ళ తుపాకులు గుంజుకోవడానికి, జుప్తు చేసుకోవడానికి పోలీసు యంత్రాంగం ఉంది. పౌరులతో వ్యవహరించడానికి కావలసిన క్షణను పోలీసు యంత్రాంగానికి ఇవ్వాలి దానికి ఉన్న విధులు లాంటివి. దానికుండే నియమావళి, ప్రమాణాలు కూడా అలాంటివి. అంతే తప్ప మిలిటరీని, పారా మిలిటరీని ఎప్పుడు

ప్రయోగించడానికి వీల్లేదు. వాటిని పంపించేయాలని మేము డిమాండ్ చేస్తున్నాం.

ప్రశ్న : ప్రజలకోసం పౌర హక్కుల కోసం ఎ.వి.సి.ఎల్.సి చాలా మూల్యాన్ని చెల్లించాల్సి వచ్చింది కదా....

జ : మూల్యం చెల్లించామంటే చెల్లించాం. ఇంకా చెల్లిస్తాం. పౌరహక్కుల కోసం దెబ్బలు తినడానికి గానీ, ప్రాణాలు అర్పించడానికి గానీ సిద్ధంగా ఉన్నాం. అలా ఉన్నంత కాలం ఈ ఉద్యమం ముందుకు పోతునే ఉంటుంది. కానీ సమస్య ఈ ఉద్యమంతో పుట్టింది కాదు. ఈ ఉద్యమంతో అయిపోయేది కాదు. మాతో వుండేది కాదు. మాతో అయిపోయేది కాదు.

మమ్మల్నిందర్శి చంపేస్తుంటే మరో వంద మంది పుడుతారు. డాక్టర్ రామానాథంను చంపేశారు. పౌరహక్కుల ఉద్యమం పెరిగింది. లక్ష్మారెడ్డిని చంపాక పౌరహక్కుల ఉద్యమం పెరిగింది. ఇది వాస్తవం. అతశయోక్తి ఎంత మాత్రం కాదు. అది వాస్తవం. ఇంకా పెరుగుతూ వుంటుంది.

ప్ర : ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో ప్రత్యామ్నాయంగా పౌరహక్కుల సంఘం భవిష్యత్తులో ఏమి చేస్తుంది ?

జ : ఉద్యమాన్ని ఇంకింత పెంచుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం. ఇప్పుడున్న భయ వాతావరణంలో చాలామంది ముందుకు రావడానికి సిద్ధంగా లేరు. కానీ ప్రయత్నమైతే చేస్తాం. అందరు రావాలనే ఆశిస్తాం, చెప్పుతాం. ఇప్పుడు పౌరహక్కుల ఉద్యమం ఒంటరిగా ఉన్నది కాదు. ప్రపంచ వాస్తవంగా దేశవ్యాప్తంగా ఉంది. అన్ని ప్రాంతాల్లోనూ సహకారముంది. ఆ అండను స్వీకరిస్తున్నాం. దానిని పుష్కలంగా మురిత ఎక్కువగా ప్రచారం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం. అంతిమంగా పరిష్కారం ఎక్కడుందంటే ప్రజల్లో బాగా చైతన్యం రావాలి. భూమి కోసం పోరాటం చేసినట్టే కూలీ కోసం పోరాటం చేసినట్టే, ప్రజాస్వామ్యం కోసం పౌరహక్కుల కోసం కూడా పోరాటం చేసేటటువంటి పరిస్థితి రావాలి. దానికోసం కృషి చేస్తున్నాం. దానికోసం ఎంతయినా చేస్తాం.

జనం బతుకులను తినేస్తున్న ప్లారైడ్ రక్కసి!

“మా పూరికి మళ్ళీచ్చారా? మా మీద రాసి మా ఇజ్జత్ తీస్తున్నారు. మా పూరికి పిల్లను ఇస్తలేరు. మా పూరి పిల్లను పక్కారోళ్లు చేసుకుంటలేరు. మా మానాన మమ్ముల బతకనీయండి సారూ?” అని వెళ్ళగడుతున్నారు బట్టపల్లి గ్రామస్తులు. మరీ ముందుకు వెళ్తే “మా గురించి రాస్తే మాకేమిస్తరు? మాకు మంచి నీళ్ళేస్తాయా? మా కాళ్ళు చేతులు, నక్కగ చేస్తరా? బిర్ర బిగుసుకు పోయి కూకున్న మమ్మల్ని లీదర్లు జిపులల్ల, కార్లల్ల ఎక్కించుకు పోయి ఓట్లైయించుకుంటుండ్రు గాని మంచి నీళ్ళు మాట త్రరు. గిసుంటి నీళ్ళు తాగి మాకు నీళ్ళ రోగం వచ్చింది. మా బతుకులు ఎప్పుడు మారతయో ఏమో?” అని అంటున్నారు పట్టిపల్లి గ్రామ వ్రజలు. ఈ పరిస్థితి రాష్ట్రమంతటా చాలా గ్రామాలలో ఉంది. మొదలే పేద పరిస్థితి, దెబ్బ మీద దెబ్బ పడ్డట్టు కష్టం చేసుకొని బతుకు దాముంటే రెక్కలు లెవ్వవు. కాళ్ళు కదలవు. ఇదే ప్లారైడ్ రక్కసి రూపు.

మానవుడు నివసించడానికి గాలి, ఆహారం ఎంత అవసరమో నీరు కూడా అంతే అవసరం. మన దేశంలో తాగే నీరు లభ్యమవ్వడమే సమస్య. ఆ కాస్త దొరుకుతున్న నీరు కూడా కాలుష్యంతో కూడి అనేక రకాల రోగాలకు పుట్టినిల్లు అవ్వడం మరొక సమస్య. ఈ వ్యాధులలో ప్లారైడ్ వ్యాధి ఒకటి. తాగే నీటిలో ప్లారైడ్ శాతం ఎక్కువగా ఉండటం వల్ల కీళ్ళు, ఎముకలకు సంబంధించిన రుగ్మతలు వస్తాయి. కొన్ని ప్రాంతాలలో దీన్నే ‘నీళ్ళ వ్యాధి’ అని కూడా

పిలుస్తారు. సాధారణంగా మనిషి ఒక పి.పి.ఎమ్ (పార్ట్స్ పర్ మిలియన్) ప్లారైడ్ తట్టుకోగలడు. అంతకు మించి ఏమాత్రం ఉన్న ఆ నీరు పోరోసిస్ కలుగజేస్తుంది. మన రాష్ట్రంలో 18 జిల్లాలలోని సుమారు ఏడు వేల గ్రామాలలోని నీటిలో పరిమితకన్నా ఎక్కువ శాతం ప్లారైడ్ ఉన్నట్లు పరిశోధనలో తేలింది. ఇందులో సుమారు మూడు వేల గ్రామాలలో ఈ వ్యాధి తీవ్రత ఎక్కువగా ఉంది. ఈ

అందరికీ ఆరోగ్యం అందని పంథే అయ్యింది. ‘2000 సంవత్సరం నాటికి అందరికీ ఆరోగ్యం’ పథకం ఎప్పుడో నీరుగారి పోయింది. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో వైద్య ఆరోగ్యశాఖకు 5 శాతం నిధులు కేటాయించగా ప్రతి ప్రణాళికలో రికార్డు స్థాయిలో తగ్గుతూ 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కేవలం 1.8 శాతం నిధులు మాత్రమే కేటాయించారు. ఎనిమిదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలానికి మరింత తగ్గింది. 1981-1990 దశాబ్దాన్ని ఐక్య రాజ్య సమితి అంతర్జాతీయ రక్షిత మంచినీటి దశాబ్దంగ ప్రకటించి యేడాది కావస్తున్నా ఆ దశాబ్ది కాలంలో ఇచ్చిన హామీలన్నీ ఇంతవరకు వెరవేరలేదు. 1974 నీటి చట్టం కూడా మూలన పడింది.

గ్రామాలు ముఖ్యంగా గుంటూరు, కృష్ణా, వ్రకాశం, అనంతపురం, నల్లగొండ, కరీంనగర్, రంగారెడ్డి జిల్లాలలో ఉన్నాయి. నిజానికి ఈ వ్యాధి ఉంటుందని మొదట (1937 లో) గుర్తించింది కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే. 50 సం||ల క్రితం నాలుగు రాష్ట్రాలకే పరిమితమై ఈ వ్యాధి ఇప్పుడు 13 రాష్ట్రాలకు పాకింది. అవి ఆంధ్రప్రదేశ్, ఉత్తర ద్రేష్, మధ్యప్రదేశ్, హర్యానా, పంజాబ్, రాజస్థాన్, తమిళనాడు, కేరళ, గుజరాత్, బీహార్, ఢిల్లీ, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర. దేశంలో

ప్రస్తుతం 2 కోట్ల 50 లక్షల మంది ఈ వ్యాధికి గురవుతున్నారు. సత్యర చర్యలు తీసుకోకపోతే భవిష్యత్తులో ఈ సంఖ్య రెట్టింపు కావచ్చు. అంతా ప్లారైడ్ మయం భూగర్భంలో ఉండే ఖనిజాలు కూడా జల కాలుష్యానికి కారణమవు తున్నాయి. ఆ ఖనిజాలు భూగర్భ జలాలలో కరిగిపోతాయి. ఫలితంగా నీటిలో అవసరానికి మించి రసాయన

పదార్థాలు ఉండటమో, లేదా తక్కువగా ఉండటమో జరుగుతుంది. భూగర్భ జలాల్లో ప్లారైడ్, నైట్రేట్ రసాయనాలు ఎక్కువగా ఉంటే, అయోడిన్ అతి తక్కువగా ఉంటుంది. నీటిలో ప్లారైడ్ వది లక్షల భాగాల్లో ఒక భాగం కంటే తక్కువ (1 పి.పి.ఎమ్. కంటే తక్కువ) ఉన్న పక్షంలో చిన్న పిల్లలకు ‘పండ్లు పుచ్చిపోవడం’ వంటివి జరుగుతాయి. పది లక్షల భాగాల్లో ఒకటిన్నర భాగం కంటే ఎక్కువ ఉంటే ప్లారైడ్ అనే వ్యాధి వస్తుంది. ప్లారైడ్ ను అందువల్లనే రెండువైపులా పదునున్న కత్తి అని అంటారు.

ఈ వ్యాధి నీళ్ళ ద్వారాగాక గింజల్ల ద్వారా కూడా సంక్రమిస్తుంది. వరి, జొన్న, సజ్జలు, రాగులు మొదలగు ఆహార ధాన్యాలలో ప్లారైడ్ ఉంటుంది. అలాగే స్పీనాచ్, క్యాబేజ్, లెట్టన్ మొదలగు కూరగాయలలో కూడా 1.7 పి.పి.ఎమ్. ప్లారైడ్ ఉంటుంది. సముద్రపు చేప, చీన్, తేయాకులలో ప్లారైడ్ అధికంగా ఉంటుంది. సహజంగా ప్రతి మనిషి రోజుకు ఆహారం ద్వారా 1-3 పి.పి.ఎమ్.ల ప్లారైడ్ ను తీసుకుంటాడు. దీనితో పాటు ఎక్కువ స్థాయిలో ప్లారైడ్ శాతం ఉన్న నీటిని తాగడం వల్ల

ఈ వ్యాధికి త్వరితంగా గురవుతున్నారు. అదేగాక వరిశ్రమలు వదులుతున్న ప్లాంట్ కూడా దీనికి తోడయింది.

దైనందిన జీవితంపై ఎనలేని ప్రభావం

ఈ వ్యాధి కలగడానికి వయస్సుతో నిమిత్తం లేదు. పాలుతాగే పిల్లల నుండి ముసలివాళ్ళ దాక ప్లాంట్ ఎక్కువైన పుడు కీళ్ళ నొప్పులు కలుగుతాయి. శరీరం సాగే గుణం, అటు ఇటు తిరిగే గుణం పోయి బిర్రబిగుసుకు పోతారు. ఇంకొందరికి వ్యంధ్యం కూడా వ్యాపిస్తుంది. ఇది సంక్రమించే ముందు విపరీతమైన వంటి నొప్పులు చేస్తాయి. కాళ్ళు నరిగా పనిచేయవు. దీనికి గురైన తొలి రోజులలో పళ్ళమీద పచ్చని పొర ఏర్పడి, ఎనామిల్ (దంత రక్షణ పొర) మృదుత్వం పోయి కాలక్రమేణా దంతాలు మరి పచ్చబడుతాయి. పగుళ్ళు వచ్చి ఊడిపోతాయి. పిల్లల్లో తొలి దశల్లో వేళ్ళు గోధుమ రంగుకు మారి ఆ తర్వాత నల్లగా మారి వంకర్లు పోతాయి. నడుస్తున్నప్పుడు ఒక కాలుకు మరొక కాలు రాచుకుంటుంది. కొందరిలో నడుము వంగిపోతుంది. మెడ బిగుసుకు పోతుంది. మెడపైకెత్తి చూడలేరు.

ఆకాశంలో వెల్తున్న విమానాన్ని చూడాలంటే మంచం మీద పడుకొని చూడాల్సిందే. కొందరికి చేతి వేళ్ళు, కాలి వేళ్ళు కూడా వంకర్లు పోతాయి. ప్లాంట్ ఛాతీ ఎముకలలో పేరుకుని, ఎముకల్ని సంకోచ వ్యాకోచాలు లేకుండా చేసి బి.పి., న్యూమోనియా వ్యాధులకు దారి తీస్తుంది. క్షయవ్యాధి కూడా రావచ్చు.

అయితే ఈ వ్యాధికి ఎక్కువగా గురయ్యేది రైతు కూలీలే. సరిపోయే కూలి రేటు లభించక పస్తులతో ఉంటూ జీవనం గడుపుతున్నారు. మొదలే పోషక

అహారం ఉండదు పైగా ప్లాంట్ మహమ్మారిలా వ్యాపించి కూలి పని కూడా చేసుకోకుండా రెక్కలను విరిచేస్తుంది. 30 ఏళ్ళకే మంచాన పడేస్తుంది. పని పాటలు కోల్పోయి తమ కుటుంబ సభ్యుల మీద ఆధారపడి బ్రతకాల్సి వస్తుంది. నల్లగొండలోని వట్టిపల్లి గ్రామంలో తుప్పరి మానిక్యమ్మ

ప్లాంట్ రక్కసి ఎక్కువ రూపం

30 ఏండ్లకే మూలన పడింది. రెండేండ్ల క్రితం మంచిగ ఉన్న ఈమె కూలిపనులు చేసి పాట్ల గడుపుకునేది. ఇప్పుడు ఎవరు నాకు తిండి పెడతారని విలపిస్తోంది. ఎడ్ల జంగయ్య, ఎడ్ల లచ్చుమమ్మ వీరిద్దరు భార్యభర్తలు. వీరికి నడుములు వంకర, కాళ్ళు తింకర కావడంతో కూలి చేసుకోలేక చెప్పలు కుట్టుకొని బ్రతుకుతున్నారు. మరో దంపతులు ఎడ్ల నర్సింహ్, ఎడ్ల ఎల్లమ్మ సంగతి సరేసరి. భర్త మంచం మీద పడి పడేండ్లు దాటింది. తాను మంచిగ ఉన్నంత వరకు కూలి పనిచేసి

పిల్లలను, భర్తను పోషించుకుంది. ఇప్పుడు ఆమె నడుములు కూడా పడిపోయాయి. వాళ్ళు చావు కోసమే ఎదురు చూస్తున్నారు. సాలె నారాయణ అనే (15) పిల్లవాడు వ్యాధి సోకి కాళ్ళు చేతులు పడిపోయాయి. బొక్కలు క్షీణించి 11-2-1992న చనిపోయాడు. ఇది ఆ ఊరి పరిస్థితి. పైగా ఊర్లో రోజు

కూలి రెండుషేర్ల వడ్లు మాత్రమే. ఇలాంటి గ్రామాలు రాష్ట్రంలో కోట్లాలు.

రాష్ట్రం నలుమూలలా వ్యాధి వ్యాప్తి

రాష్ట్రంలోని మొత్తం 27,379 గ్రామాలలో 22,860 గ్రామాలు సస్య తృక గ్రామాలని ప్రభుత్వమే స్వయంగా ప్రకటిస్తోంది. గ్రామాలలో ముఖ్య సమస్య నీటి కొరత. ఇందులో 10 శాతం గ్రామాలకు కూడా రక్షిత మంచినీటిని ప్రభుత్వం అందించలేదు. ఫలితంగా చాలా గ్రామాలలో యవ్వనంలోనే వృద్ధాప్యాన్ని చూస్తున్నారు ప్రజలు. ప్రకాశం జిల్లాలోని దర్శి మండలం తుమ్మెదలపాడు గ్రామంలో 30 ఏళ్ళు దాటినవారు కర్రసాయంతో నడుస్తారు. 40 ఏళ్ళు దాటితే ఎందుకూ పనికి

రాకుండా మంచంలో పడుకుంటారు. వారికి వెన్నుపూస ఎముకలలో ప్లాంట్ పేరుకుపోయి ఉబ్బాస, నిశ్వాసలు తగ్గిపోతున్నాయి. ఊపిరితిత్తులలో పటుత్వం పోతున్నది. కంటిచూపు మందగిస్తున్నది. తుమ్మెదలపాడు ప్రజలు ఈ బాధలకు జీవితం పట్ల విరక్తిని పెంపొందించుకుంటున్నారు. ప్రకాశంలో ఇలాంటి గ్రామాలు చాలా ఉన్నాయి.

అనంతపురం జిల్లాలో దాదాపు 90 శాతం విద్యార్థులు ప్లాంట్ వ్యాధితో బాధపడుతున్నారు. ముఖ్యంగా

అచ్చంపల్లి, చెన్నంపల్లి గ్రామాలలో పరిస్థితి దిగజారింది. ఖనిజాలు లభించే ప్రాంతం అయినందున ఫ్లోరైడ్ ఎక్కువగా ఉండే అవకాశం ఉంది. కర్నూల్లో కూడా చాలామంది పిల్లలు ఫ్లోరైడ్ కు గురవుతున్నారు. కరీంనగర్ జిల్లా మల్యాల మండలం వరిధిలోని రామన్నపేట గ్రామంలోని బాల బాలికలకు ఫ్లోరైడ్ శాతం ఎక్కువగా ఉన్నందున పిల్లలు పుట్టుక నుండి దీర్ఘకాలిక వ్యాధులు, అంగవైకల్యంతో బాధపడుతున్నారు. కాళ్ళు, చేతులు

గ్రామాలలో ఉన్నాయి. చాలా గ్రామాల్లో ఈ వ్యాధిని తట్టుకోలేక పురాతన నాటు వైద్యం గుల్లల వైద్యం చేసుకొని తమ ఒళ్ళును గుల్ల చేసుకున్నారు కూడా. శరీరంలో నెప్పి ఉన్నచోట అన్నంను మెత్తగా నలిపి అతికించడం, తర్వాత గుడ్డ పీలికను చుట్టలాగా చుట్టి పైకొనను నిప్పుతో అంటించి మరో కొనను బాధ ఉన్న చోట పెడతారు. గుడ్డ పూర్తిగా కాలిన తర్వాత నెప్పి ఉన్న చోట పుండు పుడుతుంది.

ముషీరాబాద్, పురానాపూల్, రాణిగంజ్, సనత్ నగర్, సీతాఫల్ మండీలలో మొ|| ప్రాంతాలలో ఫ్లోరైడ్ కాలుష్యం కనిపిస్తోంది. బోరు పంపులను నీటి పంపులతో కలవడంలోనే గాక చేతి పంపుల ద్వారా త్రాగే నీటిలో కూడా ఫ్లోరైడ్ ఉంది.

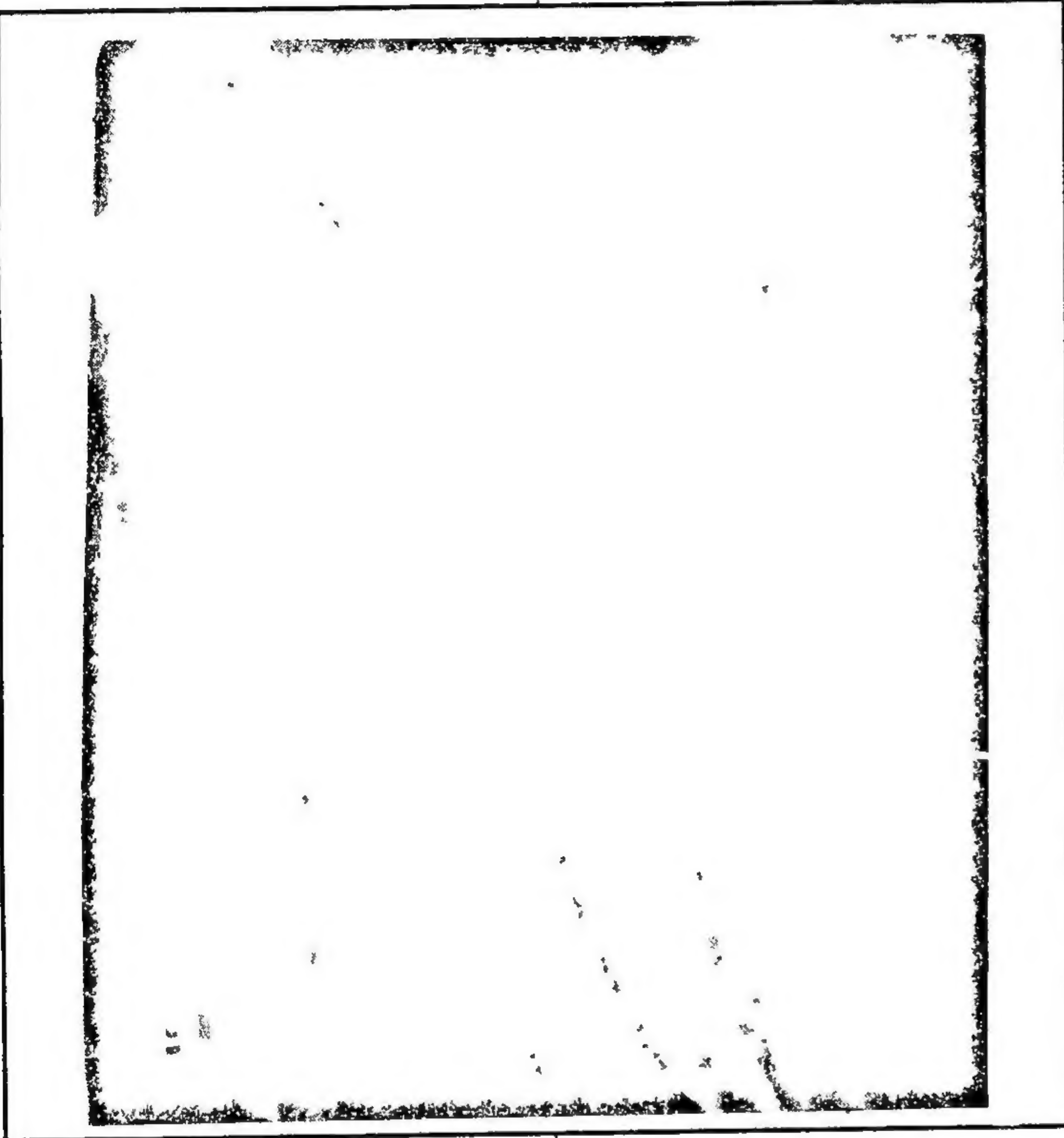
జకనైనా మేలుకుంటే మేలు

నల్గొండ, ప్రకాశం జిల్లాలో మనుషులకే గాక జంతువులకు కూడా ఫ్లోరైడ్ వ్యాధి సోకింది. ఏడాది పాటు పశువులు నీళ్ళు త్రాగితే ఈడిగల పడిపోతాయి. కోళ్ళకు కూడా ఈ వ్యాధి గింజల ద్వారా సంక్రమిస్తుంది. ఈ వ్యాధి చికిత్సకు మందు లేదు కాబట్టి 'వైద్యం కన్నా రోగ నిరోధం మిన్నా' అనే సూత్రం పాటించి వ్యాధి రాకుండా నివారించడం, ఫ్లోరైడ్ కాలుష్యం తగ్గించడం తప్ప వేరే మార్గం లేదు.

ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ సూచన ప్రకారం ఆరోగ్య వంతమైన మనిషికి రోజుకి 25 లీటర్ల నీళ్ళలో ఇందులో తాగడానికి రెండు లీటర్లు కూడా అందించ లేకపోయింది. గతంలో అనేక ఆర్థిక సంవత్సరాలలో కోట్లాది రూపాయలు కెటాయిస్తున్నామని ధంకా బజాయించి చెబుతున్న ప్రభుత్వం ఆచరణలో విఫలమయిందని చెప్పవచ్చు. యుద్ధ ప్రాతిపదికన గ్రామీణ నీటి సమస్యను పరిష్కరిస్తామని కేంద్ర ప్రభుత్వం 1956లో "టెక్నాలజీ మిషన్" ఏర్పాటు చేసింది. ఫ్లోరోసిస్ ను నియంత్రించడం, రక్షిత మంచినీటి వనరులను ఏర్పాటు చేయడం దీని ముఖ్య విధి. చాలా

గ్రామాలలో పరిస్థితి మారలేదు. ఫ్లోరోసిస్ నివారణ పథకం కింద జాతీయ పర్యావరణ ఇంజనీరింగ్ పరిశోధనా సంస్థ ఫ్లోరిన్ నివారించడంలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ప్రదర్శించి కమ్యూనిటీ డిఫ్లొరేజేషన్ ప్లాంట్లను సూచించింది. ఇవి అక్కడక్కడ మాత్రమే ఏర్పాటు చేయబడినాయి. కాగా స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఫ్లోరోసిస్ శాశ్వత నిర్మూలనా పథకాలను చేపట్ట లేకపోతున్నాయి.

ఫ్లోరైడ్ నివారణలో భాగంగా ఫ్లోరైడ్ టూత్ పేస్ట్ ను నిషేధించాలని భారత వైద్య పరిశోధనా మండలి ప్రత్యేకంగా సూచించింది. ఫ్లోరైడ్ ఉన్న

వంకర్లు పోవడం, తలలు ఎదుగక, మాటలు సరిగ్గా రాక పిల్లలు మానసికంగా, శారీరకంగా ఏకలాగులవుతున్నారు. ముఖ్యంగా పదిహేనేళ్ళలోపు బాల బాలికలను ఈ వ్యాధి పట్టి పీడిస్తుంది.

నల్లగొండ జిల్లాలోనే ఫ్లోరైడ్ వ్యాధి అధికంగా ఉంది. 453 గ్రామాలలో ఈ వ్యాధి సోకింది. మర్రిగూడెం మండలంలోని ఎర్రగండ్లపల్లి, తిరగండ్లపల్లి, బట్లపల్లి, సరుపేట, వట్టిపల్లి, పికెమల్లెపల్లి మొ|| 80 శాతం గ్రామాలు చింతపల్లి మండలంలో పోలెపల్లి, గొడకండ్ల తదితర

గ్రామాల్లో కూడా ఫ్లోరోసిస్ వ్యాపించింది

ప్రస్తుతం జంటనగరాలలో కూడా 2 నుండి 6.5 పి.పి.ఎమ్ ల ఫ్లోరైడ్ ప్రవేశించింది. జంటనగరాలలో అనేక చోట్ల బోరుపంపులను నీటి పంపులను కలిపారు. ఇది నీటి ఎద్దడిని తట్టుకోడానికి తీసుకున్న చర్య అయినా దీని వల్ల నీరు కలుషితమై అనేక ఫ్లోరైడ్ కేసులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. ఆగాపురా, బాలాపేట, చంద్రాయణ గుట్ట, నారాయణ గూడ, మోరాలం, అంబర్ పేట, అజాయ్ నగర్, బాలానగర్, చార్మినార్, బేగంపేట, చంచల్ గూడ, ఫతేనగర్, మలక్ పేట,

ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఫ్లారైడ్ వ్యాధి గ్రస్తులుకండని బోధిస్తున్నారు.

కాబట్టి ప్రజలు ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్య వైఖరిని వ్యతిరేకిస్తూ ఫ్లారైడ్ నిర్మూలన కోసం పోరాటం చేయవలసి ఉంటుంది. సామాజిక ఆర్థిక అభివృద్ధితో ముడిపడి ఉన్న ఈ ఫ్లారైడ్ నిర్మూలనలో భాగంగా ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచకుండా ఫ్లారైడ్ నిర్మూలన కంటితుడుపే. ప్రభుత్వం 'ఫ్లారైడ్' సమస్యపై ఇలాంటి కంటితుడుపు చర్యలు చెప్పట్టి తమ పబ్లింగడుపు కొంటూ ప్రజలను చాపు కోరల్లోకి నెట్టుతున్నది. ఈలాంటి పరిస్థితిల్లో 'ఫ్లారైడ్' బాధితులంగా తమ ప్రాణ రక్షణకోసం పాలకులతో ఘోషిల్చి ఉంది. ఈ పోరాట విజయ కోసం ఫ్లారైడ్ నివారణ ఉంది.

- వై. నాగేశ్వరరావు

ప్రాంతాలలో టూత్ పేస్టులను వాడే ప్రమాదం ఎట్టి పరిస్థితులలోను ఉంది. టూత్ పేస్టులలో 1000 పి.పి.ఎమ్ల కంటే ఎక్కువ ఫ్లారైడ్ ఉండకూడదు. కాని భారత దేశంలో అన్ని ఫ్లారైడ్

టూత్ పేస్టులలో 2,500 పి.పి.ఎమ్ల ఫ్లారైడ్ ఉంటుంది. ఎదు సం||లలోపు పిల్లలకు టూత్ పేస్టులను అసలు వాడకూడదు. కాగా రేడియో, టీవీలలో అవే టూత్ పేస్టులను కొనండి అంటూ

(14వ పేజీ తరువాయి)

ఈ వ్యవహారంలో స్థానిక రాజకీయ పార్టీ హస్తం కూడ ఉంది.

సర్వే నెంబర్ ఒకటిలో రెండు ఎకరాల 15 గుంటల (కోట బురుజు) భూమిలో 4 గుంటల భూమి హాస్టల్ కోసమై కేటాయించబడింది. అయితే దీనిని కూడ ఆక్రమించుకోవటానికి తీవ్ర ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. భూ భకా సురుడు కుంబం రమణా రెడ్డి బంజర్ భూముల ఆక్రమణ ఈ విధంగా ఉంటే గ్రామ పంచాయతి నిధులను తన సొంత ఆస్తిలాగ భావించి తన న్యంత అవనరాలకై వాడుకుంటున్నాడు. గ్రామంలో ఎటు వంటి అభివృద్ధి వనులు చేపట్టక పోగా ప్రజలను మభ్యపెట్టడానికి ప్రజల నిధులతో ప్రజల అనుమతి లేకుండా వలిగిండ్ చొరస్తాలో రాజీవ్ గాంధీ ఎగ్రహాన్ని నిర్మిస్తున్నాడు. గ్రామ పంచాయతి నిధులు కాంగ్రెస్ పార్టీ నిధులా? లేకా ప్రజల నిధులా? అర్థం కావటం లేదు.

అంతే కాక వలిగిండ్ ప్రజలకు అనువైన ప్రదేశంలో రైల్వేస్టేషన్ను

నిర్మించాలని ప్రజలు ఎంత అందోలన చేసినా, ప్రజలకు ఏ విధంగాను అనుకూలంగా లేని ఊరికి చాలా దూరంలో అంటే రమణా రెడ్డి సొంత భూమికి దగ్గరలో రైల్వే స్టేషన్ నిర్మించేటట్లు తన రాజకీయ ఆర్థిక అంగ భలంతో చేసుకొన్నాడు. ఫలితంగా ఎందుకూ కొరగాని తన భూమిని వేలాది రూపాయల ధరకు అమ్ముకుంటూ తను ఆడిందే ఆట, పాడిందే పాటగా తన రాజకీయ ఏక చిత్రాధిపత్యాన్ని చెలాయిస్తున్నాడు.

ఈ భూ ఆక్రమణలూ, ఆక్రమ కట్టడాలూ, అవినీతి ఆక్రమ చర్యలను వలిగిండ్ ప్రజలు భయంతో దిగమింగుతున్నారు. 'ఒకడు కొందరిని కొంతకాలం బెదిరించగలడు మభ్యపెట్టుగలడు కాని అందరినీ ఎల్లకాలం మోసపుచ్చడం భయపెట్టడం చరిత్రలో ఎప్పుడూ ఎన్నడూ జరుగలేదు'. భూ బకాసురుడు రమణా రెడ్డి విషయంలోనూ ఎన్నటికైనా తగిన శాస్తి జరుగకపోదా అని ఎదురు చూస్తున్నారు.

స్వర్ణ - వలిగిండ్

(36వ పేజీ తరువాయి)

యితర పద్ధతిలోనయినా మన కంపెనీలు ఆ మందును తయారు చేసుకోవచ్చు. దీని కారణంగానే మన దేశంలో మందుల పరిశ్రమ 1970 తర్వాత చాల వేగంగా అభివృద్ధి అయ్యింది. అంతర్జాతీయ మార్కెట్లో ఎదుదల అయిన ఏ మందు అయినా బొంబాయి హైద్రాబాద్ లలోని మన దేశ మందుల కంపెనీలు 2-3 సంవత్సరాలలో వేరే పద్ధతుల ద్వారా తయారు చేయగల్గుతున్నాయి.

కాని మన దేశాన్ని "పారిస్ కన్వెన్షన్ ఆఫ్ పేటెంట్ రైటుస్"లో చేరమని బహుళజాతి కంపెనీలు చాలాకాలంగా వత్తిడి చేస్తున్నాయి. నూపర్ 301 క్రింద అమెరికా కూడా "గొరె పిల్ల మీద అనంతప్రతి చెందిన తోడేలు"లాగా ప్రవర్తిస్తోంది. అలా చేరకపోతే చర్యలు తీసుకుంటుందట!

- డా. బ్రహ్మరెడ్డి

అడవిలో ఆకురేటు పోరాటం

ఇది అడ్డతిగల అడవి. ఒకప్పుడు చీమలు దూరని చిట్టడవే కాదు, కాకులు దూరని కీకారణ్యం కూడ. గుడెసెల ముంగిటి వరకు గుంపులు గుంపులుగా తిరిగాడే జంతువుల సందడి. పలు రకాల పక్షుల పలుకుల కులుకులతో పరవశించే అడవిలో దొరికే సంపదతో కలకలం లేని కాపురాలు గడిపే మనస్థితి అల్లుకు పోయిన అది వాసీగ్రామాలు. అడవిలోని క్రూరమృగాల బారినుండి బ్రతుకులెల్ల దీస్తున్న అదివాసీలు అడవిలోని ఆకులు, అలములు, దుంపలు, పండ్లు ఫలాలు స్వేచ్ఛగా అనుభవించే అవకాశాలు అనాడున్నాయి. వేటాడడం మా ఆదివాసుల జీవితాల్లో నుండి ఎడదీయరాని భాగం. కాని నేడు జంతువుల్ని వేటాడడం ఒక నేరంగా పరిణమించింది. అడవి సంపదను అనుభవించడం ఒక దొంగతనం అయ్యింది. పొట్టకూటి కోసం పొడు చేస్తే కోడి, మేక తిని లంచాలు తిని కూడ కేసులు పెట్టి జైళ్ళల్లో తోసేసినారు. అడవి అంతా నరికివేయబడి వాతావరణ సమతుల్యం దెబ్బతింటుందని గగ్గోలు పెడుతున్నారు ఎలుతున్నవారు. అదే పని వారు పెద్ద పెద్ద వ్యాపారులకు టెండర్లు పెట్టి మానుకూపులు, పుల్లకూపులు తీయించి అడవిని ఎడారిగా మార్చినారు. మళ్ళీ మౌనై అన్ని నేరాలు మోస్తున్నారు. “దొంగే దొంగని అరచిన చందం”గా వుంది. పాలకుల అండదండలతో అడవి చేరుకున్న అదివాసీతర వ్యాపారులందరూ మా అమాయకత్వాన్ని ఆసరా చేసికొని మా ఆదివాసీ బ్రతుకుల్ని పూర్తిగా దోపిడి చేస్తున్నారు.

అందులో తుమికాకు కాంట్రాక్టర్ల దోపిడి ఒక రకం. మా అడవిని అడవి ప్రజల అనుమతి లేకుండానే అయిన వాళ్ళ ప్రభుత్వం ప్రతి యేటా వేలం పాటలు పెట్టి లక్షలాది, కోట్లాది రూపాయల ఆదాయాన్ని పోగేసుకుంటుంది. ఆ లెక్కలు చెప్పడం మాకక్కర లేదనుకుంటుంది ప్రభుత్వం. ఎందుకంటే

అధికారం వాళ్ళది కాబట్టి. అది అడగలేని అమాయకులం తుమికాకు కాంట్రాక్టర్ల దోపిడి గత దాదాపు రెండు దశాబ్దాల నుండి గురౌతూ వస్తున్నాం. మాకు తెలిసిన తుమికాకు మొదటి కాంట్రాక్టరు నారాయణ శెట్టి. ఇతగాడు రోజు తుప్ప నరికితే అర్ధరూపాయి, ఆకు కోస్తే 100 ఆకుల కట్టకు 0-05 పైసలు రేటు ఇచ్చి కొనుగోలు చేసి పట్టుకెళ్ళు తున్నాడు. అలాగే మిగతా పనులు ఆకు పేర్చడం, కట్ట త్రిప్పడం, నీళ్ళు జల్లడం బత్తి చేయడం నుండి లారీలోకి ఎక్కించి దింపడం వరకు అతి దారుణమైన రేట్లు ఇచ్చి దోపిడి చేస్తున్నాడు. అది అడిగితే అసహ్యించు కోవడం, తిట్టడం, తన్నడం వరకు అట్టే పది సంవత్సరాలకు పైబడి గడచి పోయింది. అప్పుడుగాని మా అడవికి అన్నలనే వెన్నెల వచ్చింది. మా బ్రతుకుల్లోకి వెలుగులు తెచ్చింది.

తుమికాకు కూలిపని పిల్లలు ఆడవాళ్ళు ప్రధానంగా చేస్తారు. కొన్నిచోట్ల మగవారు కూడా చేస్తారు. తుమికాకు సీజన్ వచ్చిందంటే ముందు తుప్ప నరకాలి. ఈ పనికి రోజుకూలి 1982 వరకు అర్ధరూపాయి మాత్రమే. మంచం నుండి లేస్తేనే కత్తులందుకొని పోవాలి. తలమీదకి సూర్యుడొచ్చేంత వరకు చెమటలు కక్కిలా తుప్ప నరకాలి. 20 రోజుల తర్వాత గాని తుప్ప చిగురించి ఆకులు పెట్టదు అప్పుడు ఆకులు కోయడానికి ఆడవారు, పిల్లలు, ముసలి వాళ్ళు కూడ చీకటితోనే లేచి దుప్పట్లు, బస్తసంచులు ఎరుకుని కళ్ళు తుడుచుకుంటూ ఊరుదాటడమే. మసక మసకగా వుండగానే అడవిలోకి తుప్పరెండ ఆకుల కోసం ఆశ పడి కోసుకొనే చాలామందిని ఎలుగు బంట్లు, చిరుతపుల్లు పైనబడి కొట్టి చంపినాయి. మేం ఇలా క్రూరమృగాలకు కూడుగా మారినా పట్టించుకునే నాధుడెవరూ లేరు. అన్ని కష్టాలకు ఓర్చి తిప్పలు పడుతూ తుప్పతుప్ప తిరిగి ఆకులు కోసుకు వచ్చి మరో పూటంతా కట్టలు కట్టి కల్లానికి తీసుకెళ్ళితే కట్ట చిన్న

గుండని ఇసిరికొడతాడు. కట్ట తొడలా వుండాలని కండిషన్ పెడతారు. పైగా గుమస్తాలు తక్కువ జీతాలతో కాంట్రాక్టర్లతో దెబ్బలాడి పెంచుకోవడం మానేసి మా దగ్గరే సెలగ కట్టని రోజుకొకటి పూరికినే తీసికుంటారు. ఇంతపోయినా చివరికి కట్టరేటు ఎంత అంటే ఐదు పైసలు మాత్రమే. 100 ఆకు కట్ట అని పేరుగాని ఒక్కొక్క కట్టలో 150 నుండి 200 ఆకులు కట్టుతాము. 100 కట్టలు తీసుకెళ్ళితే కేవలం 5.00 రూ||లు మాత్రమే. ఈ రేటు మాకు సరిపోదని ఎదిరించాం. తుమికాకు కాంట్రాక్టర్ల దోపిడి, దౌర్జన్యాలకు గురౌతున్న మేమంతా కట్టు గుట్టయినా. స్త్రీలము, పిల్లలము అంతా కలిసి “తుమికాకుకు కూలిల పోరాట కమిటీ”లు ఏర్పరచుకున్నాం. కాంట్రాక్టర్లను నిలదీసి అడిగినాము. ఇవ్వమని మొండికేసిన కాంట్రాక్టర్లకు మా సంఘటిత శక్తితో సమ్మె పోరాటంతో లొంగదీసుకున్నాం. 1982 నుండి ప్రతి సంవత్సరం కూలి రేటు పోరాటం చేసి పెంచుకుంటున్నాం. ఈ సంవత్సరం వరకు తుప్ప నరుకుడుకు రోజుకూలి అర్ధరూపాయి నుండి 20 రూ||లు వరకు పెంచుకున్నాం. 100 ఆకు కట్టకు 5 పైసలనుండి 0.75 పైసల వరకు పెంచుకున్నాం. మిగతా పనులకు కూడ రేట్లు పెంచుకున్నాం. నిత్యావసర సరుకుల ధరలు రోజు రోజుకు చుక్కలంటుకుంటుంటే కనీ సమ్మెన బ్రతుకుల కోసం పోరాడినాము. దీనివెనకాల అనేక నిర్బంధాలు అనుభవించాం. రక్తాలు సైతం ధారపోశాం. అధికార్లకు కూలిరేట్లు పెంచమని అఫ్లికేషన్లు, అర్జీలు పెట్టుకుంటే రేట్లు పెంచలేదు సరికదా పోలీసుల్ని వంపి మా బ్రతుకుల్లో ఎపొదాల్ని నింపారు. మాతోఒటు వేయించుకున్న వాడే మాపై తూటా పేల్పుతుంటే అడిగేది ఇంకెవరిని? అందుకే మా జీవితంలో ఇప్పటికీ నేర్చుకున్న నిజం ఒక్కటే! అఫ్లికేషన్లు, అడుక్కోవడాలు, అర్జీలు కాదు. మా బ్రతుకుల్ని మార్చేది. పోరాట మొక్కటే మార్గమని.

—మన్యం మణిచందు

దళిత యువకునిపై అగ్రకుల అహంకారుల దాడి

చిత్తూరు జిల్లాలో దళితులపై అగ్రకుల అహంకారుల దాడులు పెరిగాయి. దళితులలో పెరుగుతున్న చైతన్యం అగ్రకుల పెత్తందారుల గుండెల్లో గుబులు పుట్టిస్తోంది. ఫలితంగా దళితులపై వివిధ రూపాల్లో దాడులు చేయడం పెరుగుతూ ఉంది.

దీనికి ఒక ఉదాహరణ ఇటీవల జరిగిన సంఘటన. నెదురు కుప్పం మండలంలో వచ్చికాఫలం అనే ఒక మాదిరిపాటి టౌన్ ఉంది. ఆ టౌన్లో ఒక సినిమా టెంటూ ఉంది. 17-1-92న ఈ టౌన్కు దగ్గరగా ఉన్న బొమ్మలదొడ్డి దళితవాడకు చెందిన 23 ఏళ్ళ ధనంజయులు సినిమా టెంటుకు సాయంత్రం ఆట చూడడానికి వెళ్ళాడు. నేల టికెట్టు తీసుకొని లోపలికెళ్ళాడు. అప్పటికే అక్కడ చాలామంది కూర్చోని ఉన్నారు. అక్కడ ఓ 16 మంది అగ్రకులాల యువకులు కూర్చోని ఉన్నారు. వీళ్ళ ప్రక్కన స్థలం ఖాళీగా ఉంటే ధనంజయులు వెళ్ళి అక్కడ కూర్చోన్నాడు. ఇది చూచిన అగ్రకుల యువకుల (వీరంతా రెడ్డి కులానికి చెందిన వారు) అగ్రకుల అహంకారం దెబ్బతింది. వాళ్ళు ధనంజయులతో "మర్యాదగా చెబుతున్నాం. మా దగ్గర నుంచి లేచిపోరా మాలనా కొడకా" అన్నారు. పదవ తరగతి వరకు చదువుకొన్న ధనంజయులు ఆత్మాభిమానంతో వాళ్ళ మాట ఖాతరు చెయ్యలేదు.

దీంతో కోపించిన రెడ్డి కుల యువకులు లోపల రచ్చ చేస్తే బాగుండదనుకొని టెంటు బయటికెళ్ళారు. ధనంజయులును ఏదో నెపం మీద బయటకు పిలిపించారు. అమాయకంగా బయటకు వెళ్ళిన ధనంజయులును కిరాతంగా కొట్టారు. రాళ్ళతో, కొయ్య కూసాలతో ఎముకలు విరిగేట్టుగా, శరీరమంతా రక్తగాయాల య్యేట్టుగా కొట్టారు. ఫలితంగా ధనంజయులు స్పృహ కోల్పోయాడు. అది చూచి ధనంజయులు చనిపోయాడనుకొని ఈ అగ్రకుల ముఠా ధనంజయులు సొంతపూరైన బొమ్మలదొడ్డి దళితవాడపై ఆ రాత్రి దాడిచేసి నానా భీభత్సం సృష్టించారు. ధనంజయులు

ఇంటిపై దాడిచేసి ఇంటి బయటన్న పందిరిని పీకి, ఇతర వస్తువుల్ని ధ్వంసం చేసి నానా రభస చేశారు. దాంతో భయపడిన ప్రజలు కకావికలై పరిగెత్తారు. ఈ అగ్రకుల ముఠా ఆ దళితవాడలో ఉన్న దేవాలయం దగ్గరకెళ్ళి అక్కడున్న లాడ్స్పీకర్లో ఇలా అనౌన్స్ చేశారు. "ఒరే మాల నా కొడకల్లారా, మీ పూరి ధనంజయుడ్ని కొట్టి చంపి సినిమా టెంటులో పడేశాం. పోయి శవాన్ని తెచ్చుకోండి" తర్వాత వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు.

వెంటనే దళిత వాడ ప్రజలు సినిమా టెంటు కెళ్ళి స్పృహ తప్పి పడి పోయి ఉన్న ధనంజయులును 4 కి.మీ. దూరంలో ఉన్న చవటగుంట పోలీసు స్టేషనుకు తీసికెళ్ళి విషయం చెప్పి, దోషుల్ని వెంటనే అరెస్టు చేయమని డిమాండు చేశారు. కానీ, సహజంగా అగ్రకులాల కొమ్ముకాసే పోలీసులు దాన్ని పెద్దగా పట్టించుకోలేదు. తీవ్ర గాయాలతో పడివున్న ధనంజయులును కనీసం హాస్పిటల్కు కూడా తీసుకొని పోకుండా ఆ రాత్రంతా స్టేషను బయటే ఉంచారు. మరుసటి రోజు మొక్కుబడి తంతుగా అతన్ని తిరుపతి తరలించారు. అక్కడ పోలీసులు అగ్రకుల పక్షపాతాన్నే ప్రదర్శించారు. జరిగిన విషయం హాస్పిటల్ వర్గాలకు తెలుపకుండా ఏదో ప్రమాదం (యాక్సిడెంట్) అని చెప్పారు. అందువల్ల ఈ కేసును ఎమ్.ఎల్.ఎ. (మెడికో లీగల్ కేసు)గా పరిగణించి అడ్మిట్ చేసికోలేదు. హాస్పిటల్లో కూడా ధనంజయులు నిర్లక్ష్యానికి గురికా బడినాడు. కనీసం బెడ్మీద కూడా అతన్ని పండబెట్టకుండా, హాస్పిటల్లో ఉన్న సత్రంలో పండబెట్టారు.

విషయం తెలిసిన దళిత మహా

సభ 20-1-92వ తేదీన హాస్పిటల్కు వెళ్ళి ధనంజయులును ఎమ్.ఎల్.సి. క్రింద అడ్మిట్ చేయించి, అతనికి వైద్యం సక్రమంగా అందేట్లు చూసింది.

తర్వాత 22వ తేదీన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ దళిత మహాసభ, CARES అనే స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థతో కలసి చవట గుంట పోలీసు స్టేషను ముందూ, ఎమ్.ఆర్.రో ఆఫీసు ముందూ రాస్తారోకో, ధర్నా నిర్వహించింది. దోషుల్ని వెంటనే అరెస్టు చేయాల్సిందిగా డిమాండ్ చేసింది.

25-1-92న వెదురుకుప్పం మండల సమావేశం జరిగింది. ఈ సమావేశంలో పలువురు అగ్రకుల సగ్గం చులు దళిత మహాసభ పేరు చూడని పడ్డారు. "వీళ్ళు పుట్టించిన రేష, తున్నా" రని నిందించారు. ఆ మండల సమావేశంలో "దళితులు చిన్న విషయాన్ని పనిగట్టుకొని పెద్దది చేస్తున్నారు. వీళ్ళపైన చర్య తీసుకోవాలి" అని తీర్మానం పాస్ చేశారు.

18న హాస్పిటల్లో అడ్మిట్ అయిన ధనంజయులు 27 వరకు హాస్పిటల్లో ఉన్నాడు. పోలీసులు మాత్రం ప్రధాన దోషుల్ని ఇంతవరకు అరెస్టు చేయనేలేదు.

మా డిమాండ్లు :

1. ధనంజయులుపై దాడి చేసిన 11 మందిని వెంటనే అరెస్టు చేసి ఎన్.సి., ఎన్.టి., అత్యాచార నిరోధక చట్టం క్రింద కేసు నమోదు చేయాలి.
2. ధనంజయులకి నష్ట పరిహారం చెల్లించి, అతనికి ప్రభుత్వం తగిన ఉపాధి కల్పించాలి.

- అంజయ్య

ఆంధ్రప్రదేశ్ దళిత మహాసభ,
చిత్తూరు జిల్లా

వ్యవసాయ కూలీల కళా ఉత్సవాలు

పలకలు వాయిస్తూ కోలాటాలు వేస్తూ, అటపాటలతో, చిందులతో ఈ జాతరను జరుపుకోవడం వెనుక జనజీవన పోరాటానికి సంబంధించిన గుండెవ్యధ దాగి ఉంది. గతులో ఘనమైన చరిత్ర కల్గి, సాంస్కృతిక విలువలతో

కూడిన కళారైతులను యిప్పటిదాకా ఈ ప్రభుత్వాలు, పెద్దేళ్ళనిపించుకొనే కుల ధన మతాలు, చిన్న చూపు చూస్తూ అణచివేస్తూ ప్రధాన జన జీవన స్రవంతి నుండి వేరు చేస్తూ వచ్చాయి.

పలక పట్టుకొనే వారిని వెలిజనం

అని, కోలాటం వేసేవారిని కూలిజనం అని, చిందులాడే వాళ్ళని కొండ జనం అని పిలుస్తూ సంస్కృతిని, చరిత్రని కాలరాస్తూ వచ్చారు.

అందుకే ఇవాల్టి వరకూ బలాత్కరించబడుతూ వచ్చినా ఆత్మ గౌరవాన్ని తిరిగి నిలబెట్టుకుంటూ సాంస్కృతిక,

బాగా ఆకర్షించినాయి. అలాగే పశ్చిమ బెంగాల్ వారు ప్రదర్శించిన వరకట్న దురాచార నాటిక మరియు వీధి నాటకం సమాజానికి అద్దం పట్టాయి.

అనంతపురం జిల్లాలోని పుట్టపర్తి మండలం బొమ్మయ్యబృందం కోలాటం చక్కల భజన, చక్కని జానపద గీతాలు

శ్రీకాకుళం నుండి వచ్చిన సవర జాతి వారు ప్రదర్శించిన సవర నృత్యం వారిలో జానపద సంస్కృతికి పట్టుకొమ్మ. కృష్ణాజిల్లా అవనిగడ్డ వ్యవసాయ కూలీలు ప్రదర్శించిన బొమ్మలాట చిన్న పిల్లల్ని బాగుగా సంతోషపెట్టింది. ఇబ్రహీం పట్నం వారి జడకోలాటం పండరి భజన చెక్కల భజన చాలా బాగా ప్రజల్ని ఆకట్టుకుంది.

చిత్తూరు జిల్లావారు ప్రదర్శించిన వాటిలో బంగారు పాళంవారు ప్రదర్శించిన జడకోలాటం చాలా బాగా ప్రజల్ని ఆకట్టుకొంది. గంగాధర నెల్లూరు మండలం రవినాయకత్వాన పులివేపాలు, కోలాటం, అంటరానితనం గురించి నాటిక వేశారు. ఎన్.ఆర్. పురం మండలం బృందం కోలాటం, పండరి భజన లాంటివి బాగా చేశారు. కార్యేటిసగరం వారి కోలాటం, డప్పులు వాయిదం, చెక్కల భజన, వీధి నాటకం మొదలయినవి ప్రదర్శించారు. ఐరాల మండలం వారు చెక్కల భజన, కోలాటం, పీలేరు బృందం వారు పిల్లనగోట్లు, వెదురుకుప్పంవారు కోలాటం, పండరి భజన, గొబ్బియాటలు శ్రీ కాళహస్తివారు యానాది మేళం, తొట్టబేడువారు కీలుగుర్రం ఆటలుద ప్రదర్శించారు.

- డి. వెను, కె. లోకనాథం,
ఎస్. పాల్‌దేవాకర్

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వ్యవసాయ
కూలీల సమాఖ్య

చారిత్రక విలువలు పునరుద్ధరించబడాలనే ఆశయంతో యా జాతరను "రాష్ట్ర వ్యవసాయ కూలీల సమాఖ్య" ఆధ్వర్యంలో జనవరి 9, 10 తేదీలలో దేదీప్యమాన దీపకాంతులతో జన జాతరగా కూలి ప్రజలందరూ కలసి జరుపుకొన్నారు. చిత్తూరు జిల్లాలోని శ్రీకాళహస్తి వద్ద అయిదు కి.మీ. దూరంలో ఈ జాతర జరిగింది.

జాతరకు ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నరు కృష్ణకాంత్ ముఖ్య అతిథిగా ఎచ్చేసిన జాతరకు సుమారు 20 వేల మంది వ్యవసాయ కూలీలు రాష్ట్ర నలుమూలల నుండి పాల్గొన్నారు. ఒరిస్సా, తమిళనాడు, కర్ణాటక, పశ్చిమ బెంగాల్, మొదలైన రాష్ట్రాల నుండి 450 కళా బృందాలు ఈ జాతరలో పాల్గొన్నాయి. ఇందుకుగాను 9 స్టేజీలు (మట్టిదిబ్బలు) ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి.

కర్ణాటక రాష్ట్రం నుండి వచ్చిన కళాబృందాలు కోలాటం, డప్పులు వాయించడం వీధినాటక మొదలగునవి ప్రదర్శించినారు. కోలార్ జిల్లా నుండి వచ్చిన గిరిజనులు "డొల్లకుణిత నృత్యం" "వీరగాసె నృత్యం" ప్రజల్ని

పాడిన పాటలు చాలా చెప్పుకోదగ్గవి. రొద్దం క్రిష్ణయ్య బృందం ప్రదర్శించిన కీలు గుర్రం ఆటలు నేటి ప్రజాస్వామ్యంలో నాటి రాజుల పాతాళాలు అనిపించింది. ముదిగుబ్బ, వానడేలు, గిరిజన స్త్రీలు, లంబాడీ నృత్యాలు, చెక్కల భజనలు, పండరి భజనలు అకర్షణీయంగా ప్రదర్శించారు.

కాఖీల క్రొర్యానికి యువకుడి బలి

కడప జిల్లా మైదుకూర్లో అర్జీసి బస్తాండు సమీపంలో ఉన్న ఒక లాడ్జీలో గండి క్షేత్రానికి చెందిన ఖాదర్ పాషా అనే వ్యక్తి జనవరి 13వ తేదీ సోమవారం రాత్రి 7.30 గంటలకు ఒక పడక అద్దెకు తీసుకొని నిద్రపోయాడు. మంగళవారం ఉదయం ఆ బెడ్డుపై దుప్పటి లేదని గమనించిన లాడ్జీ మేనేజరు ఖాదర్ పాషాను గాలించి పట్టుకుని పోలీసులకు పట్టించాడు. పోలీసులు ఖాదర్ పాషాను విపరీతంగా చితకబాది స్పృహలేని స్థితిలో రిక్షాలో తెచ్చి లాడ్జీ మేనేజరుకు అప్పగించి చికిత్స చేయించమని దబాయించి

వెళ్ళిపోయారు. సమీపంలోని ఒక ప్రైవేటు ఆస్పత్రిలో ప్రథమ చికిత్స చేయించాడు మేనేజర్. డాక్టర్ తర్వాత ప్రభుత్వ ఆస్పత్రిలో చేర్చమని సలహా ఇచ్చారు. దిక్కుతోచని లాడ్జీ మేనేజరు లాడ్జీంగ్ మూసి తాళం వేసుకొని పాషాను లాడ్జీ ముందు పడుకోబెట్టి పారిపోయాడు. బుధవారం పోలీసులు ఏమీ తెలియనట్లు లాడ్జీ సమీపంలోని కొంత మందిని పిలిచి వారితో స్టేట్‌మెంట్‌పై సంతకాలు పెట్టించుకొని వెళ్ళారు. స్టేట్‌మెంట్‌పై సంతకాలు పెట్టినవారిని ఏమి రాశారో చూశారా అని అడిగితే

మాకు తెలియదంటున్నారు. కొట్టి చంపి ఏమీ తెలియనట్లు పోలీసులు ఖాదర్ పాపా తాగి చనిపోయాడు అని బుకాయిస్తున్నారు. మన రాష్ట్రం మొత్తంలో ఇలాంటి హత్యలు పోలీసులు చాలా చేశారు. గత సంవత్సరం రిక్షా కార్మికుడు మోత్యా అనే (లంబాడి) యువకున్ని పోలీసులు అరెస్టు చేసి కొట్టి చంపి స్టేషన్లోనే పాము కాటువేస్తే చనిపోయాడని బుకాయించారు. అన్యతికే

తీసుకుపోయాం కాని బ్రతకలేదు అని చెప్పారు. కేసు మాఫి చేశారు. ఇలాంటి కేసులు బోలెడు జరుగుచున్నవి. పోలీసులచే చంపబడ్డ యువకుని కుటుంబానికి వెంటనే ఎక్స్‌గ్రేషియా చెల్లించి పోలీసులను, ఎస్.ఐ.ని సస్పెండ్ చేయాలని స్థానిక ప్రజలు డిమాండ్ చేస్తున్నారు. కాని పట్టించుకుంటారో లేదో అని అనుమానంగా ఉంది.

- జ్యూల

సింగరేణి నష్టాలకు కారణం ఎవరు ?

శత సంవత్సరాలు దాటిన సింగరేణి సంస్థ బెల్లంపల్లి, మందమరీ శ్రీరాంపూర్, గోదావరి ఖనిల్లో ఈనాడు అర్థిక పరిస్థితి దిగజారి నష్టాల ఊబిలో కూరుకుపోయిందని, గత ఆరునెలలు కాలంలోనే 150 కోట్ల రూపాయలు నష్టం వాటిల్లిందని మేనేజ్మెంటు ప్రతి సమస్యకు అడ్డంగా మాట్లాడుతుంది.

అయితే ఈ నష్టాలకు పూర్తి బాధ్యత కార్మికులపై మాత్రమే మోపి దినికి ఎవరు బాధ్యులనే విషయాన్ని చర్చించడం చూకోలేదని (చర్చించినచో అసలు బాధ్యులు బయట పడతారు కదా) మేనేజ్మెంటు కరవత్రాత్రా ద్వారా తెలియజేయటాన్ని బట్టి చూస్తే "దయ్యాలే వేదాలు వల్లించినట్లు"గా ఉంది.

సింగరేణి అర్థిక సంక్షభంలో పడడానికి ముఖ్యకారణాలైన అధికారుల అవినీతి కుంభకోణాలు, దుభార ఖర్చులు, తప్పుడు నిర్ణయాలకు సంబంధించిన మచ్చుకు కొన్ని విషయాలు పరిశీలిస్తే అసలు సంగతి తేలుతుంది. కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించికోనలసిన నాణ్యతగల సామాగ్రికి బదులు కమిషన్లకు లాలాచి పడి నాసిరకం వస్తువులను కొనడం, కొనకుండా నామ మాత్రపు బిల్లులను సృష్టించి లక్షలు గడించడం, ఈ నాసిరకం వస్తువుల మూలంగ ఉత్పత్తి సాధించక పోవడం. ప్రమాదాలు సంభవించడం వలన కంపెనీకి నష్టం రాక ఏమౌతుంది.

రూ. 2 కోట్ల విలువ గల యంత్ర సామాగ్రి కంపెనీ స్టోర్స్‌లో ఎండకు ఎండుతు, వానకు తడుస్తు మూలకు

మూల్గడం వలన కొన్ని లక్షల రూ||లను నష్టపోవడానికి కారణం అధికారుల బాధ్యతా రాహిత్యం కాదా ?

3. వాహనాలు రిపేరు నేపంతో పూదరాబాద్, విజయవాడ వంటి దూర ప్రాంతాలకు పంపి వాటికి పైపై రంగులు దిద్ది లక్షల రూపాయల దొంగ బిల్లులను సృష్టించి వాటినే తిరిగి కంపెనీలోనే రిపేర్లు చేయించి అధికార్లు కంపెనీని మోసం చేయడం లేదా? ఇది నష్టం కాదా?

4. కేవలం 3000/- రూ||ల విలువగల కులార్ తయారీకొరకు అధికారులు లాలాచి పడి కంపెనీ సామాగ్రిని శ్రామిక శక్తిని దుర్వినియోగపరచి, దాదాపు అరడజను కులార్లను నాలుగు నెలలు పోదవున తమ విలాసాలకోసం వర్క్ షాప్‌లో తయారు చేయించుకొంటే ఖర్చు ఎంత? కంపెనీ నష్టమెంత ?

5. కేవలం కంపెనీ పనులకు కెటాయించిన కార్లను జీపులను కూరగాయలకని, కొత్తిమిరి కట్టలకని, సిమ్మింగ్

ఫుల్ స్నానాలకని, రెండు వ్యాన్ల పెట్రోలు ఖర్చుచేసి 24 గం||లు తమ స్వంత విలాసాలకు అధికారాన్ని దుర్వినియోగపరస్తూ, "కంచె చేను మేసినట్లుగా" కంపెనీ నష్టపోతుందనడం ఎంతవరకు సమంజసం.

6. అధికారుల తమ స్వంత పనులకై కూరగాయలకని, తోటపనికని, తల్లులను పిల్లలను పాఠశాలలకు పంపించుటకని టిఫిన్లు మోయడం, కాపలా కాయడం కొరకు రోజుకు తక్కువలో తక్కువ మూడు షిఫ్ట్లకు కలిసి గనిలో రి మండి చొప్పున ఇతర డిపార్ట్మెంటుల్లో మొత్తం 150 మంది కార్మికుల వేతనం పరిగణలోకి తీసుకొంటే నెలకు 5 లక్షల రూ||లు దుర్వినియోగ పరుచుట వలన సంస్థకు నష్టం రాక ఏమౌతుంది

ఒరేమెన్ను, సర్దార్లు, క్లర్క్లను ట్రైడ్ మన్ల ప్లేడెలను చాల వరకు రిపేర్ చేస్తే అది దాదాపు వారం రోజులు పెద్ద బ్రేక్ డౌన్ లేకుండా నడుస్తుంది. అదే మేయింటనెన్స్ లేనిచో వారంలో ఏడో ఒక రోజు మెజర్ బ్రేక్ డౌన్ అయినచో అక్కడ పని చేస్తున్న కార్మికులందరికీ కూర్చోబెట్టి వేతనం చెల్లించాలి కదా ? దీనితో పోల్చితే అత్యవసర సిబ్బందికి ప్లేడెలు ఇస్తే నష్టం వస్తుందనడం పచ్చి బూటకం. కాగా ఈ సందర్భంగా కబుర్లు చెబుతు అక్రమంగా జేబులు నింపుకొని కార్లలో తిరిగుతూ, సంస్థ నష్టాన్ని గూరించి మొసలి కన్నీరు కార్చే ఈ అధికారులను ఎదురు దెబ్బ కొట్టడానికి కార్మికులంతా కలిసి ఏకకంఠంతో మరింత ముందుకు వెళ్ళడానికి సిద్ధం కావాలి.

వికాస్, బెల్లంపల్లి.

మృతాల నెపంతో తెలంగాణ సాయుధ పోరాట యోధుడిపై దాడి

58 సం||ల వయస్సుగల వెంకులు అక్షరాస్యుడు. న్యతంత్ర భావాలుగలవాడు. దళిత కులంలో వుట్టినా చైతన్యవంతుడైన వెంకులు ఊరిలోని ప్రతి అన్యాయాన్ని ప్రశ్నించే వాడు. ఎదిరించేవాడు. మూఢ నమ్మకాలను, కులాచారాలను, కుల కట్టుబాట్లను సైతం ఎదిరించి అనునిత్యం అన్యాయ అక్రమాలకు వ్యతిరేకంగా నిలవటంతో

సహజంగానే అక్కడి భూస్వాములకు కంటగింపు అయ్యింది. ప్రతి విషయంలోనూ వెంకులు యొక్క ఆచరణ భూస్వాముల చర్యలకు, దళితులైనా భూస్వాముల అడుగుజాడల్లో నడిచే వారికి పెద్ద అడ్డంకిగా తయారైంది. అంతేకాదు, పెద్దపూర పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షునిగా కర్నాటి నారాయణ రెడ్డిపై పోటీ చేయడంతో భూస్వాములకు

మరింత కోపం పెరిగి ఏ చిన్న అవకాశం వచ్చినా కక్ష తీర్చుకోవడానికి కాచుక్కు రున్నారు.

ఈ సమయంలోనే బూర్గు లింగయ్య అనే అతను క్షయవ్యాధికి గురై మరణించడం జరిగింది. ఇతను గత అయిదారు సం॥రాల నుండి క్షయ వ్యాధి వీడితుడై 7-1-1992 మరణించగా ఇదే అదను చేసుకొని వెంకులు మంత్రాలు చేయడం మూలంగానే మరణించాడని భూస్వాములు విషప్రచారం చేశారు. ఈ ప్రచారానికి లోనైన కొంత మంది దళితులు భూస్వాములు రెచ్చ గొట్టగా 15-1-1992న వెంకులు ఇంటిపై దాడిచేసి వెంకులు భార్య కొండమ్మపై ఇద్దరు కూతుళ్ళపై దాడి చేశారు. ఈ దాడితో నల్లగొండ జిల్లా పెద్దపూర మండలం సిరసనగుడ్ల గ్రామంలో భయం ఆవరించింది. ఈ దాడిలో వెంకులు ఊరి నుండి పారిపోవలసి వచ్చింది.

ఇదంతా కుట్ర ప్రకారం జరిగిన పనిగా జరిగింది. ఈమధ్య నిద్రనూర్ మండలం గుంటుక గూడెంలో ఒక కొత్త భూతవైద్యుడు (అంకులయ్య) హైదరా

బాదు నుంచి వచ్చి “కొల్లులు” చెప్పడంతో, “మన ఊరిలో మంత్రగాదు ఉన్నాడట, దేవుని దగ్గరికి పోదామని అందరూ అనగా వెంకులుతో సహా పోయారు. అప్పుడు భూతవైద్యుడు ఈ రోజు చెప్పను. రేపు రుండి” అని చెప్పి వెనక్కి పంపగా మరుసటి దినం వెంకులు పని ఉండడం మూలంగా భూతవైద్యుని వద్దకు వెళ్లలేదు అప్పుడు “అసలోదే రాలేదుగదరా” అని ఆ భూతవైద్యుడు అనడంతో వారు తా వెంకులే మంత్రగాదని వచ్చి దాడిచేశారు.

తెలంగాణా పోరాటంలో పనిచేసి ఏడు సం॥లు జైలు శిక్ష అనుభవించి నేటికి సమరశీల హేతువద్ద జీవితాన్ని గడుపుతున్న వెంకులుపై భూస్వాముల కుట్రలూ, కుహకాల మూలంగానే దాడి జరిగిందని అక్కడి మేధావులు, ఆలోచనా పరులు అనుకుంటున్నారు.

ఇలా మంత్రాల నెపంతో తమకు గిట్టని వారిని హతమార్చడం తెలంగాణా జిల్లాల్లో అప్పుడప్పుడూ సంఘటనలు జరిగి వెలుగులోకి వస్తున్నా ప్రభుత్వం నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు చూస్తూ ఉండిపోతుంటే గానీ, అవి తప్పు మాత్రాలు బాణామతి అనేవి ఒట్టి మూఢనమ్మకాలు అని ప్రచారం చేయడంలేదు. ఇప్పటికైనా ఇలాంటి అశాస్త్రీయ మూఢనమ్మకాల మాటున భూస్వాములు చేస్తున్న అరాచకాలకు అడ్డుకట్ట వేయకపోతే ఇవి రోజు రోజు పెరిగిపోయే ప్రమాదం ఉందని ప్రజలు ఆందోళన చెందుతున్నారు. ప్రభుత్వం, మేధావులూ, విద్యావంతులు ముందుకు వచ్చి వెంకులులాంటి వారిపై జరుగుతున్న దాడులను ఆపాల్సి ఉంది.

- మోటమారి కోటయ్య

భూ బకాసురుడు వలిగొండ సర్పంచ్

వలిగొండ గ్రామానికి సర్పంచ్ గా ఉన్నకుంభం రమణారెడ్డికి ఆ ప్రాంతంలో తాను అడించే ఆట, పాడిందే పాట, ముఠారాజకీయాలతో, దౌర్జన్యాలతో వలిగొండ గ్రామానికి తిరుగు లేని నాయకునిగా చలామణి అవుతున్నాడు. గత 20 సంవత్సరాల నుండి సర్పంచ్ గా ఉన్నా గ్రామాన్ని అభివృద్ధి పరచక పోగా తాను మాత్రం అర్థ, అంగ బలంతో

అభివృద్ధి చెందాడు. వలిగొండ గ్రామ పంచాయతీలో రమణారెడ్డిని ఎదిరించి పోటీ చేసిన వారు లేరు. ఒక వేళ ఎవ్వరైనా ధైర్యంగా పోటీ చేసినా గెలిచిన దాఖలాలు లేవు. ఎందుకంటే అతని సారా, ముఠా రాజకీయాలు అంత బలంగా ఉన్నాయి.

గ్రామంలో ఉన్న బంజర్ భుములన్నింటిని అక్రమించుకొని అవస

రాలకనుగుణంగా అమ్ముకుంటూ హైదరా బాద్ లో పెద్ద పెద్ద బంగ్లాలు కడుతూ ప్రజలను మభ్యపెడు తున్నాడు. ఇది అన్యాయం అనే ధైర్యం ఎవరికి లేదు. ఒకవేళ ధైర్య చేసి అడిగినట్టే వారు జీవించడం కష్టమవుతుంది.

గ్రామ పంచాయతీ కార్యాలయానికి ఎదురుగా ఉన్న ప్రభుత్వ ఉన్నత పాఠశాల స్థలానికి చెందిన సర్వే నెంబర్ 9లోని 5 ఎకరాల 30 గుంటల భూమిలో అర ఎకరం భూమిని అక్రమించుకొని స్వంత ఇల్లును నిర్మించుకుంటున్నాడు. ఈ విషయాన్ని ప్రజలు జిల్లా కలెక్టర్ కు ఫిర్యాదు చేయగా ఇల్లు నిర్మాణాన్ని నిలుపు చేయాలని కలెక్టర్ ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. అయితే ఈ ఉత్తర్వును ఖాతరు చేయకుండా రమణారెడ్డి అధికార పార్టీ అండతో ఇల్లు నిర్మాణాన్ని కొనసాగిస్తున్నాడు. అదే విధంగా రేగుల కుంటలోని సర్వే నెంబర్ 7లోని వెల్వర్తి రోడ్డు వెంబడి గల నాలుగు ఎకరాల 6 గుంటల భూమిని అమ్ముకున్నాడు. అదే విధంగా సర్వే నెంబర్ 7లో సంతకు కెటాయించిన భూమిని కూడ అమ్ముకున్నాడు. 501 సర్వే నెంబర్ భూమిలో రెండు ఎకరాల 30 గుంటల భూమిలో రమణారెడ్డి ఎకరం భూమిని అక్రమించుకొని తరువాత అమ్ము కున్నాడు. సర్వే నెంబర్ 18లో 11 ఎకరాల 20 గుంటల భూమిలో ఇండ్లులేని నిరుపేదలు, హరిజనులు గుడిసెలు వేసుకుంటే పోలీసులచే ఆ గుడిసెలను పీకేపించి పైగా ఏమి తెలవనట్టు నాటక మాడుతున్నాడు. ఆ భూమిని కూడ అక్రమించుకోవాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

సర్వే నెంబర్ 512లో గల 6 ఎకరాల 30 గుంటల భూమిని (కోటబురుజు) రమణారెడ్డి అక్రమించు కున్నాడు. 63 సర్వే నెంబర్ 30 గుంటల భూమిని మాజీ పోలీసు వటేల్ అక్రమించు కున్నాడు. అయితే ఆ భూమిలో ప్రజలు గుడిసెలు వేసుకోగా ఎం.ఆర్.ఓ అధ్యక్షంలో ఆ భూమిని భూస్వాములు స్వాధీనం చేసుకొన్నారు.

(తరువాయి 9వ పేజీలో)

రామాయణం - భూమి పోరాటం

(గత సంచిక తరువాయి)

అప్రకారమే నేను ఇంటికి వెళ్ళి భార్య పిల్లలను అడిగాను. "నీవు తెచ్చిన వస్తువులు అనుభవించే వారమే కాని నీ పాపాలతో మాకు సంబంధం లేదు" - అన్నారు. అప్పుడు మనసులో పరితాపం పొంది మునులను ఆశ్రయించాను. వారు నాకు రామనామాన్ని తలక్రిందులుగా ఉపదేశించి 'మారా మారా' అని జపిస్తూ ఉండ మన్నారు. ఆ ప్రకారం జపిస్తూ నేను నిశ్చలుడనై ఉండి పోయాను. సాక్షిగా నేను నాటి న కర్త (కొమ్మ కావచ్చు) మహా వృక్షంగా పెరిగింది. నా మీద పుట్ట పెరిగింది. అలా సహస్రయుగాలు గడవగా సప్త ఋషులు వచ్చి వచ్చి నన్ను పిలిచారు. పుట్టలో నుంచి వచ్చిన నన్ను 'మునిశ్వర వాల్మీకి' అని సంబోధించారు. వాల్మీకి నుండి వచ్చావు కాబట్టి నీకిది రెండవ జన్మ అని చెప్పారు - అని ఇది వాల్మీకి సీతారాములకు చెప్పిన కథ. రామునికి ఈ కథ చెప్పే దానికి సహస్రయుగాలకు ముందే వాల్మీకి రామనామ జపం చేశాడు. రామావ తారంతో సంబంధం లేకుండానే ఆయన ఆ రెండు అక్షరాలా జపించి సిద్ధి పొందాడట. రామ నామ మంత్రం వాల్మీకికి నారదుడు ఉపదేశించాడని కొందరూ సప్తర్షులు ఉపదేశించారని కొందరూ చెబు తున్నారు.

రామాయణ కథలో వాల్మీకి అక్కడక్కడ కనిపిస్తుంటాడు ఆయన చాల వరకు రామునికి సమకాలినుడు గానే ఉన్నాడు. కొన్ని సంఘటనలు ముందు వెనకలుగా రాయటమూ జరిగింది. వాటిని ప్రస్తావించే ముందు వాల్మీకిని గురించి పండితులు ప్రచారం చేస్తున్న మరి కొన్ని కథలు చూద్దాం.

3. కృణుడు అనే ముని సరోవర తీరంలో నిరాహారంగా తపస్సు చేశాడు. ఆయన కన్నులు తెరిచినప్పుడు కళ్ళలోంచి రేతస్సు కారింది. దానిని ఒక అడవి ముంగిడి. దానికి కలిగిన శిశువునుకరాతులు సాకారు. ఆ శిశువే వాల్మీకి అని ఆనంద రామాయణంలో ఉన్నదట.

6. సుమతి అనే భృగువంశ బ్రాహ్మణముని పుత్రుడు అగ్నిశర్మ. అగ్నిశర్మ తల్లి కొశిక వంశపు స్త్రీ. దేశంలో కరువురాగా ఈ కుటుంబం విడిశ ప్రాంతపు అడవులలోకి వలస వెళ్ళారు. అక్కడ అగ్ని శర్మ వేదాధ్యయనం వదిలి పెట్టి దొంగలతో కలిసి తిరుగుతూ బందిపోటుగా తయారయ్యాడు. సప్తర్షులు ఆదారిని వెదుతుంటే వారిని దోచుకోబోయి వారి వల్ల తన ప్రవర్తన మార్చుకున్నాడు. ముఖ్యంగా అతి మహర్షి అదేశు ప్రకారం 13 సంవత్సరాలు రామనామ జపం చేసి సిద్ధి పొందాడు. ఆయన కుశస్థలిలో శివారాధన 'వాల్మీకి' గా పిలిచారు. ఆయన కుశస్థలిలో శివారాధన తత్పరుడై కవిత్య శక్తి సంపాదించాడు. ఇప్పటికీ నేపాలులో 'త్రివేణి' అనే స్థలంలో వాల్మీకి జన్మతీధి ఉత్సవాలు జనవరి 14న ప్రతి సంవత్సరమూ జరుగుతాయి.

7. వాల్మీకి అశ్రమం తమసా నదీ తీరంలో ఉండేదట. ఉత్తర బీహారులో చంపారనే జిల్లాలో ఖైంసాలోటన గ్రామం లోని ఒక అశ్రమాన్ని వాల్మీకి అశ్రమంగా గుర్తించారు. 14.1.1964 నుంచి దీనిని వాల్మీకి నగర్ గా పిలుస్తున్నారు.

'రామ' మంత్రం వాల్మీకికి నారదుడు ఉపదేశించాడని కొందరంటారు. (రామ్ చరణ్ రామాయణం) సప్తర్షులు ఉపదేశించారని కొందరంటారు.

అదిమ భాషయై భువన మంతట రంజిల్లు దేశ భాషయం దాది మహాకవీంద్రుడయి యాదిమహాకృతి కర్తయై మహేంద్రాది సరార్పితుండగు మహాముని చంద్రుడనైన యమ్మహావేద విదుండు వాల్మీకి పవిత్రుడు మున్ను నిపాదుడే కదా. (సి. బా. -11)

అని సహృదయ పండితులు శ్రీ మంగిపూడి వెంకట శర్మగారు తమ నిరుద్ధ భారతంలో నిర్ధారించి చెప్పారు. అయినా ఒక బోయవాడు రామాయణం రాయటాన్ని పండిత లోకు జిర్ణించుకోలేక పోతోందనటానికి పై కథలే తార్కాణం.

ఇక రామాయణ రచన విషయం ఆలోచిస్తే 'రాముడు రాజ్యం చేస్తున్న కాలంలోనే వాల్మీకి రాముని చరిత్ర రాశాడని అంటున్నారు. సీతాదేవి వాల్మీకి అశ్రమంలో ఉన్న సమయంలోనే

నారదుడు వచ్చి వాల్మీకికి రామకథ చెప్పాడని దానినే వాల్మీకి కుశలపులకు పాటగా నేర్పాడని అంటారు. రాముడు పదకొండు వేల యేళ్ళు రాజ్యం పాలించి విష్ణు లోకం చేరతాడని నారదుడు భావికథను కూడా వాల్మీకికి చెప్పాడట.

2. రామావతారానికి ముందే వాల్మీకి తన దివ్యజ్ఞాన ప్రభావం వల్ల రామాయణం రాశాడని కొందరంటున్నారు.

వాల్మీకి శిష్యులతో కలిసి స్నానానికి వెళ్ళి వస్తూ ఒక బోయవాడు కొండ పక్క ఒక బావిలోకి దానిని చంపటం చూశాడు. ఆయనకు చాలా విచారం కలిగింది. దుఃఖంతో బోయవానిని నిందించాడు. ఆ నింద ఛందే బద్ధంగా క్రూరశ్లేక రూపంలో ఉండటం అంతా గమనించారు అదిగాక అది రామ కథార్థ సూచకంగానూ ఉన్నదట. 'మీనిపాద ప్రతిష్ఠా అంటూ మొదలయ్యే ఆ శ్లోకం లోకీక ఛందాలకు మొదటి ఉదాహరణగా పేర్కొంటారు.

అంతలోనే బ్రహ్మ వచ్చి అదే ఛందస్సులో రామ కథ రాయవలసిందిగా చెప్పాడు.

వాల్మీకి రామాయణమే అదికావ్యమనీ దానిని బట్టి రకరకాల దృక్పథాలతో అనేక రామాయణాలు వెలువడ్డాయనీ అంటున్నారు.

అద్వైత రామాయణం, అద్భుత రామాయణం, అశ్వర్య రామాయణం, శాక్తేయ రామాయణం, బౌద్ధ రామాయణం, జైన రామాయణం, వాసిష్ఠ రామాయణం ఇలా ఎన్నో రామాయణాలున్నాయి. వీటిలో రకరకాల ఉప కథలున్నాయి. ఒక్కో చోట వరససర విరుద్ధాంశాలుకూడా కనిపిస్తాయి. వీటన్నిటికీ తోడు కొన్ని పురాణాలలో రాముని ప్రసక్తి రక రకాలుగా కనిపిస్తోంది.

వాటిలో కొన్ని మచ్చుకు ప్రస్తావించుకుందాం. రాముని భార్య వియోగ దుఃఖానికి కారణం భృగు శాపం అని అంటారు. నారద పర్యతుల శాపం కారణం అని అద్భుత రామాయణంలో చెప్పారు. ఆ కథ ఇది

అంబరీషునికి శ్రీమతి అని పుత్రిక ఉంది. అమెను వర్షతుడు నారదుడు ఇద్దరూ వరించి అంబరీషుని అడిగారు. అమె ఎవరిని ఇష్టపడితే వారికిచ్చి పెళ్ళి చేస్తానని మర్నాడు రమ్మనీ అంబరీషుడు చెప్పాడు. నారదుడు వైకుంఠానికి వెళ్ళి ఎప్పుడుకు ఎషయమంతా చెప్పి స్వయంవర సమయంలో వర్షతుని ముఖం శ్రీమతికి మాత్రం కోతి ముఖం లాగా కనబడేట్టు చేయాలని కోరాడు. ఎప్పుడు సరేనన్నాడు. ఆ తర్వాత వర్షతుడు వెళ్ళి అదే విధంగా నారదుని ముఖం శ్రీమతికి ఎలుగు బంటి ముఖంలాగా కనబడేలాగ వరు వుచ్చుకున్నాడు. స్వయం వర సమయానికి ఎప్పుడు కూడా అక్కడికి వెళ్ళాడు. ఎవరికీ కనబడకుండా కేవలం శ్రీమతికే కనిపించాడు. నారద పర్వతుల భయంకారాలు చూసి శ్రీమతి భయ పడింది. అందమైన అజ్ఞాత యువకుని వరించింది. అనంతరం ఎప్పుడు తన వెంట తీసుకుని పోయాడు. కన్య అదృశ్యం కావటం చూసి నారదుడు పర్వతుని అంబరీషుని పై అగ్రహించారు. ఎప్పుడు చేసిన మోసం గ్రహించి కూడా ఆయన నెలా అనలేక అంబరీషుని శపించారు. అంబరీషుడు ఎప్పుడు భక్తుడు కాబట్టి ఎప్పుడు చక్రం వచ్చి అక్కడ పడింది. వీరు మళ్ళి వెళ్ళి ఎప్పుడు పాదాల మీద వడ్డారు. నిష్కారణంగా మాచేత అంబరీషుని శపింప జేశారు. మె.సం నీది అంటూ ఎప్పుడును శపించారు. ఎప్పుడు అంబరీషుని వంశంలోనే దశరథునికి కొడుకుగా పుట్టాలని రాక్షసుని వలె మాయ చేసి శ్రీమతిని హరించావు కాబట్టి రాక్షసుడి మాయతో అతని భార్యను హరిస్తాడని ఫలితంగా అతడు భార్య ఎయోగతావంతో అడవులలో పరితే పిస్తాడని చెప్పారు. ఆశాపం రామావ తారంలో అనుభవానికి వచ్చింది. ఆ ప్రకారమే రామావతారంలో సీతను రావణుడు ఎత్తుకుపోయిన సందర్భంలో రాముడు ఎయోగ దుఃఖం అనుభవించాడట. రావణ వధ తర్వాత రామ పట్టాభిషేకం జరిగినాక రెండేసారి రామునికి భార్య ఎయోగ దుఃఖం కలిగింది. దీనికి వాల్మీకి శాపం కారణం అని మరో కథ కల్పించారు.

వాల్మీకికి దుఃఖం కలిగించినట్టుగా చెప్పబడుతున్న క్రొంచ పక్షుల వధ ఘట్టంలో మగ పక్షిని చంపిన

బోయవాడు సాక్షత్తా ఎప్పుడేనట. మగపక్షి ఒక రాక్షసుడట. (మరి అడ పక్షి ఎవరో) 'నీవూ త్వరలోనే నాశనమౌతావు' అని వాల్మీకి చేత తిట్టించుకోవట్టానికి ఎప్పుడు బోయవాని రూపంలో వచ్చాడట, రామకథ రాయటానికి వాల్మీకికి ప్రేరణ కలిగించటం వారి ధ్యేయం కాబోలు, ఈ కథ పద్యపురాణంలో 24వ అధ్యాయంలోని 'శివ పార్వతి సంవాదం'లో చెప్పబడిందట. రాముని వైభవాన్ని కీర్తిస్తూ చెప్పిన చాలా ఎషయము ఇందులో ఉన్నాయి. అందులోనే ఒక అంశం ఇలా ఉంది కట్టెలు అమ్మేవాడొకడు భార్యను తిట్టినట్టు అందులో సీత ప్రసక్తి ఉన్నట్టు చారులు రామునికి ఎన్నవించారు. అందుకై రాముడు సీతను అడవులలో ఎడిచి పెట్టడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. ఆపని లక్షణానికి అప్పగిస్తూ 'లక్షణా సీతను అడవులలో ఎడిచిరా, దీనికి జనం అనుకునే మాటలు కారణం కాదు. పూర్వం భృగు మహర్షి, వాల్మీకి శపించటమే కారణం' అన్నాడట. (కొండ పక్షి వధ జరిగిన సమయానికి సీత వాల్మీకి ఆశ్రమంలోనే ఉన్నదేమొనని కొందరి అనుమానం).

రామ రాజ్యంలో పరిపాలన చాలా దివ్యంగ ఉండేదనీ, అందరూ తమ విధులు ధర్మప్రకారం ఆచరిస్తూ ఉండేవారని అంటారు. రాముని పాలనలో చోరత్వం చోర భయం లేవంటారు. మరి కట్టెలు అమ్మేవాడు చాకలి వాడూ భార్యలను అనుమానించే స్థితి ఎందుకు ఏర్పడిందో!

అనలు రమాయణ కథా ప్రారంభం ఎలా ఉందో ఒకసారి చూద్దాం.

భూ లోకంలో రామునంత గుణవంతుడు ఎవ్వడని వాల్మీకి మహర్షి నారదుని ప్రశ్నించాడట. (భూలోకంలో గొప్ప రాజు ఎవరు అంటూ ఒకరు ప్రశ్నించటం మరొకరు సమాధానలివ్వటం లాంటివి పురాణకథలలో సాధారణంగా ఉంటూ ఉంటాయి. సత్య సంధుడుగా పొగడబడుతున్న హరిశ్చంద్రుని కథ కూడా ఇలాంటి అరంభంతోనే ఉండటం మనకు తెలిసిందే). వాల్మీకి ప్రశ్నకు సమాధానంగా అలాంటి వాడు శ్రీరాముడు అని నారదుడు చెప్పాడు. సచ్చరిత్ర కలవాడు, సర్వభూతాలకూ (ప్రాణులకూ) హితం కోరే వాడూ అసూయాదులు లేనివాడూ అయిన రాజు. బుద్ధిమంతుడు నీతి మంతుడు, వాగ్వి, శత్రు నిబర్హణుడు, యశస్వి జ్ఞాన సంపన్నుడు, జీవలోక రక్షకుడు, ధర్మంచేత పరిరక్షితుడు

కౌసల్యానంద వర్ధనుడు అంటే ఎన్నో విధాలుగా రాముని కీర్తించాడు.

నారదుని వల్ల ఎన్న రీతిలో వాల్మీకి రాముని కథ రాశాడు. నారదుడు కలహ భోజనుడని ప్రతీతి. ఒక మాటకు చిలవలు పలవలు చేర్చి తగవులు పెట్టే రకు. అలాంటి ఆయన చెప్పగా వాల్మీకి దీన్ని రాశాడు.

సరయూ నదీతీరంలో కోసల జన వదం ఉంది. అక్కడే అయోధ్యా నగరం ఉంది. అది మనఃపూరించిన నగరమట. (స్వర్గంలో ఇంద్రునివలె) ఆ నగరంలో దశరథుడు ఉండేవాడు ఒక జనపదానికి అధిపతి, "మహారాష్ట్ర వివర్ధనా" అని దశరథుని గురించి చెప్పటం వల్ల అయోధ్య ప్రాంతం మొదట చాలా చిన్న దనీ దానిని దశరథుడు ఏదో కొంత విస్తరించాడనీ అనుకోవచ్చు. దశరథుని రాణులలో ఒకతె కౌసల్య ఆమె కోసల రాజైన భానుమంతుని కూతురు.

దశరథునికి ఎంతవూండి భార్యలు ఉండేవారో తెలియదు కాని ప్రేయపత్నులు మాత్రం ముగ్గురు. కౌసల్య, సుమిత్ర, కైకేయి. వారిలో కౌసల్య కౌసలరాజు కూతురు. కైకేయి కేకయ రాజు కూతురు. సుమిత్ర ఏ రాజు కూతురో తెలీదు. 'సుమిత్ర దశరథుని భార్య' అని మాత్రం చెప్పారు పుణ్యగాథాలహారిలో. ఆమె శూద్ర కులానికి చెందినది అని జనశ్రుతి. బహుశః అందుకే సుమిత్ర కొడుకులిద్దరినీ కౌసల్యం, కైకేయిల కొడుకులను అనుసరించి ఉండేవారిగా చిత్రించారేమో. పై వర్ణాలను సేవించటమే శూద్రధర్మం అని మనువు చెప్పాడు కదా. కౌసల్యం పుట్టిన కోసల దేశం దక్షిణ కోసల దేశమనీ ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని కొంతభాగం, మహారాష్ట్రలోని కొన్ని భాగాలూ సరిహద్దు, ఐరీజమీ వంటివి పూర్వం దక్షిణ కోసలంగా పరిగణింపబడేవనీ కౌసల్యం ఆంధ్రుల అడవడుచు అనీ కొందరంటున్నారు. అందుకే ఆంధ్ర దేశంతో రామునికి అంత సాన్నిహిత్యం ఉన్నదనీ రాముని వనవాస ప్రదేశాలు ఎక్కువగా ఆంధ్రదేశంలోనే ఉన్నాయనీ కూడా అంటున్నారు. (రా.రా.)

(మిగతా భాగం వచ్చే సంచికలో)

డా॥ వి.విజయ భారతి

స్త్రీ అంటేనే విలాస వస్తువైన సమాజంలో అట్టడుగు దళితస్త్రీలు అతి చవక

వీ తృప్త్యావ్య మరుపాధిక్య సామజంలో స్త్రీ బతుకు బజారు పాలైంది. 'స్త్రీ' పెట్టుబడిదార్లకు లాభాలాణ్ణించి పెట్టే సరుకైంది. భూస్వాముల విలాసాలు తీర్చే విలాస వస్తువైంది. సమస్తంలోనూ, సర్వసంపదలోనూ తానే ఎక్కువ భాగమైన స్త్రీ అన్నింటకీ దూరమైంది. అందరికీ బానిసైంది. గడవదాటి రోడ్డుపై కెక్కిన స్త్రీని గోడలపై అంటించిన అక్షిల సనిమా బొమ్మలు తమ ధీనత్యాన్ని వెల్లడిస్తూ హెచ్చరిస్తాయి. రోడ్డుపైనా, బస్ స్టాప్ లోనూ వెకిలి చూపుల ఈటెలు స్త్రీదేహాన్ని చిద్రుంచేస్తాయి. టీవీని పెట్టగానే అంగల్లో నరుకైన స్త్రీ అక్షిలవై ఇంటిని ఆవరిస్తుంది. రేడియో పెట్టగానే రెండర్థాల మాటలతో ఇంటిని, ఇద్దరి పిల్లల మనసుల్ని కలుశితం చేస్తాయి.

అందుకే ఎక్కడ చూసినా, ఎప్పుడు విన్నా ఎదో ఒకచోట స్త్రీపై దౌర్జన్యం జరుగుతూనే ఉంది. ఒక రకంగా స్త్రీని హింసించడం, అణిచివేయడం, అత్యాచారం చేయడం సమాజ సంస్కృతిలో భాగమైపోయింది. అందులోనూ అట్టడుగు వర్గాలైన దళిత ఆదివాసీ స్త్రీలు అనుభవిస్తున్న దోపిడి, అణిచివేతలకు అంతులేదు. సమాజంలో అత్యధికంగా దోపిడి, వీడనలకు గురి అవుతున్న దళితులు ఆదివాసులు లైంగిక హింసకు అత్యధికంగా బలి అవుతున్నారడానికి ఈ సంఘటలోక దుష్ప్రాంతం మాత్రమే.

నందిపేట్ మండలం ఉమ్మడి గ్రామంలో దళితస్త్రీపై అత్యాచారంయత్నం

నిజామాబాద్ జిల్లా నందిపేట్ మండలం ఉమ్మడి గ్రామంలోని పేద హరిజనులంతా వీడి కార్థానాల్లో కూలిలుగా వనిచేస్తూ పొట్ట పోసుకుంటారు. ఈ పేద తనాన్ని చూసిన భూసామ్య కాపు కులస్తులు తమ ఇష్టానుసారం స్త్రీలతో వ్యవహరించే

వారు. దళితుల పేదరికాన్ని ఆసరాచేసుకొన్న భూస్వాముల బిడ్డలు ధనం ఆశ చూపి, బంగారం ఆశ చూపి లొంగ దోసుకోవాలని నానా తంటాలు పడుతూ ఎటూ లొంగని స్త్రీలను కార్థానాల నుండి ఇంటికి తిరిగి వచ్చే దారి మధ్యలో కాపుకానీ వేదించడం, బెదిరించడం చేసేవారు. సంక్రాంతి పండగ సందర్భంగా తమకు ఉన్నంతలో అప్పుచేసా, శాకట్టుపడే వండుగ సంబరంలో ఉన్న దళిత వాడకు కాపుకులానికి చెందిన అయిదుగురు యువకులు చిత్తుగా తాగి దళిత యువతి ఇంటిపై దాడిచేసి నానా దుర్భాషలాడారు. యువతిని చేయి పట్టి లాగి గోడవ స్పృశించారు. ఇంతలో చుట్టు పట్టా ఉన్న దళితులంతా ఉరికి రావడంతో ధుండగులు పారిపోయారు. ఇదంతా జరిగిన తర్వాత ఊరి పెద్దల సమక్షంలో వంచాయితీ జరిపి "ఆ అమ్మాయి దేవునికి విడిచారని అలాంటిప్పుడు అలా చేయడం న్యాయమే" నని భూస్వాములు వాదించి అమ్మాయి తండ్రిదే తప్పుఅని తేల్చి తీవ్రంగా కొట్టారు. ఇలా దళితుల పేదరికాన్ని ఆసరా చేసుకొని దళితుల శరీరాలను ఆత్మలను, విలువలను కొనాలనుకుంటున్న భూస్వాములు ఆహంకారాన్న అందరూ ఖండించాలనీ, ప్రభుత్వం భూస్వాములపై కఠిన చర్య తీసుకోవాలని ప్రజలు కోరుతున్నారు.

యుక్తి

నిజామాబాద్ జిల్లా

ఆదివాసీ స్త్రీపై

దౌర్జన్యం

తూర్పుగోదావరి జిల్లా శంకవరం మండలం సిద్ది వారిపాలెంలో పాము నరసమ్మ అనే స్త్రీ తన ముగ్గురు పిల్లల్ని తన రెక్కల కష్టం మీదనే నాడుకుంటుంది.

అదే గ్రామానికి చెందిన పాము లచ్చన్న అనే వ్యక్తిని పెండ్లిచేసుకొన్న నరసమ్మకు ముగ్గురు బిడ్డల తర్వాత అనారోగ్యంతో భర్త మరణించడంతో కుటుంబ భారమంతా తన రెండు రెక్కలపై వేసుకొని బతుకు వెల్లడిస్తుంది.

పొద్దస్తమానం అడవులు గుట్టలు తిరుగుతూ పనులు చేయడమే గాకుండా భూస్వాముల చేతుల్లో ఎప్పుడు ఊర్కొకుండా గడియ తీరక లేకుండా పనిచేసే నరసమ్మ ధీనస్థితిని ఆసరా చేసుకొని అదే గ్రామానికి చెందిన బింకి జంగయ్య అనే అతను నరసమ్మ పై కన్నువేసి నానా యాతనలు పెట్టాడు. ఎక్కడపోతే అక్కడ ప్రత్యక్షమై ఆమెను హింసించేవాడు. 22.12.91 ఉదయం 7 గం||ల ప్రాంతాన పనిలోకి వెల్తున్న నరసమ్మపై జంగయ్య దాడిచేసి అత్యాచారం చేయబోగా నరసమ్మ తీవ్రంగా ప్రతిఘటించింది. పెద్ద ఎత్తున కేకలు వేసింది. దీనితో రెచ్చిపోయిన జంగయ్య తన దగ్గరున్న కత్తితో నరసమ్మను విశక్షణారహితంగా నరికాడు. నరసమ్మ వేళ్ళు తెగిపోయాయి. ఈ గోడవను చూసిన కామేశ్వరావు అనే అతను వచ్చి వారింపబోగా అతనిపై గూడా జంగయ్య దాడిచేసి కత్తితో నరికి అడవిలోకి పారిపోయాడు. తీవ్ర గాయాలతో కామేశ్వరావు, నరసమ్మ కాకినాడ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో చికిత్స పొందుతున్నారు.

ఇలా స్త్రీల యొక్క ఒంటరి, నిస్సహాయస్థితిని ఆసరా చేసుకొని హింసిస్తున్న దుండగుల బారినుండి స్త్రీలకు రక్షణ ఎప్పుడు వస్తుంది, అదిసాధ్యమా!? అని అక్కడి స్త్రీలు చర్చించుకుంటున్నారు. దుండగులు శిక్షింపబడాలని కోరుకుంటున్నారు.

యం. బాబ్జీ

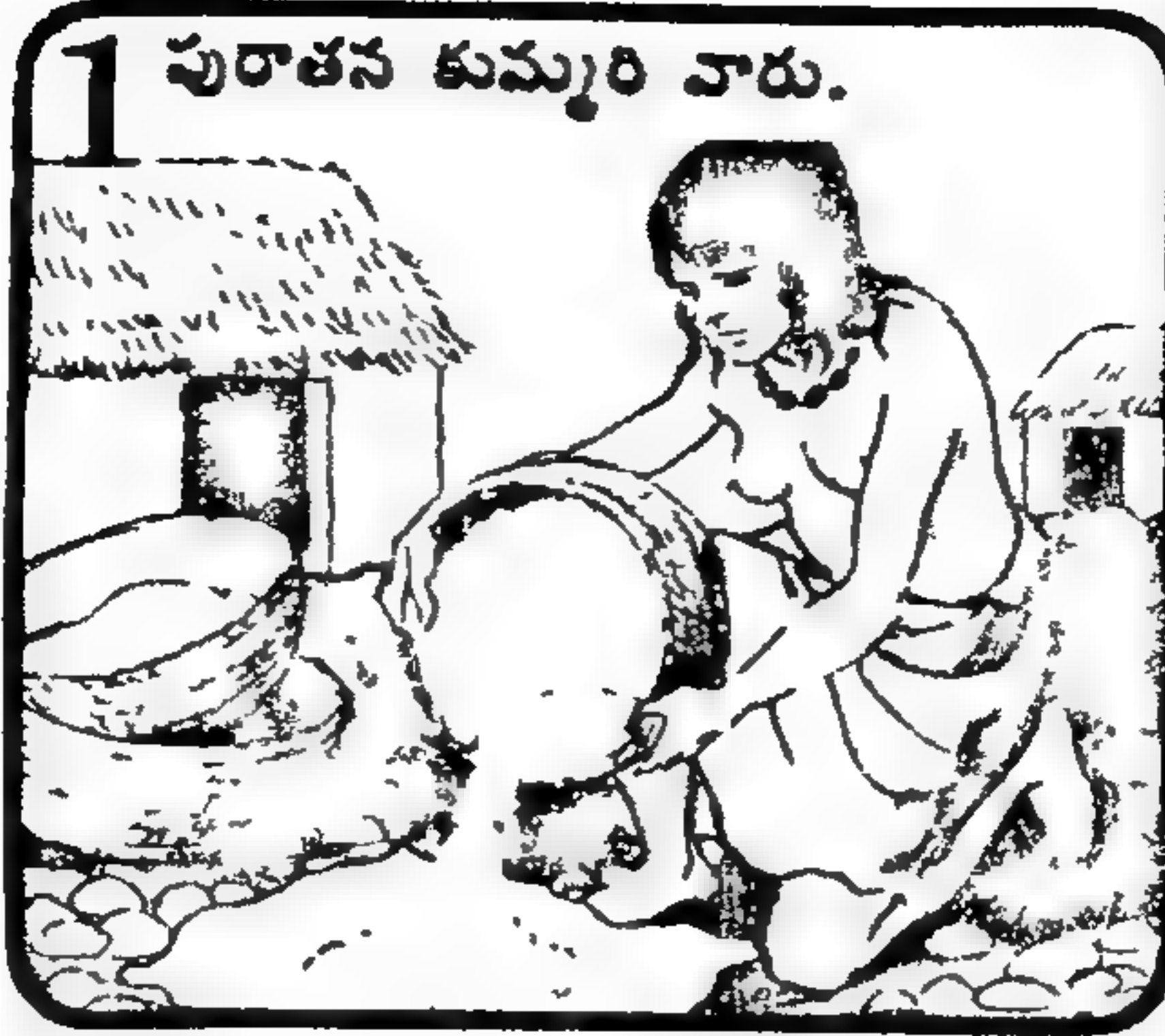

కుమ్మరి పని

ప్రపంచ చరిత్ర

ఆది మానవులు మొదట రైతులుగా ఎప్పుడైతే జీవించడం నేర్చుకున్నారో అప్పుడు మొట్టమొదట కుండలు తయారుచేసే నైపుణ్యాన్ని నేర్చుకున్నారు. ఆ తొలి రైతుల ధాన్యాలను, అవోర పదార్థాలను నిల్వ ఉంచుకోడానికి కుండలు అవసరం ఏర్పడింది.

ఎక్కడైతే పురాతన మానవులు జీవించారో అక్కడ కుండ పెంకులు లెక్కకు మించి లభిస్తాయి. ఎప్పుడైతే కుండలు పగులుతాయో అవి పనికి మాలినవి కనుక పడవేసేవారు. భూమిని తవ్వ, భూపారల్లోని పెంకులను బయటకు తీసి వాటి పురాతన కాలాన్ని అధ్యయనం చేసే వారిని పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులు అంటారు.

కుండలను ఎలా తయారు చెయ్యారో తెలియక పూర్వం మట్టలకు మురద మట్టిని రుద్దేవారు. ఆ మురద ఎండి గట్టిపడ్డ తర్వాత వాటిలో ధాన్యాలు, నీటిని మోసుకొనేవారు.

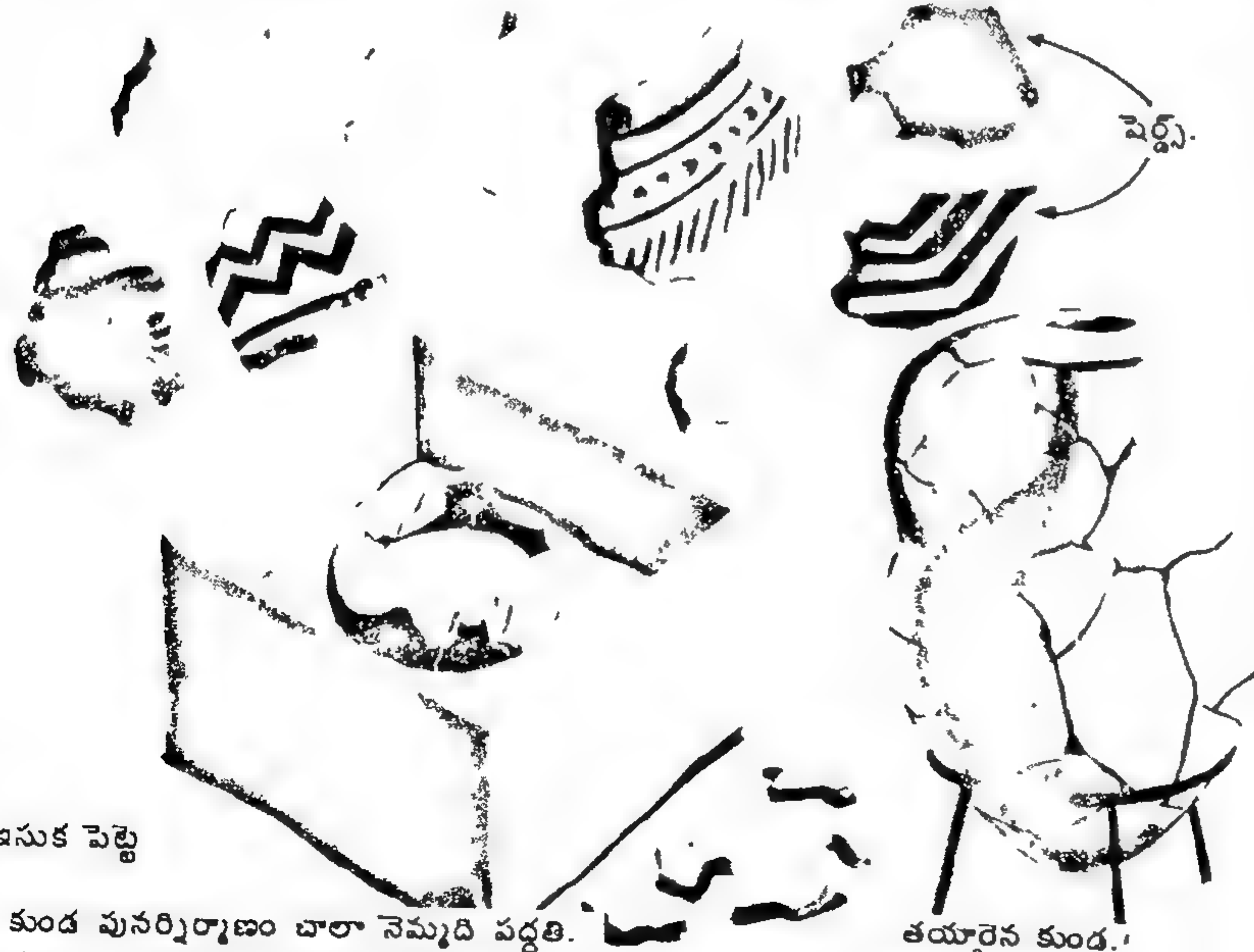

ఆది మానవులు బంకమట్టిని మంటల్లో కాల్చినప్పుడు గట్టిపడడాన్ని తెలుసుకున్న తర్వాత కుండలను తయారు చేసిన తర్వాత కాల్చి కుండలను తయారు చెయ్యడం మొదలు పెట్టారు.

ఎలా కుండలు పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులకు **origins** ఉపయోగపడతాయి.

పురాతన కుండ పెంకులను 'షెర్డ్స్' అని అంటారు. పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులు విభిన్న పురాతన మానవుల కుండల యొక్క ప్రత్యేకతను, కాలాన్ని గుర్తించి, కాలానుసారంగా అమరుస్తారు.

కొన్ని సమయాల్లో కుండలు అవి తయారైన ప్రాంతానికి చాలా దూరంలో దొరకవచ్చు. పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులు అవి ఆ ప్రాంతానివేనా లేక తీసుకు రాబడ్డవా, దండ యాత్రల మూలంగా ఇక్కడికి చేర్చబడినవా నిర్ణయించాలి.

ఇసుక పెట్టె

కుండ పునర్నిర్మాణం చాలా నెమ్మది పద్ధతి. కుండ పెంకులన్నింటిని తీసికొని వాటి అంచులకు జిగురు (బంక) అంటించి ఒక అమరికలో చేర్చి పెట్టిలో పెట్టి చుట్టూ ఇసుక పోయాలి. ఈ ఇసుక జిగురు వాడిపోయేదాకా పెంకులకు ఆధారంగా ఉండి కుండ తయారౌతుంది.

మధ్య తూర్పు భాగంలో ఇలాంటి కుండలు ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. బహుశా అప్పటివారు ఈ కుండలతోనే నూనె వ్యాపారం చేసేవారేమో

తయారైన కుండ.

అధికములు అద్దిన కుండ

క్రి.పూ. 1500 సం॥ రాలక్రితం సముద్ర జీవరాసుల బొమ్మలను కుండలపై గీసేవారు. ఇది అప్పటి వారు సముద్ర ప్రాణుల వ్యాపారం చేసే దానిని తెలియజేస్తోంది.

గ్రీక కుండ

ఈ కుండ (పాత్ర) క్రి.పూ. 540 సం॥ పూర్వం తయారు చేయబడింది. ఈ గ్రీక పాత్రలపైన గీసిన బొమ్మలు సులభంగా గుర్తించే విధంగా గీయబడి ఉన్నాయి.

3

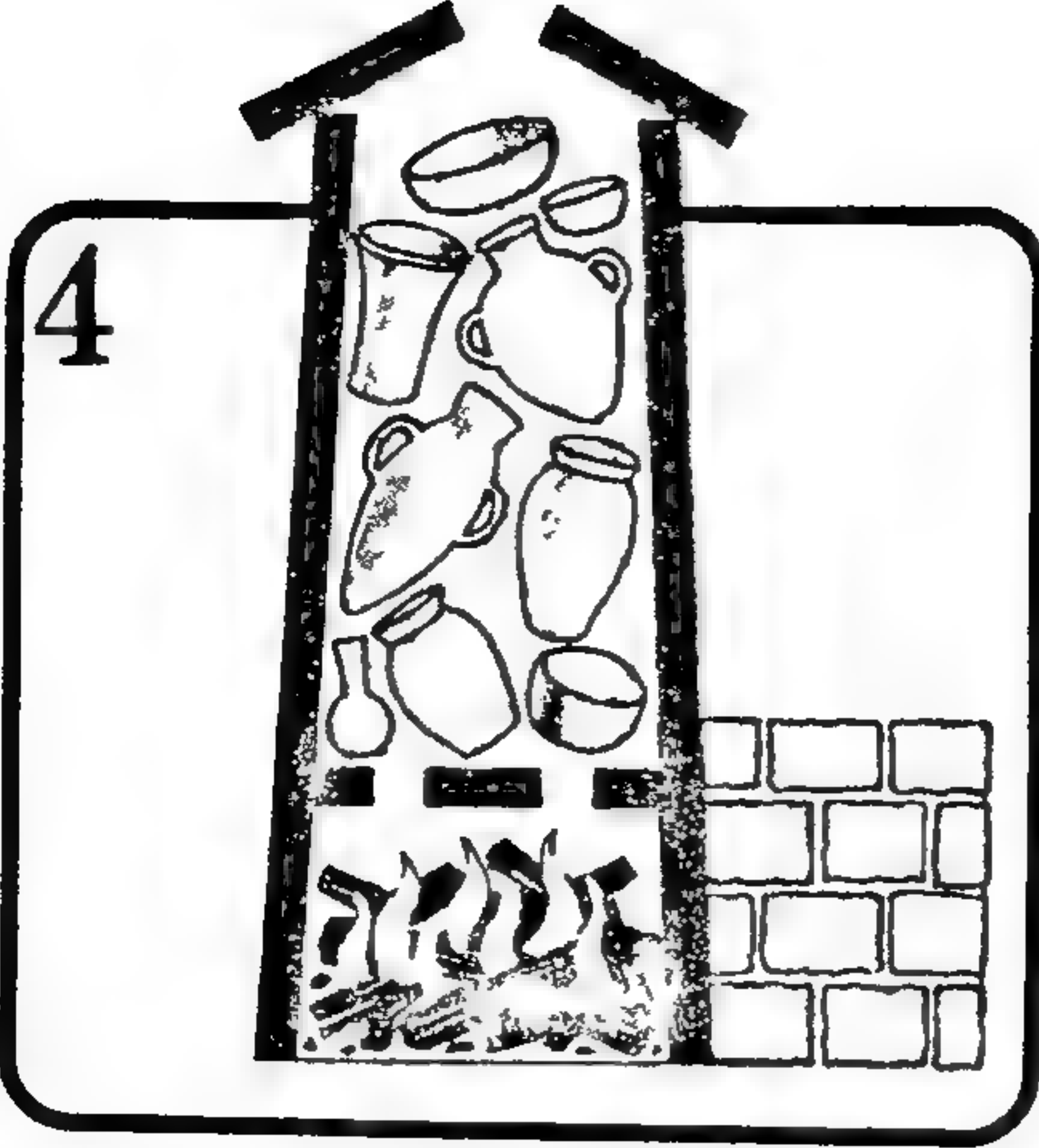

ఈ కుండలపైన రంగు రంగుల రాళ్ళనుండి ఆకు రసాల నుండి రంగులు తీసి బొమ్మలు గీసేవారు. లేక కుండలు తయారు చేసి కార్పక ముందు వాటిపై బొమ్మలను చెక్కేవారు.

కుమ్మరివాళ్ళ చక్రము.

తర్వాత గుండ్రంగా చక్రంపై ఖంక మట్టిని ఉంచి తడి చేతులతో తమకు ఇష్టమైన ఆకారంలో కుండలు చేసుకునేవారు.

4

తయారు చేసిన కుండలను వాము(బట్టి)లో పెట్టి మంట పెట్టేవారు. ఈ విధంగా చేయడం మూలంగా కుండలు నాణ్యతతో చెడిపోకుండా ఉండేవి.

చుట్ట కుండను ఎలా చేయాలి.

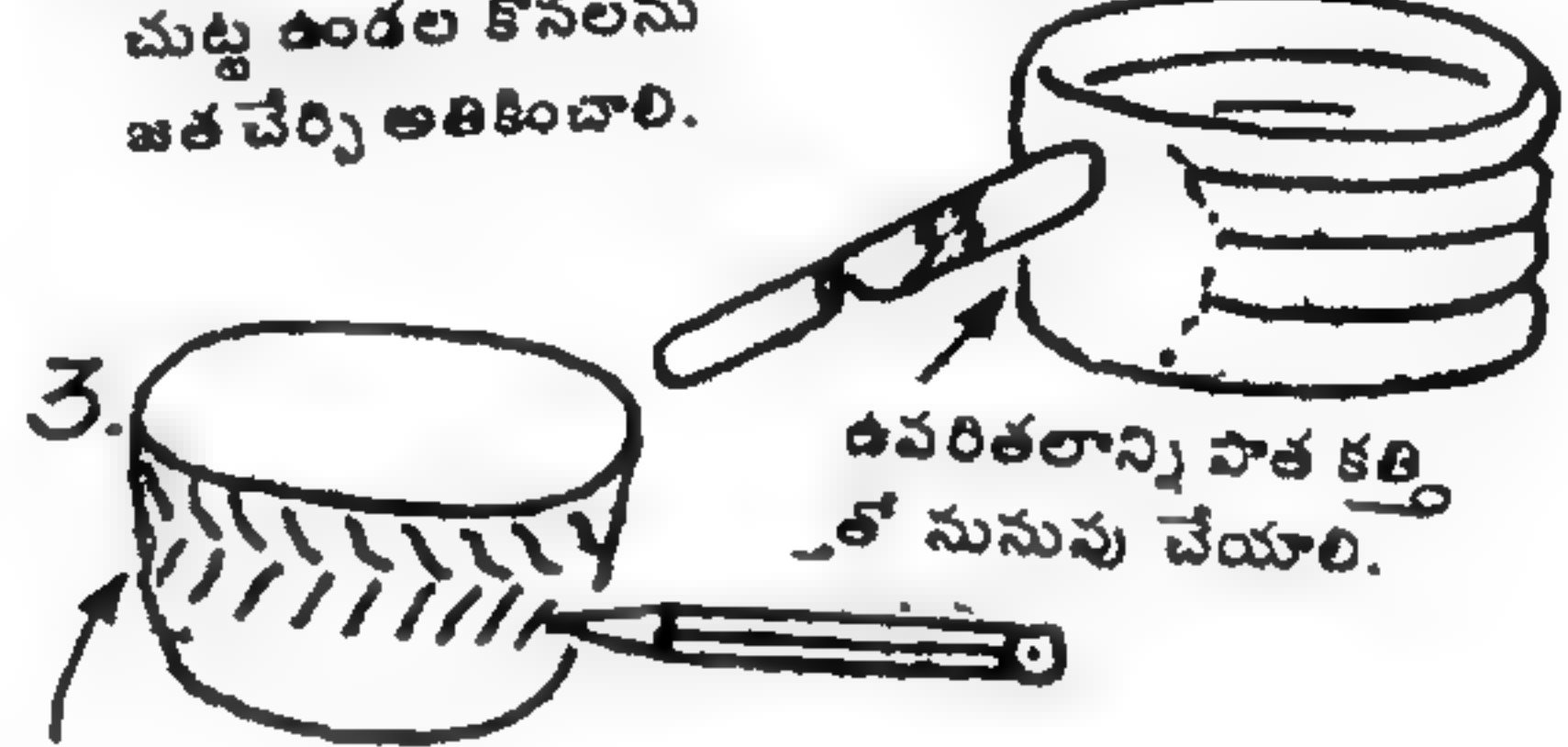
దీనికోసం మెత్తని (నంజన) ప్లాస్టిక్ పదార్థాన్ని పొడవుగా తయారు చేయాలి.

ఈ పొడవాటి ప్లాస్టిక్ పదార్థాన్ని సమతల పదార్థంపై పెట్టి ఒక దానిపై ఒకటిగా చుట్టాలి.

చుట్ట ఉండల కొనలను జత చేర్చి అతికించాలి.

మనకు అవసరం ఉన్నంత ఎత్తువరకు చుట్ట కుండను చేసుకోవచ్చు.

ఉపరితలాన్ని పాత కత్తితో నునుపు చేయాలి.

పెన్నిలచే మన కిష్టమైన రీతిలో గీతలను గీసుకోవచ్చు.

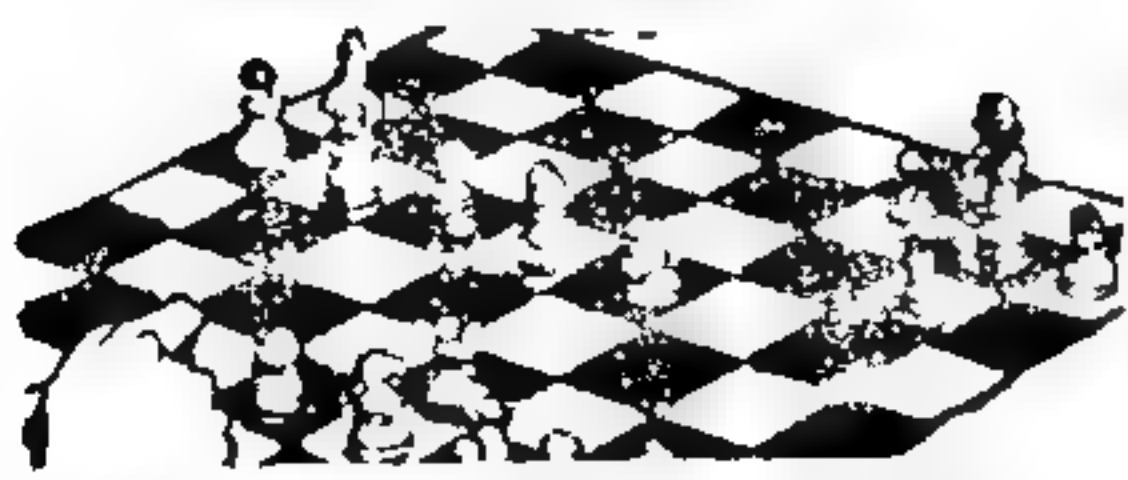
కొత్తగా కనుగొనబడిన శాస్త్రీయ పద్ధతుల ద్వారా వి మట్టితో కుండను తయారు చేశారో తెలుసుకోవచ్చు. దీని ద్వారా స్థానిక మట్టిచే చేసినదా లేదా అని నిర్ధారించి అది అక్కడిదేనా కాదా నిర్ధారిస్తారు.

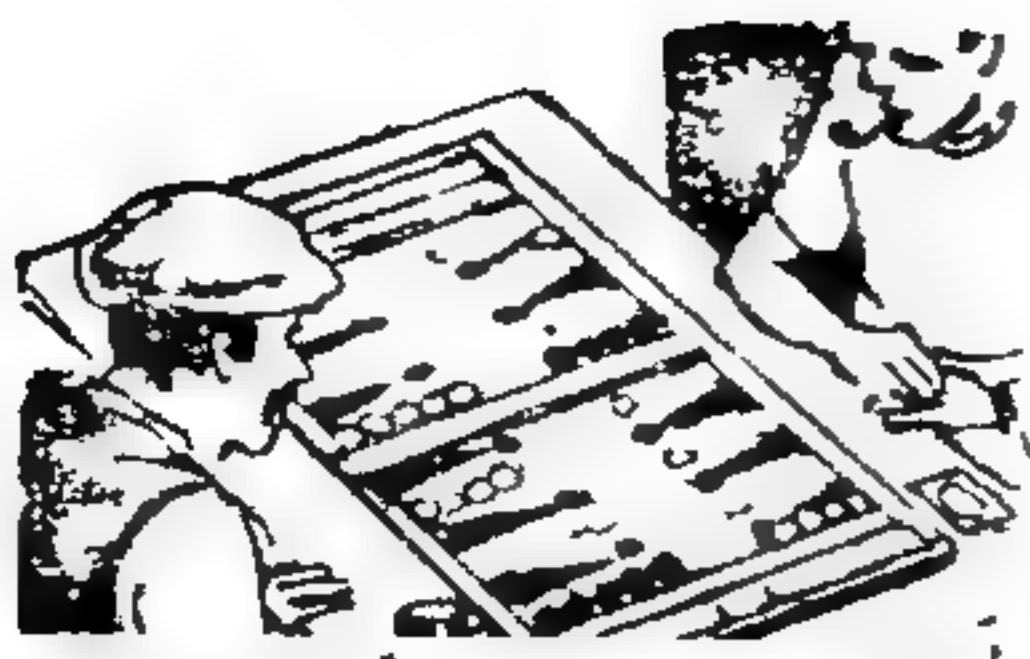
మన భూమి

క్రీడలు, ఆటలు

పలక ఆటలు

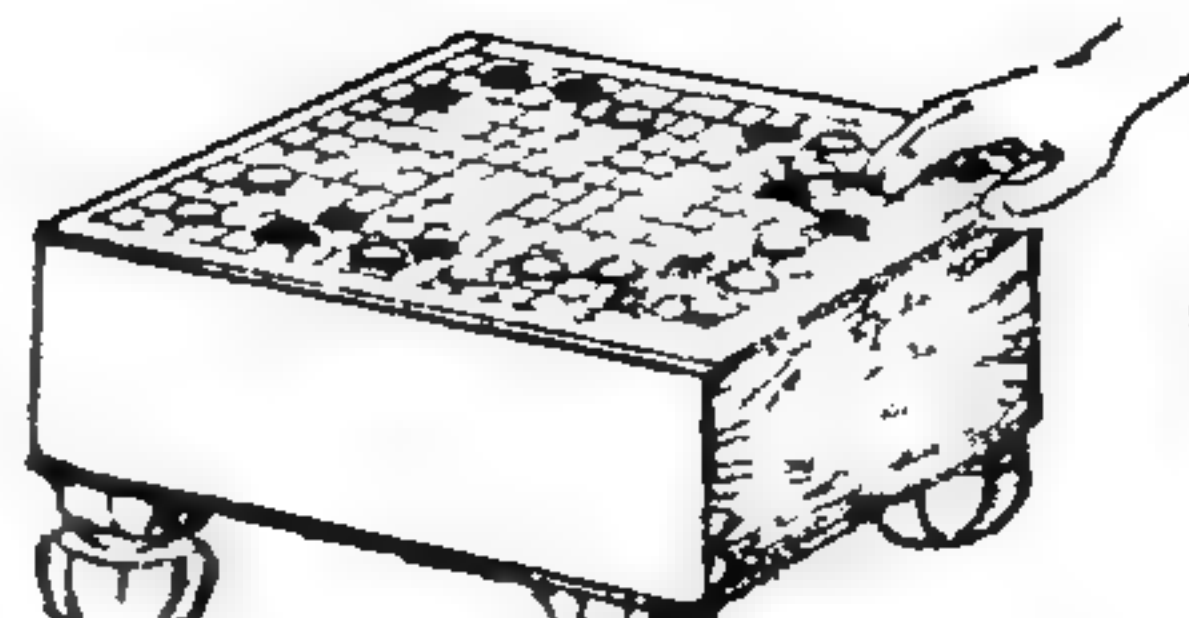
వేయి సంవత్సరాల క్రితం నుండి ఆడుతున్న చెస్ ఆట బహుశా భారతదేశంలో ప్రారంభమై ఉండవచ్చు నలుపు, తెలుపు గదులున్న పలకపై ఇద్దరు ఆటగాళ్ళు ఆడే ఆట ఇది.

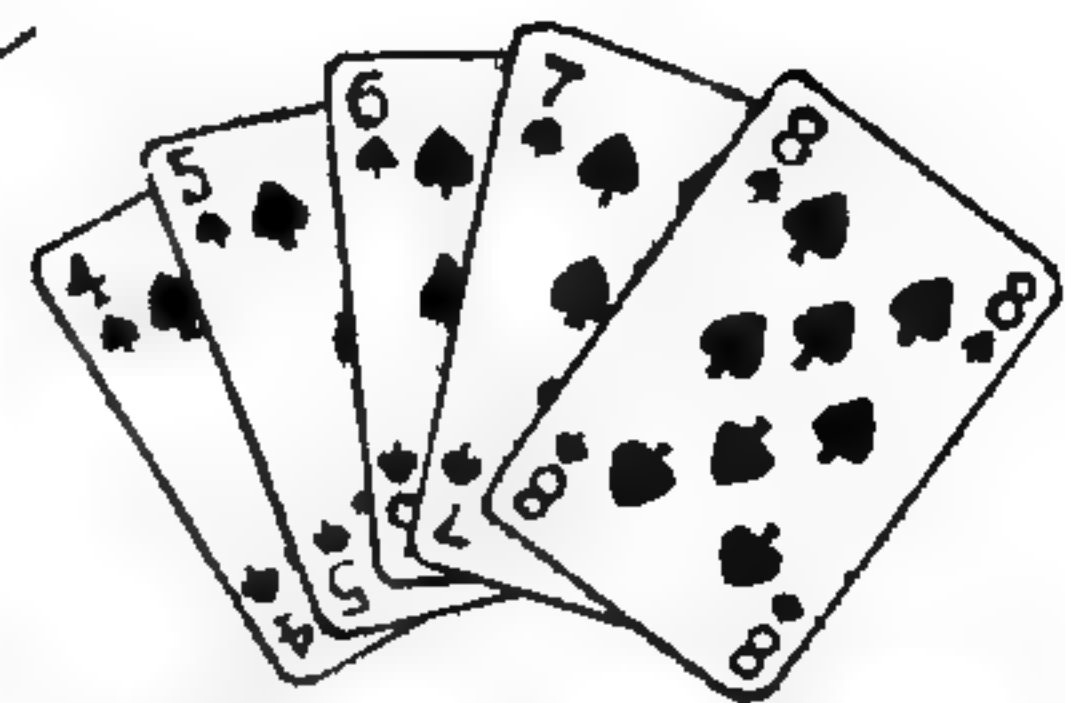
ప్రపంచంలో అతి పురాతన మైన ఆటలలో బ్యాక్ గమ్మన్ ఆట ఒకటి. మధ్య తూర్పు, గ్రీన్ దేశాలలో ఎక్కువగా ఆడే ఆటలో ఇద్దరు వ్యక్తులు 30 ముక్కలు, డైన్ అనే దానితో ఆడతారు.

నల్లరు వ్యక్తులచే ఆడే మాజ్ గ్ ఆట చైనాలో రెండు వేల సం॥ల పూర్వం నుండి ఆడు తున్నారు. దీనిని సాంప్రదాయ బొక్కచేగాని, వెదురుచేగాని చేసిన చిన్న ఇటుకలలాటి వాటితో ఆడతారు.

బల్లపై చదరపు ఆకారపు గుంతలు కల్గి ఉన్న ఆట పలకపై నల్లని, తెల్లని గుండ్రటి ముక్కలచే ఇద్దరు ఆడతారు. ఇది జపాన్ దేశీయుల పురాతన ఆట.

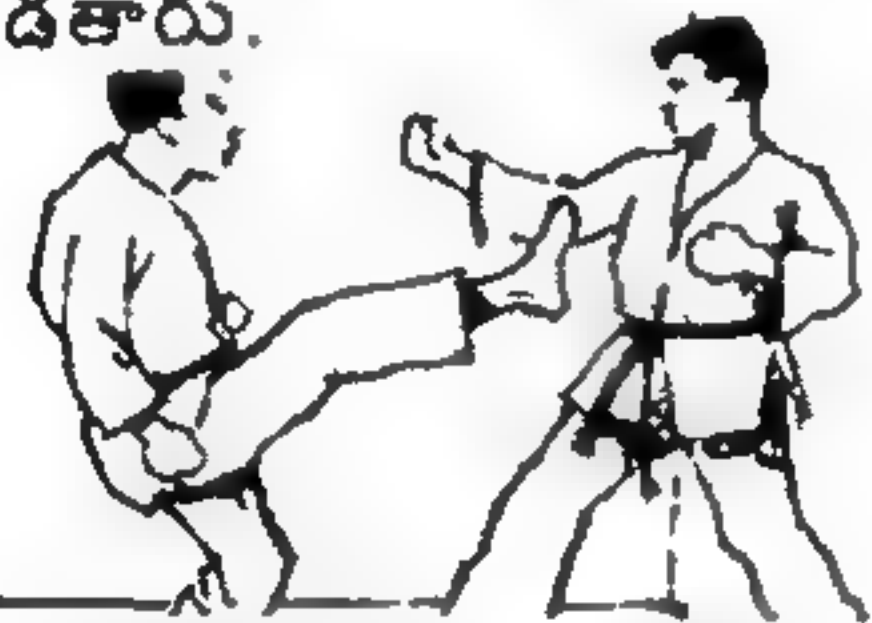

చైనాలో 1500 సం॥ల క్రితం కనుగొనబడిన కార్డ్స్ (అట్ట ముక్కలు) ఆట ప్రపంచము తటా వివిధ రకాలుగా ఆడతారు.

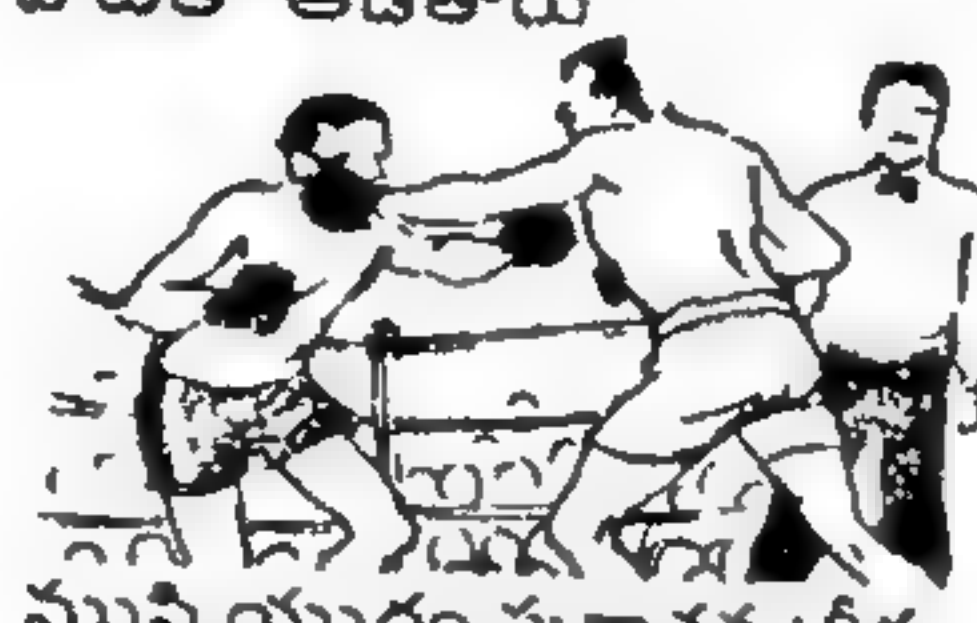
యుద్ధ క్రీడలు

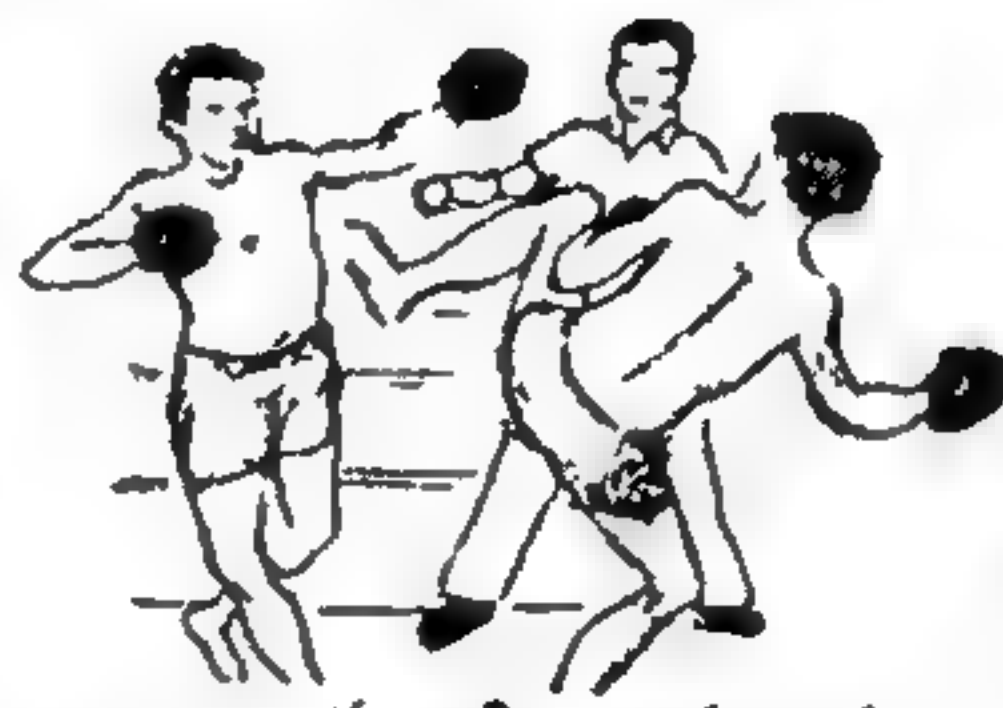
జూడో అనేది జపాన్ అతి పురాతన జుజుత్సో అనే దాని నుండి అభివృద్ధి చెందినది. ఇది మొదట 1964 లో ఒలం పిక్ ఆటగా గుర్తింపు పొందింది.

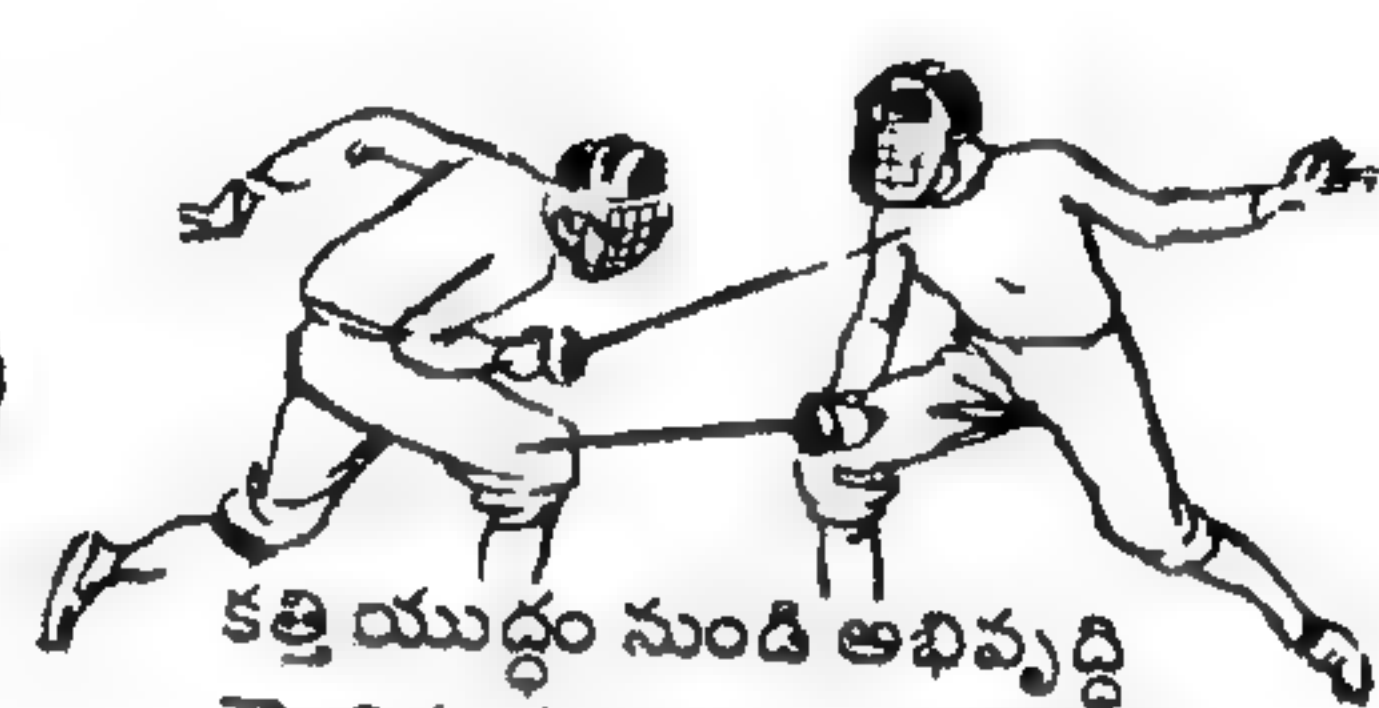
ప్రత్యర్థుల గుడ్డులు, తన్నుల నుండి దాడిని రక్షించుకోవడానికి తొందరగా వెనక్కి తగ్గి ఆడే ఆట కరాటే ఇది. కరాటే కూడా జపాన్ దేశీయుల పురాతన ముష్టియుద్ధ రూపమే.

ముష్టి యుద్ధం పురాతన గ్రీకు ఒలంపిక్ ఆటలలో ఉండేది. ఆధునిక ఆటల నియమ నిబంధనలు ఇంగ్లండ్ కు చెందిన మార్క్విస్ అనే అతనిచే రూపొందించబడ్డాయి.

థాయి ముష్టి యుద్ధం థాయిలాండ్, జపాన్ లలో ప్రసిద్ధి చెందింది. దీనిలో ప్రత్యర్థికి తన్నుడు, గుడ్డుడు, ముఖంపై గుడ్డులకు కూడ అవకాశం ఉంటుంది.

కత్తి యుద్ధం నుండి అభివృద్ధి చెందిన ఫెన్సింగ్ ఆటలో నడుముకు క్రింది భాగంలో దాడి చేసుకోవడానికి వీలు లేదు. ప్రత్యర్థులు రక్షణార్థం, రక్షణ కవచాలు, ముఖంపై కవచాలు ధరిస్తారు.

గుండ్రటి, గట్టి తోలుచే తయారుచేసిన బంతిపై తన్నే ఆట చైనాలో 2 వేల సం॥ల పూర్వం కనుగొనబడింది సోకర్ ఆట రెండు గ్రూపులచే 11 మంది ఆటగాళ్ళచే ఆడబడుతుంది.

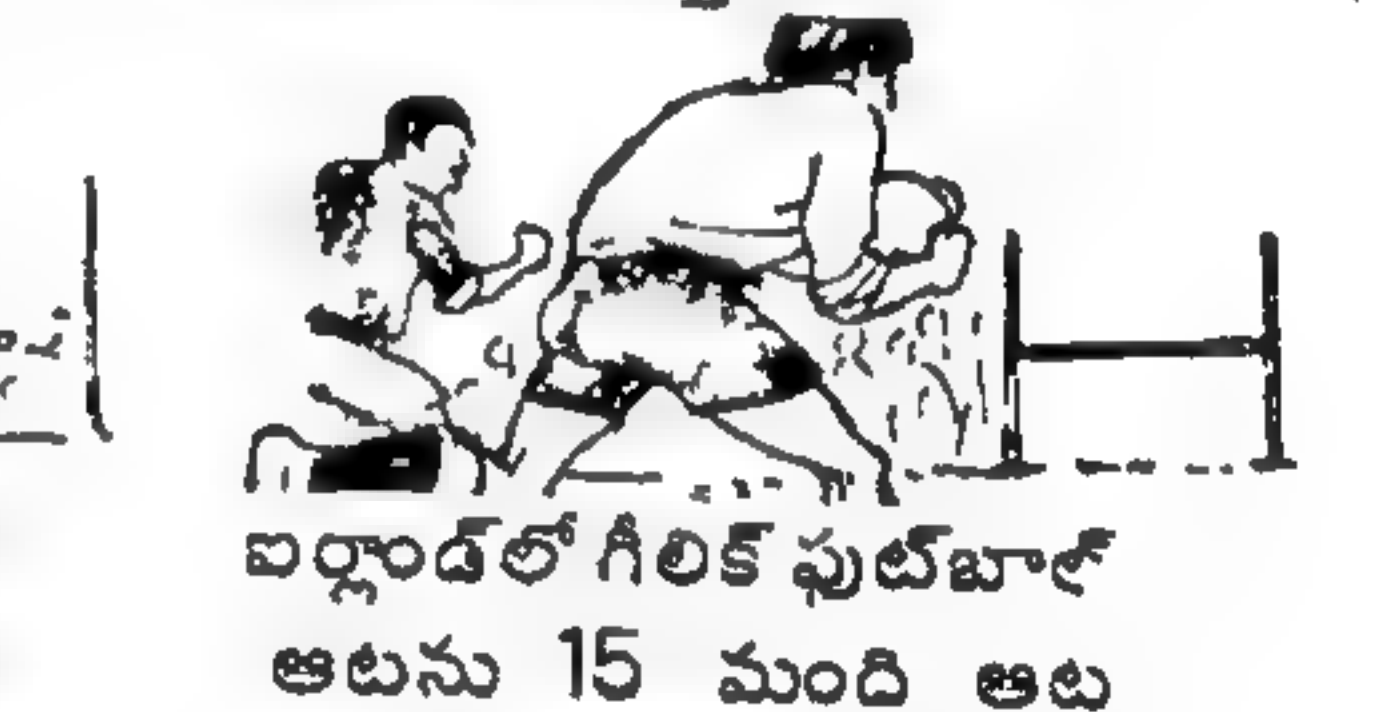
రెండు దశాలచే 13 మంది తో ఆడే రుగ్బీ ఆటలో ప్రత్యర్థులు బంతిని తన్నడం ద్వారాగాని, పట్టు కెల్లడం ద్వారాగాని నిర్దిష్ట గీతను దాటిస్తే ఒక పాయింట్ గోల్ గా లెక్కిస్తారు.

అమెరికా ఫుట్ బాల్ ఆటగాళ్ళు ముఖాలకు రక్షక కవచాలు ధరించి ప్రత్యర్థులు బంతిని తన్నడం ద్వారా గోల్ లైన్ దాటుకుండా అడ్డుకుంటారు.

అండాకార ఆట స్థలంలో అస్టేలియా ఆట నియమాల ప్రకారం ప్రత్యర్థి జట్ల ఆటగాళ్ళు బంతిని తన్నడం ద్వారా వ్యతిరేక జట్టు స్థలంలోని గోల్ స్థలానికి వంపుతారు. వద్దెనిమిది మంది ఆడతారు.

ఐస్లాండ్ లో గీలిక్ ఫుట్ బాల్ ఆటను 15 మంది ఆటగాళ్ళు బంతిని తన్నడం పట్టుకెళ్ళడం ద్వారా ప్రత్యర్థి స్థలంలోని గోల్ లైన్ ను దాటి వేయడం ద్వారా పాయింట్లను సాధిస్తారు.

ఇతర బంతి ఆటలు

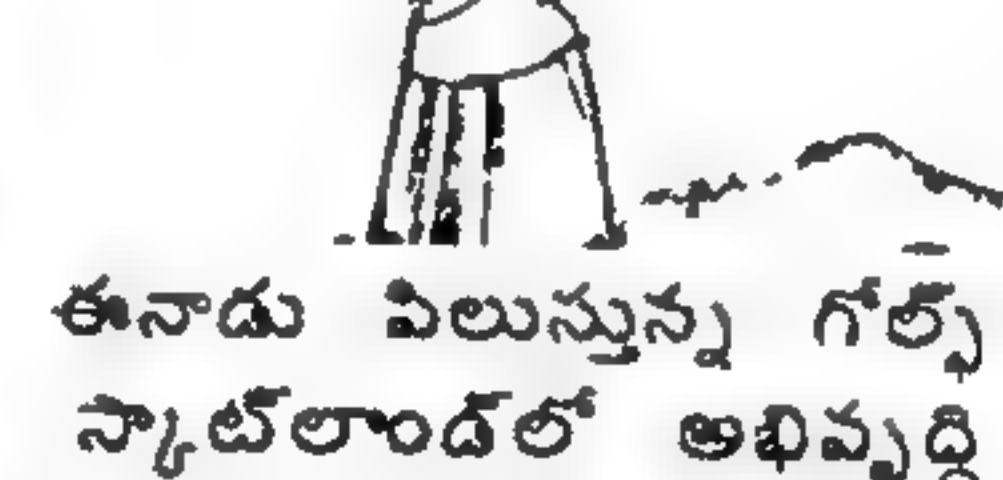
ఉత్తర అమెరికా లోని ఇండియన్లు ఆడే ఆట నుండి అభివృద్ధి చెందిన లాక్రీస్ అనే ఆట ఇప్పుడు యూరప్, ఉత్తర అమెరికాల్లో ఆడుతున్నారు.

కట్టె చివర మంకరలు కల్గిన కట్టెలతో 11 మంది ఆటగాళ్ళు కెనడాలో హాకీ ఆడతారు. మంచులో ఐదుగురితో ఆడతారు.

ఆధునిక క్రికెట్ ఇంగ్లాండులో అభివృద్ధి చెంది, 11 మంది ఆటగాళ్ళు బ్యాట్ తో ఆడతారు. పాయింట్ లెక్కలు రన్స్ తో లెక్కకడతారు.

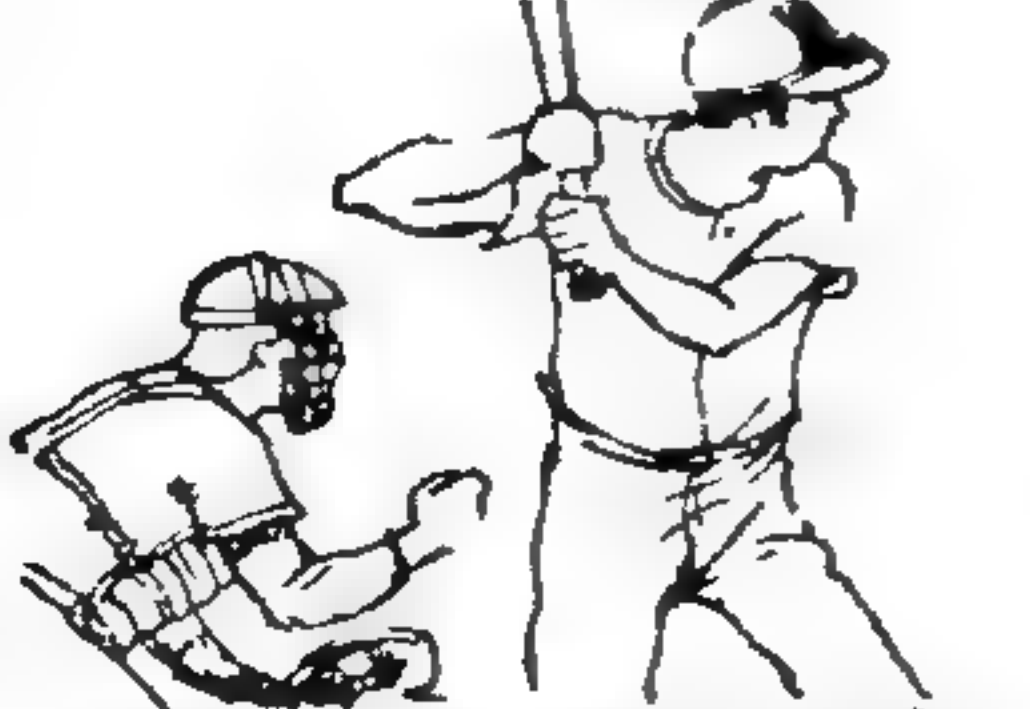
ఈనాడు విలుస్తున్న గోల్ఫ్ స్పాట్ లాండ్ లో అభివృద్ధి చెందింది. చిన్న గట్టి బంతిని క్లబ్ అని కట్టెతో కొట్టి గోల్ఫ్ ఆటస్థలంలోని రంధ్రంలో వదిలేస్తారు. ఇద్దరు ఆడతారు.

ఫ్రెంచ్ దేశంలో హాండ్ బాల్ గా పిలిచే దాని నుండి టెన్నిస్ అభివృద్ధి చెందింది. ఇద్దరు ఆటగాళ్ళు బంతిని ఎదురెదురు రాకెట్ తో కొట్టడం ద్వారా ఆడతారు.

బాస్కెట్ బాల్ అనే అమెరికా ఆట ఐదుగురు ఆటగాళ్ళు ప్రత్యర్థి స్థలాల్లోని బాస్కెట్ లో విసిరి వేయడం, పడ వేయడం ద్వారాగాని ఆడతారు.

అమెరికా బేస్ బాల్ ఇంగ్లీష్ ఆట. రౌండర్స్ నుండి అభివృద్ధి చెందింది. 9 మంది ఆటగాళ్ళు బంతిని బ్యాట్ తో స్థలం చుట్టూ ఉరకడం ద్వారా పాయింట్లను లెక్కిస్తారు.

'పెల్ బ' ఆట స్పానిష్ లో మూడు గోడలుగల ఆటస్థలంలో ఆడతారు. బంతిని ప్రత్యేక ఎక్కుర్ అనే దానితో కొట్టి ప్రత్యర్థి బంతిని అడ్డుకోలేకుండాగా ఆడతారు.

ఫ్రెంచిలో బోల్స్ అనే ఆట; దూరాన ఒక గీత గీసి దానికి దగ్గర పడేటట్లు లోహ బంతులను చివరదం ద్వారా ఆడతారు. ఏది గీతకు దగ్గరగా పడుతుందో దానిని బట్టి విజేత ఉంటుంది.

విలియర్స్ అనే ఆట బల్లపై మూడు బంతులను కట్టెతో తోయడంగా ఆడతారు. ఇంగ్లాండులో అభివృద్ధి చెందిన ఈ ఆటను సూకర్, పూల్ అనే రకాలుగా కూడా ఆడతారు.

ఆస్ట్రేలియా

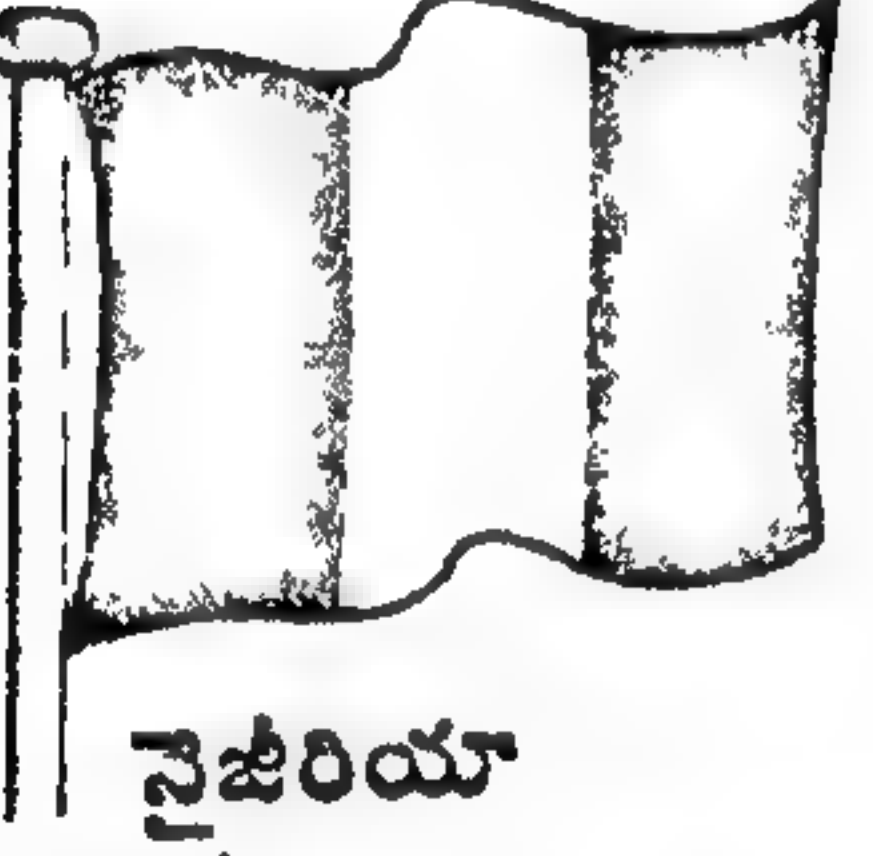
ఇండియా

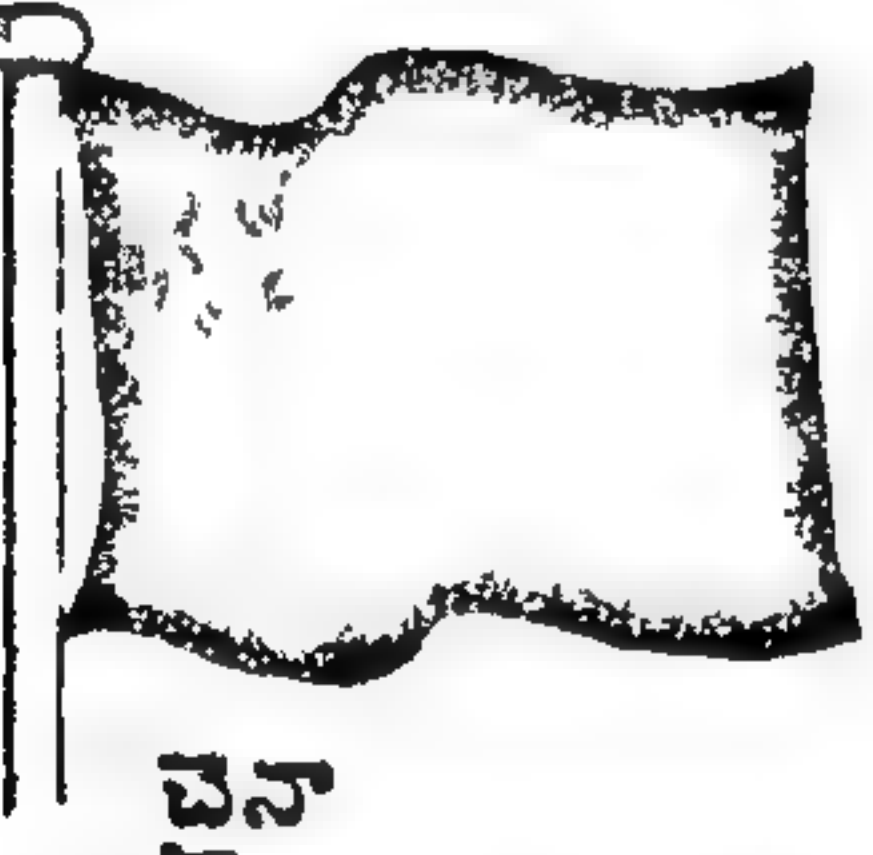
కెనడా

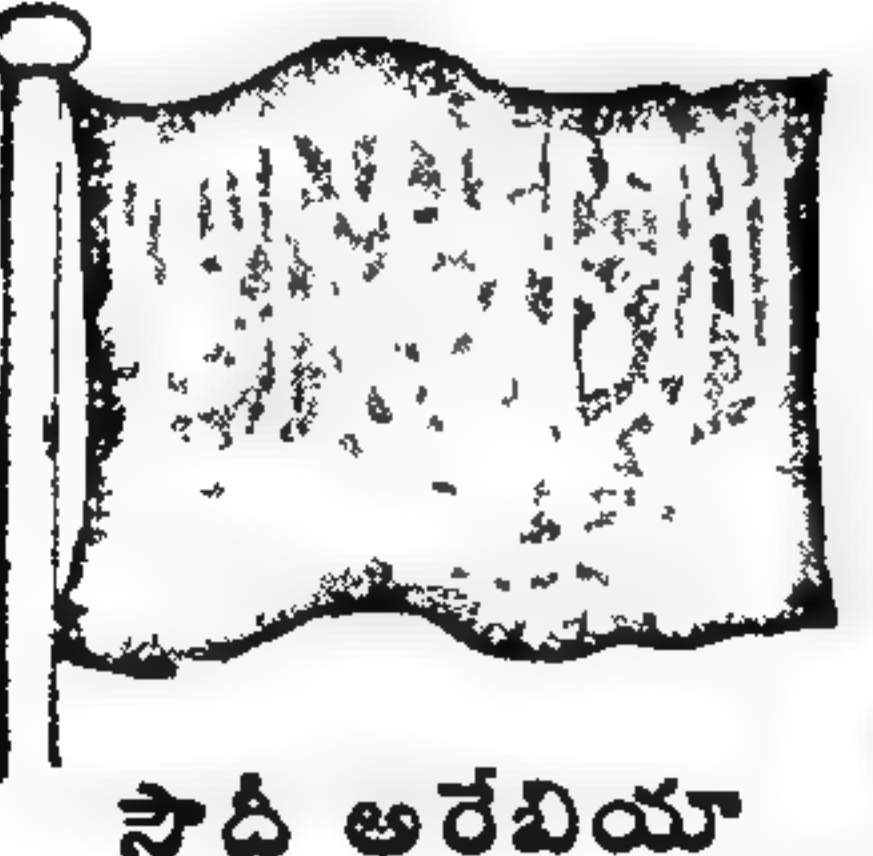
పశ్చిమ జర్మనీ

నైజిరియా

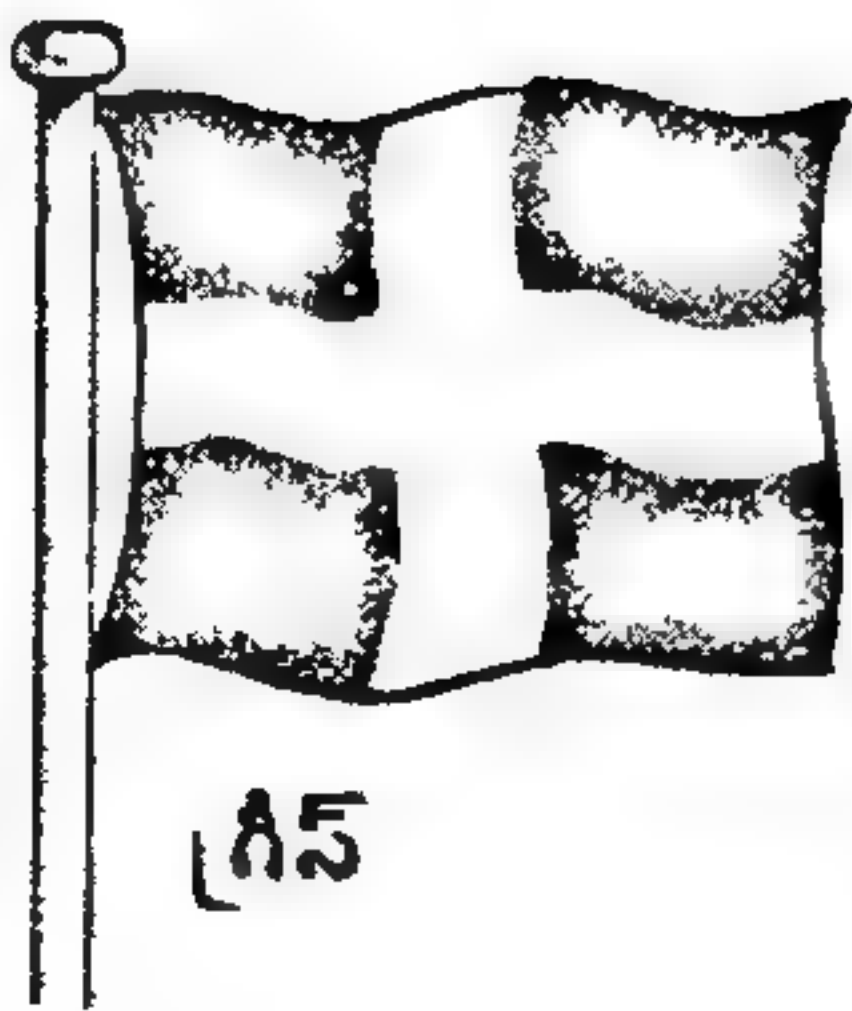
చైనా

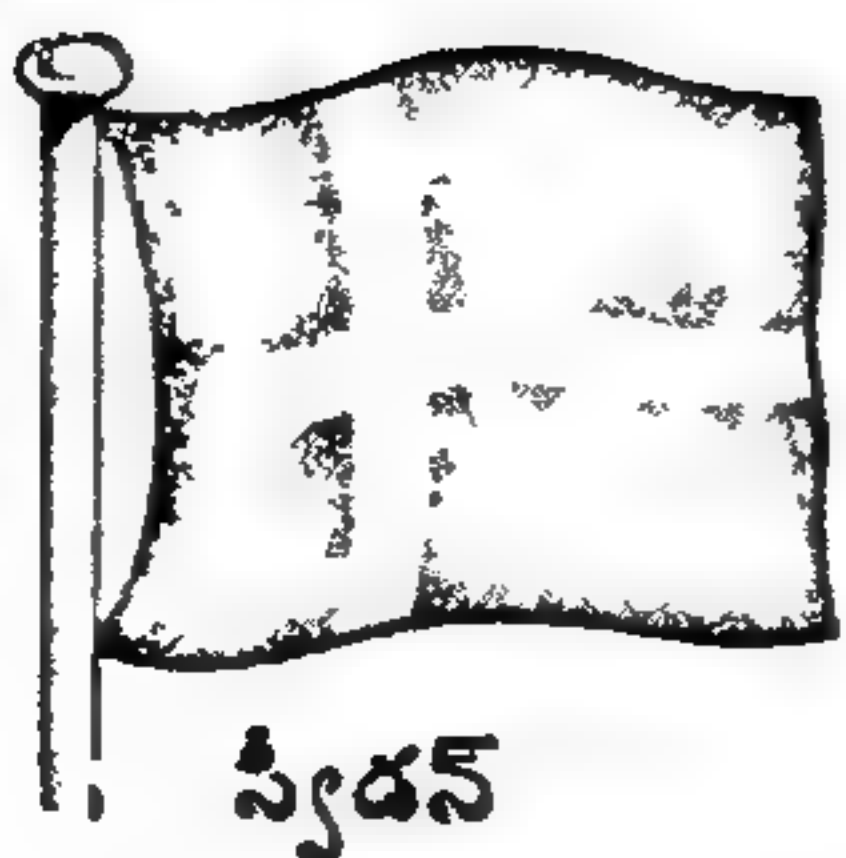
సోవియట్ అరేబియా

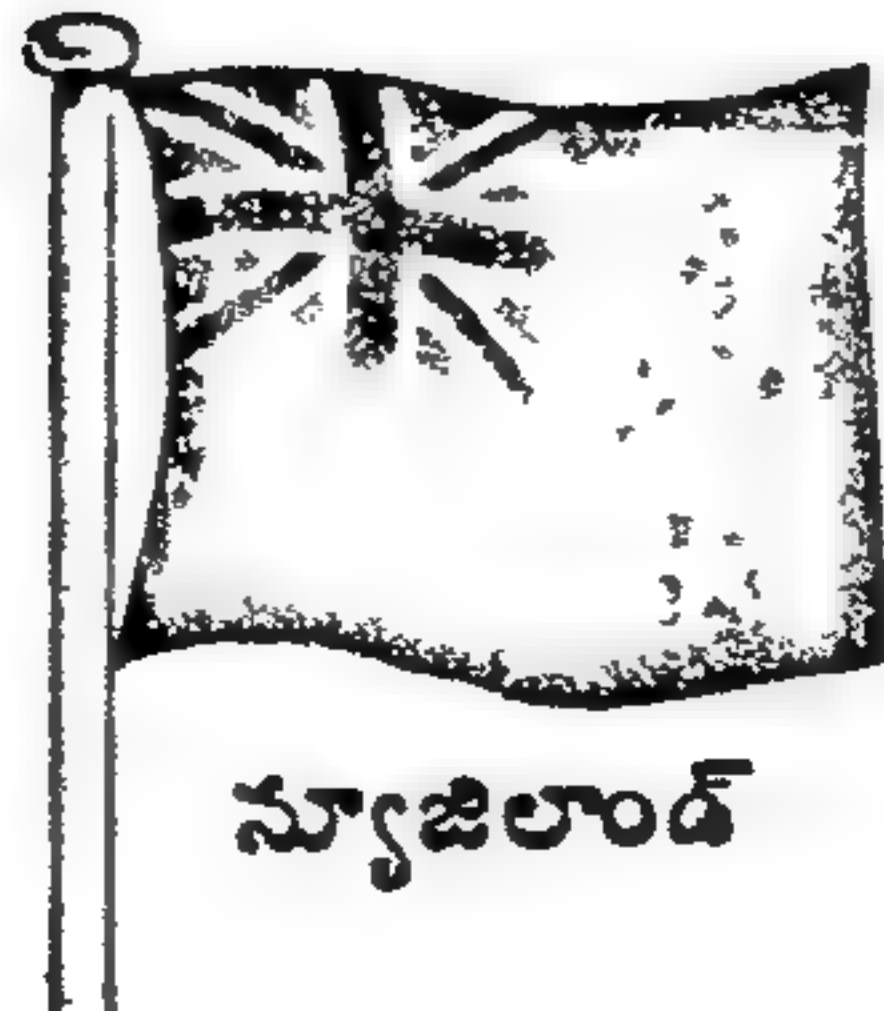
బ్రిటన్

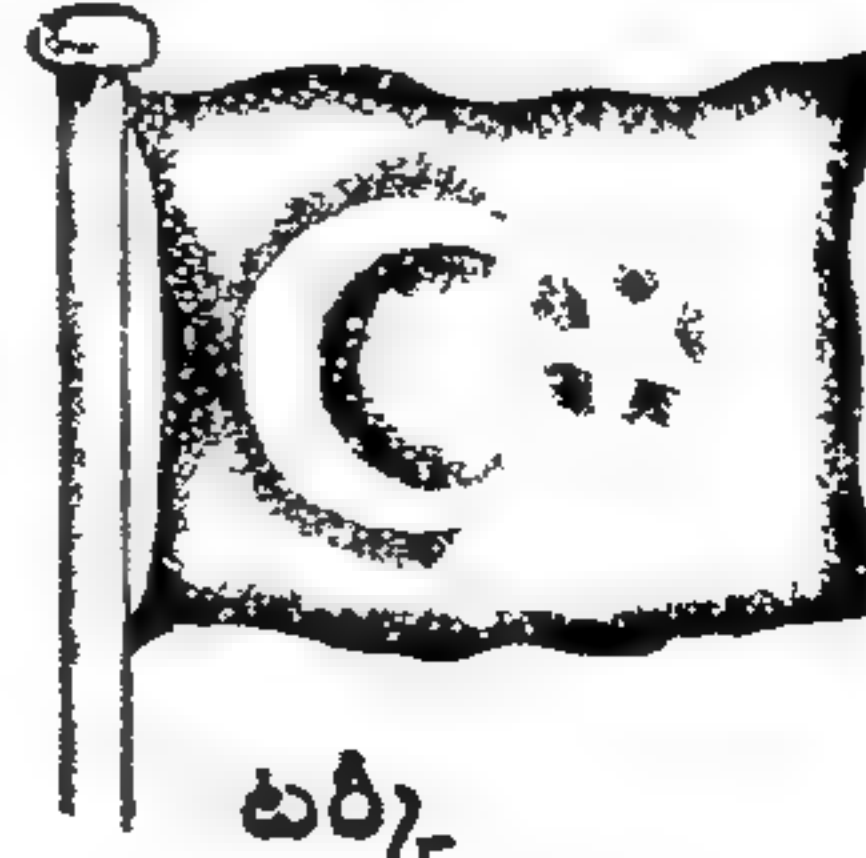
గ్రీన్

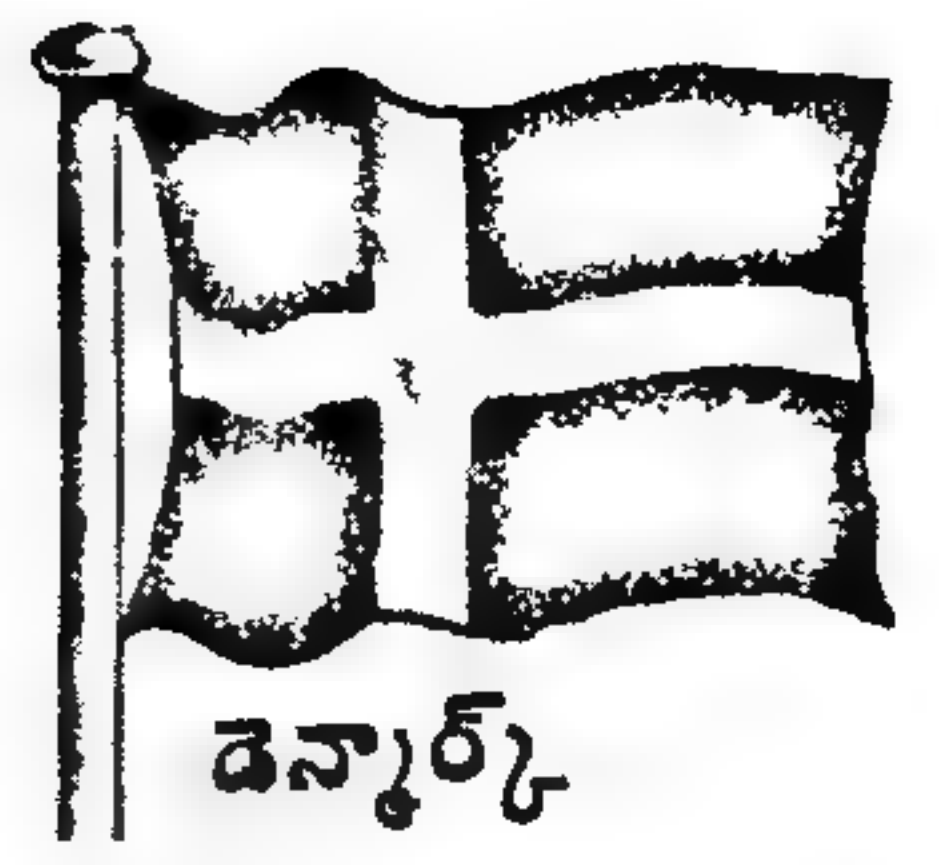
స్విడన్

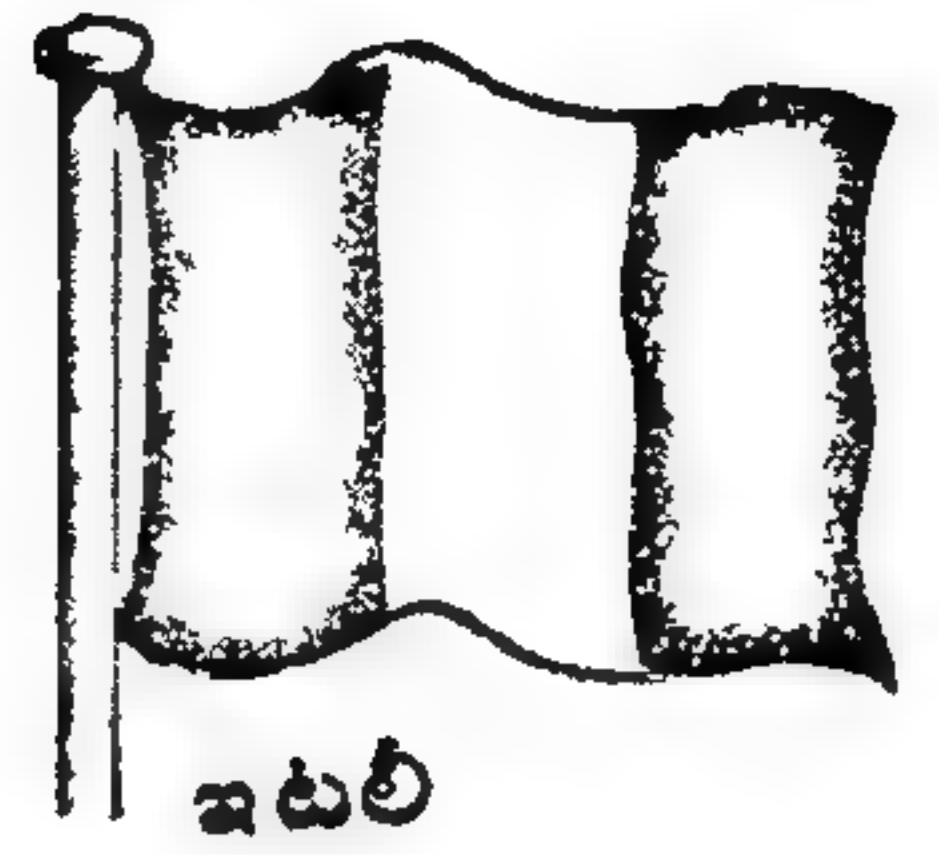
న్యూజిలాండ్

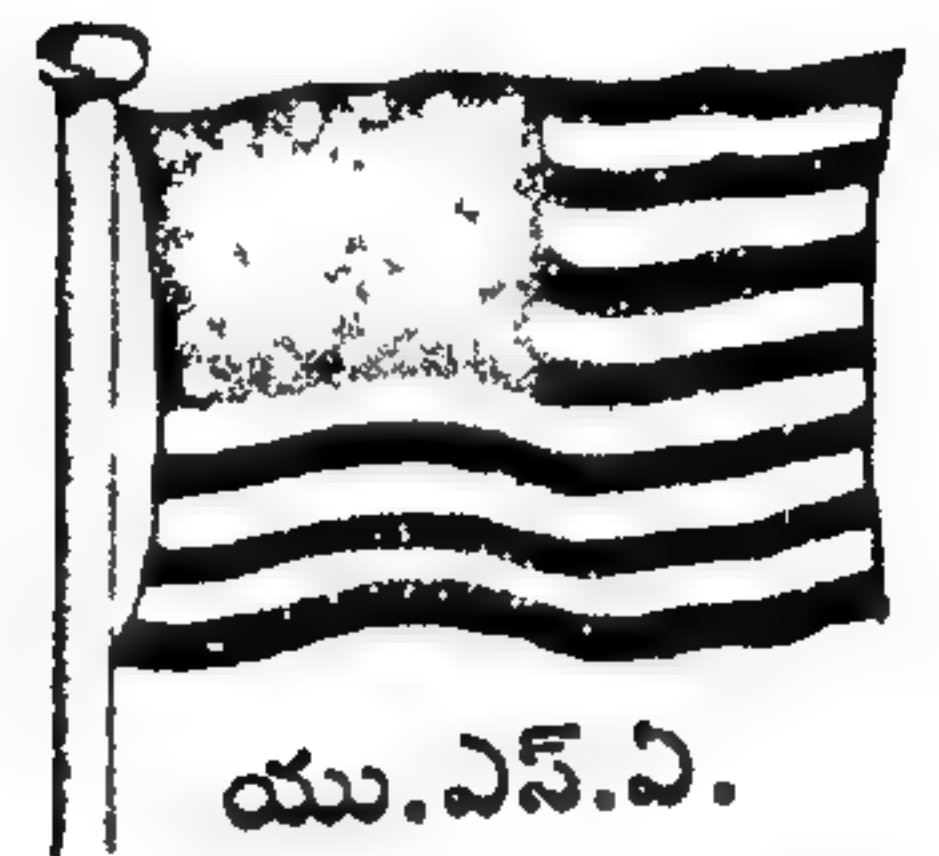
టర్కీ

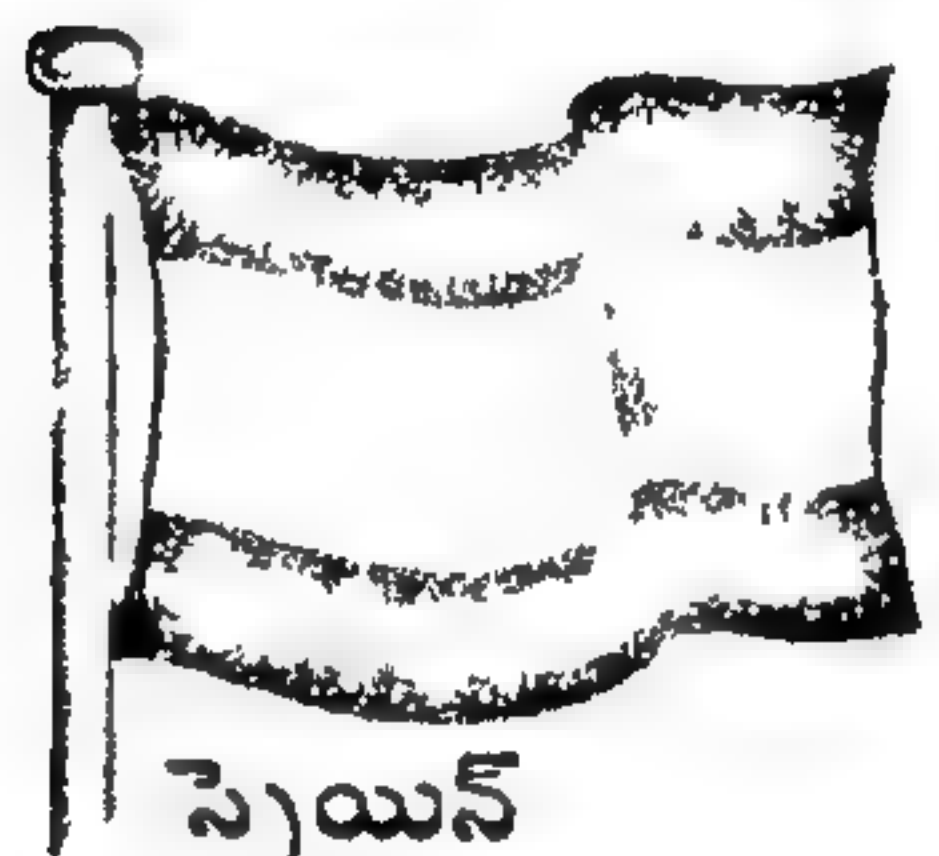
డెన్మార్క్

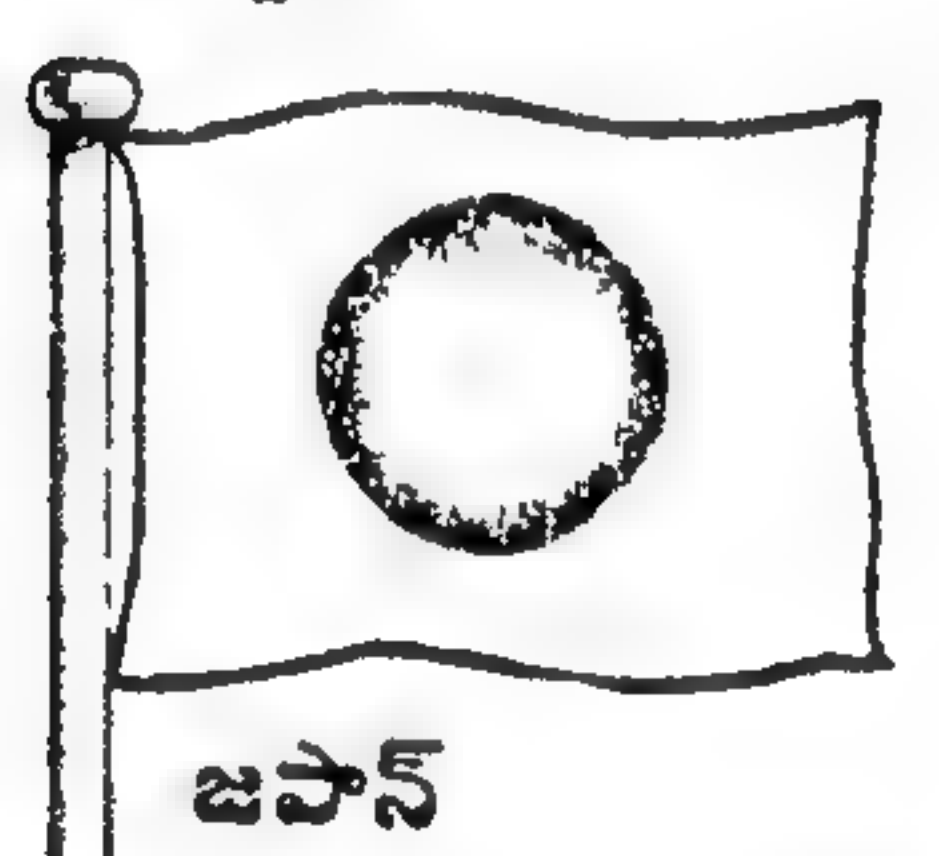
ఇటలీ

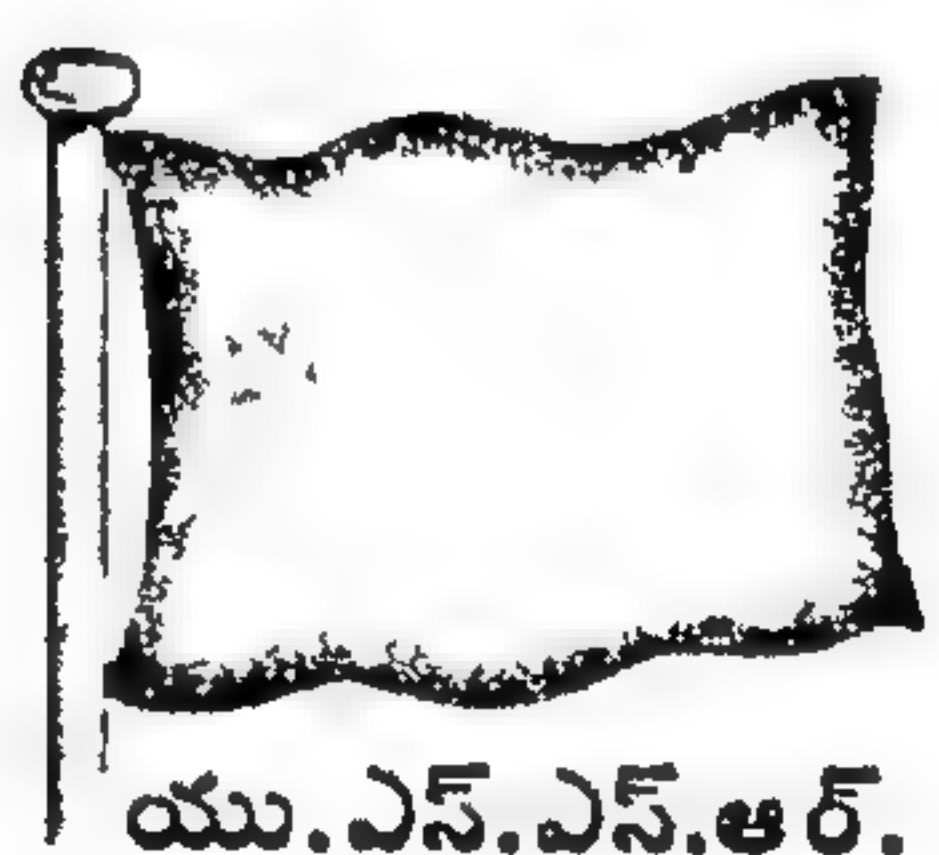
యు.ఎస్.ఎ.

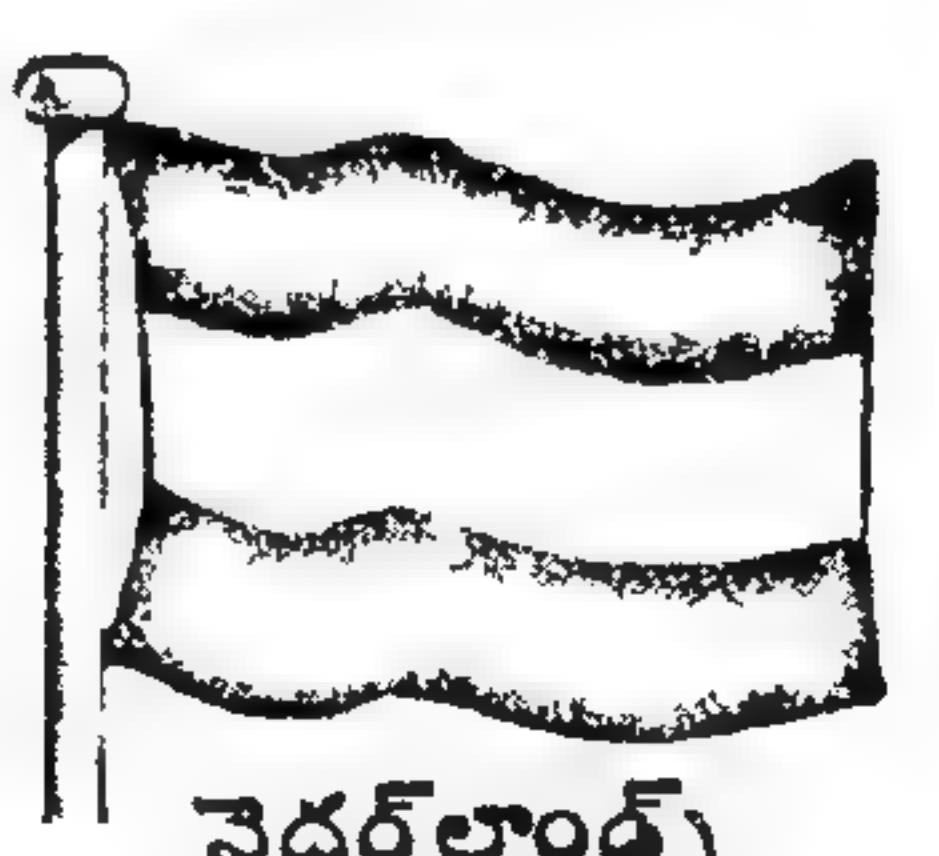
స్పెయిన్

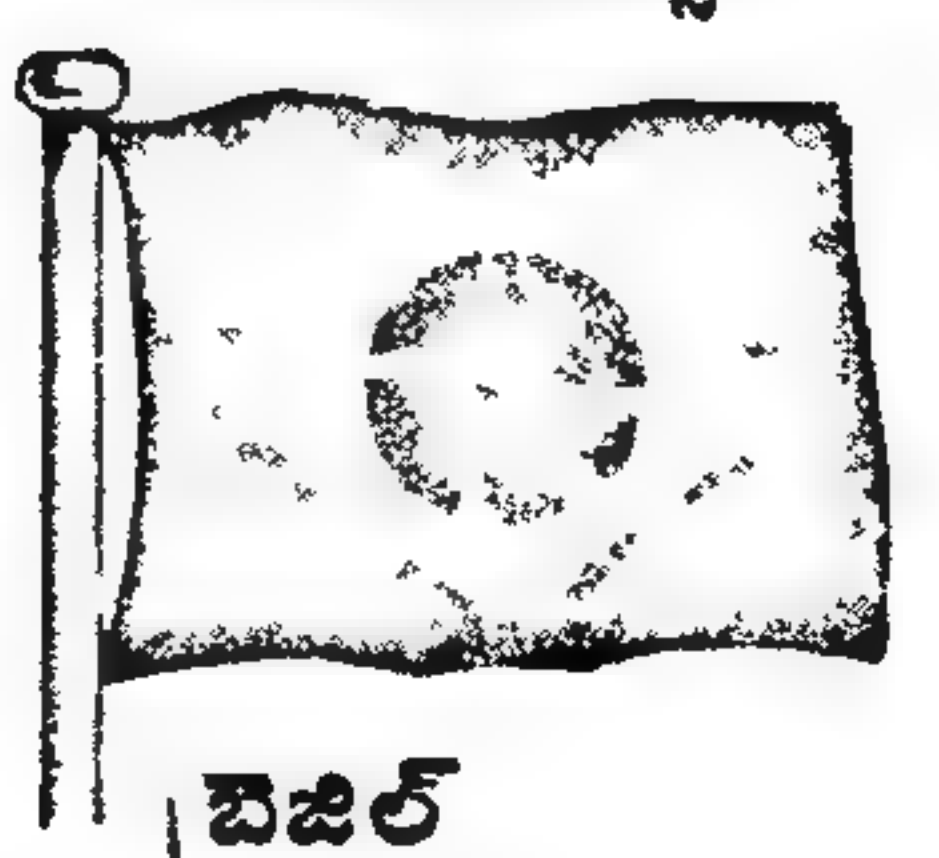
జపాన్

యు.ఎస్.ఎస్.ఆర్.

నెదర్లాండ్స్

బెజిల్

నాల్గవ భాగం

2. వివిధ దేశాల వాస్తవాలు

నీవు ఈ పుస్తకం ద్వారా
ఇవి తెలుసుకోగలం.

- 98 దేశాలు, వాటి జనాభా
- 100 బీద, ధనిక దేశాలు
- 102 విలువైన వస్తువులు
- 104 సహజ వుత్పత్తులు
- 106 ఏ వస్త్రపులెక్కడ తయారవుతాయి
- 108 ఆహారము, పానీయము
- 110 పట్టణాలు
- 112 ప్రసారము
- 114 ప్రయాణము
- 116 వాతావరణము
- 118 సహజసిద్ధ వింతలు
- 120 ఏ దేశాలెక్కడ ఉన్నాయి
- 124 వివిధ దేశాల ప్రపంచ పటము
- 128 దేశ నిర్మాణము

హైదరాబాద్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం 'ఆరోపణలు - వివరణలు' మరికొన్ని నిజాలు

1992 జనవరి 1-15 'నలుపు' సంచికలో 'కుల వివక్ష, పక్షపాతానికి కేంద్రమైన హైదరాబాద్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం' అనే వ్యాసంలో హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీలో కులవివక్ష, పక్షపాతంతో యూనివర్సిటీ అధికారులు వ్యవహరిస్తున్నారని వ్రాశాను. అలాగే మార్కులను కొంతమంది ఉపాధ్యాయులు ఆయుధంగా వాడుకుంటూ విద్యార్థుల పట్ల పక్షపాతంతో వ్యవహరించడం మూలంగా విద్యార్థులు చేసేది లేక ఫెయిల్ కు గురై చదువులను విడిచిపెట్టి పోతున్నారని (డా. ఆవుట్ లు ఎక్కువ అవుతున్నాయని) వ్రాశాను. అంతేకాదు, వెలుత్తం యూనివర్సిటీ పాలనా వ్యవహారమంతా అవినీతి, నియంతృత్వ విధానాలతో నిండి ఉండి విద్యార్థులు అనునిత్యం అణిచివేత, వేధింపులకు లోనవుతుండటం వల్ల అది ఒక 'ఓపెన్ ఏర్ జైల్'లా గుండని వ్రాశాను. నేను వ్రాసినవన్నీ వాస్తవాలని నేను విశ్వసించే, రూఢి చేసుకొన్న తరువాతే వ్రాశాను.

అయితే నేను వ్రాసిన వ్యాసాన్ని చూసిన యూనివర్సిటీ అధికారులు కింది నుంచి పైదాకా కుప్పించిపోయారు. నా వ్యాసంలో వ్రాసినవన్నీ ఒట్టి ఆరోపణలని, పచ్చి అబద్ధాలని పేర్కొంటూ నలుపు పత్రికకు రెండు ఉత్తరాలు వ్రాశారు. ఆ ఉత్తరాలలో కొన్ని సంఘటనలను పాయింట్ వారిగా వివరణ ఇచ్చి వాటిని నలుపులో ప్రచురించవలసిందిగా అడుగుతూ, వివరణ ఇవ్వవలసిందిగా కోరారు. అయితే యూనివర్సిటీ అధికారులు అడిగినట్లుగానే వారి రెండు ఉత్తరాలను ప్రచురించి, అధికారుల ఉత్తరాలలోని వివరణలకు నేను మళ్ళి మరో వివరణ ఇస్తాను. మరికొన్ని నిజాలూ చెబుతాను. తేది 17-1-1992 న విడుదల చేసిన సంతకాలతో మొదటి ఉత్తరం వచ్చింది. ఆ ఉత్తరం.

యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్ గురించిన జనవరి 1-15-1992 నాటి సంచికలో ప్రచురించిన మీ రిపోర్టు అవాస్తవాలు, వక్రభాష్యాలతో కూడినదని

తెలుపుతున్నాం. బోధన, శిక్షణ, పరిపాలనతో సంబంధం ఉన్న వ్యక్తులు ఈ రిపోర్టును సక్రమమైనదిగా గుర్తించడం లేదు. యూనివర్సిటీ శాసన, నియమాల ననుసరించి అఖిల భారత స్థాయిలో విద్యార్థుల ప్రవేశాలు, అధ్యాపకుల నియామకాలు జరుగుతాయి. విద్యా విషయక, ఇతర నిర్ణయాలు చేసే యూనివర్సిటీ కోర్టు, అకాడమిక్ కౌన్సిల్ వంటి అత్యున్నత సంస్థలలో బోధనేతర, విద్యార్థి వర్గాల నుండి ఇద్దరు ప్రతినిధుల చొప్పున ప్రాతినిధ్యం ఉంది.

మీరు ఈ రిపోర్టును ప్రచురించే ముందు వాస్తవాల్ని కనీసం మా యూనివర్సిటీలో అధ్యాపకులై ఉండి, మీ సంపాదక మండలిలో కూడా సభ్యులైన ప్రొ.డి. నరసింహారెడ్డి, డా. పి.యల్. విశ్వేశ్వర రావుగార్ల నుండి నిర్ధారణ చేసుకోకపోవడం దురదృష్టకరం. విద్యార్థి, అధ్యాపక, ఉద్యోగి వర్గాలకు ప్రాతినిధ్యం వహించని కొంత మంది ఇచ్చిన కరపత్రాన్ని ప్రచురించే ముందు మీ విలేఖరి పరిపాలనకు సంబంధించిన అధికారుల్ని కలిసి ఉండవలసింది. రాబోవు సంచికలో వాస్తవాలు తెలపడం కోసం ఈ సమాధానాన్ని దయచేసి ప్రచురించగలరు.

భవదీయులు

డీన్ - స్కూల్ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీ, కె.డి. సేన్
డీన్ - స్కూల్ ఆఫ్ మాథ్స్ అండ్
సి.ఐ.ఎస్., ప్రొఫెసర్ కన్నన్

డీన్ - స్కూల్ ఆఫ్ ఫిజిక్స్, ఎన్.ఆర్.
షెసాయ్

డీన్ స్కూల్ ఆఫ్ లైఫ్ సైన్సెస్, ఎన్.సి.
సుబ్రమణ్యం

డీన్ ఆఫ్ స్కూల్ హ్యూమనిటీస్
ప్రొ.జి.వి. సుబ్రమణ్యం

డీన్ స్కూల్ ఆఫ్ సోషల్ సైన్సెస్ - ప్రొ.
రత్నా నాయుడు

డీన్ స్కూల్ ఆఫ్ ఎన్. ఎన్. స్కూల్ -
ప్రొ.వి. రామకృష్ణ

అలాగే యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రార్
పి. మురళి కృష్ణగారు మరో ముందడుగుని
24-1-92 ఒక రెటరు వ్రాస్తూ అందులో

పాయింట్ వారిగా నేను ఏ ఏలా తప్పుగా చిత్రికరించానే వివరణలతో వ్రాశాడు. ఆ రెటరు.
అయ్యా!

యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్ గురించి జనవరి 1-15, 1992 సంచికలో ప్రచురితమైన మీ రిపోర్టుకు సమాధానమిది. ఇంతకు ముందే 17-1-92 నాడు విడుదల చేసిన సంతకాలతో కూడిన ఉత్తరం పంపడం జరిగింది. యూనివర్సిటీని ఓపెన్ ఎయిర్ జైల్ గా మీ తీర్పుపై వ్యాఖ్యానించకుండా, మీరు ప్రస్తావించిన కొన్ని సమస్యలకు వివరణలివ్వడానికే పరిమితమవుతాను.

1. యూనివర్సిటీ నిర్ణయాల్ని రూపొందించే సంస్థలు (వీటిలో కొన్నింటిలో విద్యార్థి, బోధనేతర సిబ్బందికి కూడా ప్రాతినిధ్యం ఉంది) చేసిన నిర్ణయాలు, చట్టాల ఆధారంగా పరిపాలింప బడుతుంది. అందు వల్ల అధ్యాపకులు, వైస్-ఛాన్సలర్ ల ఇష్టాయిష్టాలపై యూనివర్సిటీ నడుస్తుందనే మీ ప్రతిపాదన నిరాధారమైనది.
2. మీరు ఆరోపించిన కుల పక్షపాతం విషయానికొస్తే కులం అత్యున్నత స్థానాల్లో ఉన్న వారిపై బురద చల్లడానికి ఎలా ఉపయోగపడుతుందో నిరూపితమయ్యింది.
3. విద్యార్థుల మార్కుల విషయంలో వచ్చే ఫిర్యాదులను పరిశీలించడానికి యూనివర్సిటీ నిబంధనల ననుసరించి 'గ్రీవెన్స్ మెకానిజమ్' ఉంది. ఆరోపించినట్లుగా 25% నుండి 30% విద్యార్థుల్ని అధ్యాపకులు కావాలనే ఫెయిల్ చేస్తారనటం నిరాధారం.
4. 1986లో ప్రొ. బి. హెచ్. కృష్ణమూర్తి వైస్-ఛాన్సలర్ గా నియమింపబడినప్పటి నుండి నియామకాల్లో, విద్యార్థుల ప్రవేశాల్లో రాజ్యాంగ విద్యుక్త ధర్మమైన రిజర్వేషన్లను సక్రమంగా పాటించడం జరిగింది.

కేంద్ర విశ్వ విద్యాలయాల్లో కేవలం హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీ మాత్రమే ఎన్.సి., ఎన్.టి. నియామకాలలో నక్రమంగా వ్యవహరిస్తున్నట్లు పార్లమెంటులో కమిటీ ఆఫ్ ది వెల్ఫేర్ ఆఫ్ ఎన్.ఎన్.టి. కమ్యూనిటీస్ పేర్కొంది. తత్సంబంధితగణాంక వివరాలని నిర్ధారించుకోవచ్చును. ఏప్రిల్ 29, 1989 నాడు జరిగిన యూనివర్సిటీ ఎన్.సి./ఎన్.టి. ఉద్యోగుల సంక్షేమ సంఘ ప్రారంభోత్సవ సభలో ఎ.పి. వెద్యూర్థి కులాల సంక్షేమ సంఘ ప్రధాన కార్యదర్శిగా నహా వలువురు వక్తలు రిజర్వేషన్ల అమలుపట్ల తృప్తిని, ఎ.సి. చర్యల పట్ల ప్రశంసను ప్రకటించారని చెప్పడం ఇక్కడ అసంబద్ధం కాదని తలుస్తాను. ఈ విషయం హిందూ దినపత్రికలో కూడా ప్రచురింపబడింది.

5. డా. బి.ఆర్. బాపూజి ఏ కోర్టు ఆదేశాల ఆధారంగానూ రీడర్గా నియమింపబడలేదు. ఈ కేసులో హస్తవాలు ఇలా ఉన్నాయి. సెంటర్ ఫర్ అప్లైడ్ లింగ్విస్టిక్స్ అండ్ ట్రాన్స్లేషన్ స్టడీస్లో రెండు-రీడర్ పోస్టులుండగా ఒకటి అప్లైడ్ లింగ్విస్టిక్స్లో, రెండవది ట్రాన్స్లేషన్ థియరీ అండ్ ఎవాల్యూయేషన్లో ఉన్నాయి. డా. బాపూజి రెండింటికీ అప్లైడ్ చేయగా నవంబర్ 1989లో జరిగిన ఇంటర్వ్యూలకు డా. బాపూజిని పిలవటం జరిగింది. యూనివర్సిటీ నియమాలను సరిచే సెలక్షన్ కమిటీ అప్లైడ్ లింగ్విస్టిక్స్లో రీడర్గా డా. పంచానన్ మొహంతిని ఎంపిక చేసింది. ట్రాన్స్లేషన్ థియరీలో రీడర్ పోస్టులకు తగు సంఖ్యలో అభ్యర్థులు రానందున మళ్ళీ ప్రకటించవలసిందిగా సెలక్షన్ కమిటీ సూచించింది.

డా. పంచానన్ మొహంతి ఎంపికపై డా. బాపూజి ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో దావా చేయడం జరిగింది. ఈ పీటిషన్ ఇంకా కోర్టులో తేలవలసి ఉంది.

ట్రాన్స్లేషన్ థియరీలో రీడర్ స్థానం భర్తీ గురించి మళ్ళీ ప్రకటించి జనవరి 1991లో ఇంటర్వ్యూ

నిర్వహించడం జరిగింది. ఇంటర్వ్యూలో డా. బాపూజి ఎంపిక అయి ఏప్రిల్, 1991లో యూనివర్సిటీలో చేరటం జరిగింది. ఈ రెండు సెలక్షన్ కమిటీలకు వైస్-చాన్సలర్ ఛైర్మన్గా ఉండటం, అందులో ఒక కమిటీ డా. బాపూజిని ఎంపిక చేయడం డా. బాపూజిపై ఎ.సి.కి వ్యక్తిగత కక్ష ఉందనే ఆరోపణ అసత్యమని నిరూపిస్తున్నది.

6. మీ వార్తలో పేర్కొన్నట్లుగా మాజీ రిజిస్ట్రార్ డా. కె.సి. రెడ్డి సస్పెండ్ చేయబడలేదు. కొన్ని అవకతవ కలపై మాజీ రిజిస్ట్రార్పై విచారణ జరపడానికి ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిల్ ఆదేశించినందున అతనిని సెలవుపై వెళ్ళమని కోరడం జరిగింది. హైకోర్టు మాజీ న్యాయమూర్తి విచారణ జరుపుతున్న కాలంలోనే డా. రెడ్డి సహజ మరణం పొందారు. మాజీ రిజిస్ట్రార్ను ఎ.సి. వేధించాడన్నది అవాస్తవం.

7. ఎ.సి. ఆఫీసు కాలివేత ఘటనలో ఏ విద్యార్థిని సస్పెండ్ చేయలేదు. సెక్యూరిటీ గార్డు చేత, కార్యాలయాన్ని ఎ.సి. తగులబెట్టించాడనే ఆరోపణ హాస్యాస్పదము, అసంబద్ధము. రామచంద్రాపురం పోలీస్ స్టేషన్లో ఈ కేసు నమోదయినందున మీ వార్తకు ఆధారమైన వ్యక్తులు దయచేసి ఈ విషయంలో పోలీసులకు సహకరించి న్యాయం జరగడంలో సహాయం చేయగలరని కోరుతున్నాను.

మీకు న్యాయమని తోచిన రీతిలో ఈ సమాధానాన్ని, డిస్కువ్రాసిన ఉత్తరాన్ని మీ పత్రికలో ప్రచురిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

భవదీయుడు
సం|| పి. మురళీకృష్ణ
రిజిస్ట్రార్

యూనివర్సిటీ అధికారుల వివరణలపై మరికొంత వివరణ :

యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రార్గారు తమ వాక్ చాతుర్యంతో అక్కడ జరుగుతున్న ప్రతి దానినీ న్యాయ మైనదిగా లోకుతో, సమ్మంప చేయడానికి పడరాని పాట్లు పడ్డారు. అయితే అయిన వివరణలో గొప్ప అసంబద్ధ తర్కం వుష్కలంగా ఉంది. మనీ ఖానీ మారేడిగాయలు చేసే నేర్పరితనం

అంతకుంటే గొప్పగా ఉంది. రిజిస్ట్రార్గారు పాయింట్వారిగా ఇచ్చిన వివరణలపై నేనూ పాయింటు వారిగానే మరింత వివరణ చేరుస్తాను.

(1) యూనివర్సిటీ పాలనా వ్యవహారాలన్నింటిలో అతి ముఖ్యమైనవి ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిల్, అకడమిక్ కౌన్సిల్లు. ఇ.సి. యొక్క ఎజెండా సైతం సీక్రెట్గా ఉంచుతారని నా వ్యాసంలో వ్రాశాను. దీనిపై యూనివర్సిటీ అధికారులు కిమ్మనకుండా పాలనా వ్యవహారాల విభాగాలన్నింటిలో విద్యార్థులకు, నాన్ టీచింగ్ ఉద్యోగులకు ప్రాతినిధ్యం ఉండి, అందరి ఆమోద యోగ్యంతోనే యూనివర్సిటీ నడుస్తుందని ఖుకాయిస్తున్నారు. అకడమిక్ కౌన్సిల్లో మాత్రం మెరిట్ బేసిస్పై ఇద్దరినీ, స్టూడెంట్ యూనియన్ నుండి ఇద్దరినీ తీసుకొని అబ్సర్వర్ స్టాటస్ మాత్రమే ఇచ్చారు. అంటే వీరికి ఏ విధమైన డిసిషన్ మేకింగ్లో ఓటింగ్ హక్కు ఉండదన్నమాట. ఉద్యోగుల స్థితి నరేసరి.

విద్యార్థుల, ఉద్యోగుల ఆమోద యోగ్యంతోనే ప్రతిదీ నడుస్తుందని చెబుతున్న అధికారులు ఒకవైపు చెబుతూనే నిన్నగకమొన్న అకడమిక్ కౌన్సిల్, ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిల్ విద్యార్థులపై తల ఒక్కంటికి ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ చార్జెస్ పేర 200 రూ||లు వసూలు చేయాలని నిర్ణయాలు చేసి చివరికి "చెప్పాలి కాబట్టి చెబుతున్నాం అన్నట్లుగా" విద్యార్థి సంఘం ప్రధాన కార్యదర్శికి తెలియజేశారు. ఇప్పటికే విద్యార్థుల నుండి 14 లక్షల రూ||లు వసూలు చేసి విద్యార్థుల కోసం 7 లక్షలు మాత్రమే ఖర్చు చేస్తున్నారు. మిగతా విడు లక్షల రూ||లు యూనివర్సిటీ అధికారుల జల్సా ఖర్చులకు వాడుకుంటున్నారు. ఇక ఈ రెండు వందల ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ చార్జెస్ కట్టే సమస్యే లేదని, ఇది పచ్చి విద్యార్థి వ్యతిరేక నియంతృత్వ చర్య అని స్టూడెంట్ యూనియన్ ప్రధాన కార్యదర్శి కోరాడ శ్రీనివాసరావు అన్నాడు. అంటే మరి ప్రజాస్వామిక విధానాలకు మచ్చుతునక మరోటి కావాలా?

(2) అసలు యూనివర్సిటీలో కులవివక్ష, వక్షపాతం లేనే లేదని రిజిస్ట్రార్గారు సెలవిస్తూ ఎన్.సి., ఎన్.టి. జనరల్ సెక్రటరీ మాట్లాడిన విషయాన్ని సర్దిఫెట్గా చెప్పుకుంటున్నాడు. కాని

ఈ ఎన్.సి., ఎన్.టి. నంబర్ నే యూనివర్సిటీలో గ్రూప్ 4 ఉద్యోగాల్లో మాత్రమే రిజర్వేషన్లు అమలు జరుగుతున్నాయని, ఉన్నత పై స్థాయి ఉద్యోగాల్లో రోస్టర్ ప్రకారం రిజర్వేషన్లను పూర్తి చేయడం లేదని ఎవరిస్తూ పార్లమెంటు కమిటీ ఆన్. ఎన్.సి., ఎన్.టి. ఆఫీర్స్ మెంబర్ పార్లమెంట్ సభ్యుడు అయిన మల్లు రవికి జనవరిలో ఒక లేఖను పంపడం జరిగింది. దీని ఆధారంగా మల్లు రవిగారు కమిటీ చైర్మన్కు, యూనివర్సిటీ ఎ.సి.కి ఎవరణ కోరుతూ ఉత్తరాలు వ్రాయడం జరిగింది.

ఆ ఎన్.సి., ఎన్.టి., ఎంప్లాయిన్ అసోసియేషన్ లెక్క ప్రకారం ఇంకా రిజర్వేషన్ భర్తీ కావలసిన ఉద్యోగాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి.

ఈ మధ్య ఫిజిక్స్ డిపార్ట్మెంట్కు చెందిన ప్రొ. శ్రీనివాసన్ ఎంప్లాయిన్ అసోసియేషన్లో ఉన్న బ్రాహ్మణులంతా రిజైన్ చేసి స్టాఫ్ అసోసియేషన్లో చేరాలని బహిరంగంగా పిలుపిచ్చాడు. దీనికి ఉద్యోగులంతా సాక్షులే. మూడవది. కొంతమంది అధ్యాపకులు క్లాస్ రూంలో "రిజర్వేషన్ల ద్వారా ఇన్ ఫీరియర్ స్టూడెంట్స్ వస్తున్నారని అంటూ గాడిదకూ, గుఱ్ఱానికి తేడా లేదా" అని అంటున్న అధ్యాపకుణ్ణి పట్టుకొని ఎడ్యార్కులు నిలదీయడం జరిగింది. ఇదీ అబద్ధమేనా? ఇవన్నీ కులవివక్ష, పక్షపాతాలు కాక మరేమి అవుతాయో రిజిస్ట్రార్గారే ఎన్నుకుంటుంది.

(3) ఏ ఎడ్యార్కి కూడా మార్కులు ఎక్కువ, తక్కువ వేయడం జరగడం

సరియైనదేనని ప్రొ. రామకృష్ణ తెలపడం జరిగింది.

(4) హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీకి ఎ.సి.గా బదిలీరాజు కృష్ణమూర్తి వచ్చినప్పటి నుండి రిజర్వేషన్లు అదృష్టంగా అమలు జరుగుతున్నాయని రిజిస్ట్రార్ చెప్పిన దానికి పైన ఇచ్చిన ఎవరణలే సరిపోయాయని భావిస్తున్నాను. ఇంకా ఎవరణలు, ఎషయాల లేక కాదు. పెంట తవ్వితే అన్నీ పెంకలే గదా! కాబట్టి పై ఎవరణలే సరిపోతాయని భావిస్తాను.

(5) బాపూజీ విషయం : డా. బాపూజీ నియామకానికి సంబంధించిన వాస్తవాలు అంటూ రిజిస్ట్రార్ ఇచ్చిన ఎవరణ ఉద్దేశ్య పూర్వకంగా పాఠకుల్ని తప్పుదారి పట్టించేదిగానే గాక అసంబద్ధ తర్కం ద్వారా తమ గురిగింజ నలుపును దాచుకునే విఫల ప్రయత్నంగా ఉంది. హైకోర్టులో బాపూజీ వేసిన రిట్ పిటిషన్ గానీ (నెం. 17628/89) దానికి ప్రతిగా హై.యూ. రిజిస్ట్రార్ వేసిన కొంటర్ని గానీ, మళ్ళీ ఆ కొంటర్కి బాపూజీ ఇచ్చిన జవాబును గానీ పరిశీలిస్తే రిజిస్ట్రార్ ఎవరణలో ఉన్న డొల్లతనం తెలిసిపోతుంది.

"కోర్టు ఆదేశంవల్ల బాపూజీ యూనివర్సిటీలో చేరలేదు" అని రిజిస్ట్రార్ అన్నారు. అలా అని వ్యాసంలో నేనూ అనలేదు. ఒక పోస్టులో సెలక్టు చెయ్యనందుకు నిరసనగా కోర్టుకు వెళ్లడం వల్లనే రెండో పోస్టులో బాపూజీని నియమించక తప్పలేదనే అర్థంలోనే కోర్టుకు వెళ్ళి పొందడం జరిగిందని వ్రాశాను.

యూనివర్సిటీ నిబంధనల ననుసరించి ఏర్పాటు చేసిన సెలక్షన్ కమిటీ డా. పంచానన మొహంతిని నియమించిందన్నారు. నిజానికి ఆ సెలక్షన్ కమిటీ ఏర్పాటు దురుద్దేశంతో కూడినది. 1982లో ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ లింగ్విస్టిక్స్ డిపార్ట్మెంట్లో తనను లెక్చరర్గా రెండోసారి నియమించినప్పుడు అమలులో ఉన్న ప్రాజేషన్ రూల్స్ కి విరుద్ధంగా సెలక్షన్ కమిటీ ఒక అంక్షను తనపై విధించినప్పుడు బాపూజీ ఒక రిట్ పిటిషన్ (నెం. 405/82) వేయగా ఆ అంక్షను కోర్టు తొలగించింది. ఆ సెలక్షన్ కమిటీలో ఉన్న ముగ్గురు వ్యక్తులు 1989 నవంబర్ నాటి సెలక్షన్ కమిటీలోనూ వున్నారు. ఆ ముగ్గురు భద్రరాజు క్రిష్ణమూర్తి.

క్రమ ఉద్యోగ స్థాయి సంఖ్య మొత్తం ఎన్.సి. రోస్టర్ ప్రకారం పదవులు ఎన్.టి.లు ఖాళీలు

1. అత్యున్నత స్థాయి పదవులు (ఎ.సి. రిజిస్ట్రార్ తదితర)	8	0	3
2. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్, డి. ఫైనాన్స్ అఫీసర్లు	5	0	2
3. డి. ట్రైబ్యేరియన్లు	3	0	1
4. అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్లు	10	2	1
5. లెక్చరర్లు	74	6	12
6. ఇంజనీర్లు	4	0	2
7. సెక్షన్ అఫీసర్లు	20	1	4
8. సీనియర్ టెక్నికల్ అసిస్టెంట్లు	10	0	3
9. టెక్నికల్ అసిస్టెంట్లు	11	0	3
10. సీనియర్ లాబ్ అసిస్టెంట్లు	7	0	2
11. జూనియర్ లాబ్ అసిస్టెంట్లు	10	2	1

పై పరిస్థితికి రిజిస్ట్రార్గారు ఏ సమాధానం చెప్పినా సహేతుకం కాదనే విషయం అర్థమవుతున్నాడే ఉంది. ఇక రిజిస్ట్రార్గారి ఉత్తరంలో ఉన్నతస్థాయిలో ఉన్న అధికారులపై బురద చల్లడానికి మాత్రమే కులపక్షపాతం అనే దానిని వాడుకుంటున్నారని సెలవిచ్చారు. ఈ వాదనకు ముచ్చటగా మూడు ఉదాహరణలు ఇస్తాను. ఒకటి. గత సం॥ము గల్ఫ్ యుద్ధంపై ఉత్తర ప్రదేశ్ గవర్నర్ ప్రసంగాన్ని యూనివర్సిటీ ఏర్పాటు చేసిన నందర్పంగా యూనివర్సిటీలోని అందరి లెక్చరర్లకు ఇన్స్టిట్యూషన్లు పంపుతూ కొందరి లెక్చరర్ల పేర్ల వద్ద ఎన్.సి., ఎన్.టి. అని సంభోదిస్తూ వ్రాసి పంపారు. దీనికి నిరసనగా ఎడ్యార్కులు గొడవ చేస్తే పి.ఆర్.ఓ. న్యాయంగా క్షమాపణలు చెప్పిన విషయం అబద్ధమా? రెండవది.

లేదని యూనివర్సిటీ అధికారులు అంటూ గ్రీవెన్స్ కమిటీ ఉంది కదా? అని ప్రశ్నిస్తున్నారు. నిజానికి ఏ ఎడ్యార్కి కూడా గ్రీవెన్స్ కమిటీ ముందుకు పోవడానికి జంకుతారు ఎందుకంటే పోయినవారికి ముందు కంటే తర్వాతనే ఇంకా తక్కువ మార్కులు వచ్చిన నందర్పాలున్నాయని ఎడ్యార్కులు తెలిపారు. తాజా ఉదాహరణగా ట్రైఫ్ సైన్స్ డిపార్ట్మెంట్లో రమేష్ అనే ఎడ్యార్కి 100 మార్కులు, సి.హెచ్ చక్రవర్తి అనే ఎడ్యార్కి 122 మార్కులు వచ్చాయి. ఆ మార్కులు ఏ విధంగా వచ్చాయో వారికే అరతుబట్టకుండా ఉందని ఎడ్యార్కులు ఆరోపిస్తున్నారు. ఈ కారణాల వల్లనే గ్రీవెన్స్ కమిటీలో ఎడ్యార్కులకు స్థానం ఉండాలనీ, ఎక్స్టర్నల్ ఎవాల్యూయేషన్ ఉండాలనీ అంటున్న ఎడ్యార్కుల డిమాండు

డి.పి. పట్నాయక్, హెచ్.ఎన్. అనంత నారాయణ. ఈ ముగ్గురూ 82 కమిటీలో ఉన్నారు. ఆ తరువాత బాపూజీని సెలెక్ట్ చేసి కమిటీలో 1989లో ఉండడం కేవలం కాకతాళియమేనా...? అయితే ఈ ముగ్గురూ లింగ్విస్టిక్స్ ఎం.ఎ., అయిదేళ్ళ పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ బోధనానుభవమూ లేని డా. మహాంతిని రీడర్ గా చేశారు. ఈ నియామకం ఏ నిబంధనలు ఏ (సం)బంధాలు బలంగా పనిచేసి నియమించారో వారికే తెలుసు. అప్పుడే ఇంకో రీడర్ పోస్టుకు సరియైన వ్యక్తి (తమ దృష్టిలో) రానందున ఆ రీడర్ పోస్టు నియామకాన్ని ఖాళీగానే వుంచేశారు. (అప్పుడు ఎడ్యర్డ్ నర్సా అనే అభ్యర్థి మైసూర్ నుంచి రాక పోవడంతో ఆపేశారు. నర్సా అభ్యర్థికి ఇంటర్వ్యూ కాలే లెటర్ సక్రమంగానే పంపామని రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసు సిబ్బంది, పంపలేదేమోనని అధికారులూ అప్పట్లో వాదులాడుకున్నారు). ఇదంతా జరిగిన తర్వాత 1991 జనవరిలో ఇంటర్వ్యూ జరిగినప్పుడు నర్సా కూడా కాలే లెటర్ అందివచ్చినప్పటికీ, అప్పటికే బాపూజీ మొహంతా నియామకం గురించి రిట్ వెయ్యడం, యూనివర్సిటీ వేసిన కౌంటర్కి ఇచ్చిన జవాబులో నర్సా విషయం ప్రస్తావించడం మొత్తం మీద ఈ రిట్ తల బరువు దించుకునే ఉద్దేశ్యంతోనే బాపూజీని సెలెక్ట్ చేశారు. అసలు విషయం ఇలా ఉండగా బాపూజీ అంటే అయిష్టత ఉంటే 1991 జనవరిలో ఎందుకు సెలక్టు చేశారు? అని గొప్ప తర్కాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నారు. 1989 నవంబర్ లో ఎందుకు సెలక్టు చెయ్యలేదు? అనే దానికి జవాబు లేదా! మొదటిసారి, రెండవసారి హాజరైన సభ్యులూ, సంఖ్య ఒకటే అయినప్పుడు తగిన సంఖ్యలో అభ్యర్థులు రాకపోవడం వల్ల ఖాళీగా ఉంచామనే మాటలో నిజాయితీ ఏమైనా ఉండి ఉంటుందంటే నమ్మడం కష్టమే. బాపూజీని సెలెక్ట్ చేసిన కమిటికి ఎ.సి.యే చైర్మన్ అనే వాస్తవంతో బాపూజీని అయిష్టత వల్ల 1989లో సెలక్టు చెయ్యలేదనే వాదనకు వన లేదు అని యూనివర్సిటీ అధికారులు గొప్పలు పోతున్నారు గాని మొదటిసారి తిరస్కరించిన అభ్యర్థిని

రెండోసారి అనివార్యమైన వరిస్థితుల్లో ఎందుకు సెలక్టు చెయ్యవలసి వచ్చిందో పై వాస్తవాలన్నింటినీ పరిశీలిస్తే చెప్పకనే చెబుతుంది.

(6) కె.సి. రెడ్డిని మేము సస్పెండ్ చేయలేదు. ఎంక్వయరీ కాలంలో లీవ్ లపై మాత్రమే వెళ్లడం జరిగింది. అతనిని వేధించిన సమస్య అనేది కల్సిన అంటూ అతనిది సహజ మరణమని రిజిస్ట్రార్ గారు వివరించారు. కె.సి. రెడ్డిగారు అవక తవకలకు పాల్పడలేదని గానీ, అతనికే దోసని అతని తరపున నేను వకాలతు వుచ్చుకొని వ్రాయలేదు. అయితే ఎంతమంది ఎన్నో పెద్ద, పెద్ద అవినీతి అక్రమాలకు, కుంభ కోణాలకు పాల్పడ్డా చూచి చూడనట్లున్న ఎ.సి.గారు కె.సి. రెడ్డి విషయంలో (చూసి చూడనట్లు ఉార్క్ మని కాదు) మాత్రం కక్షపూరితమైన విధానాలను అవలంబించి అతనిని మానసిక క్షోభకు గురిచేయడం మూలంగానే అతను "సహజ" మరణానికి గురి అయ్యాడని భావించవలసి వస్తుంది.

మీరన్నట్లుగానే కె.సి. రెడ్డి లీవ్ లోనే ఉంటే మీకు వేధించే ఉద్దేశ్యమే లేకుంటే యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రార్ కె.సి. రెడ్డికి తేది అక్టోబర్ 27-1-87న ఒక లెటరు వ్రాస్తూ (రిఫరెన్స్ నెం. యు.హెచ్. ఎస్టా. 1/87) ఎ.సి. యొక్క అనుమతి లేకుండా యూనివర్సిటీలోని ఉద్యోగులను, విద్యార్థులను కలవకూ డదని, ఏ ఆఫీసులోకి, యూనివర్సిటీ అవరణలోకి రాకూడదని ఆదేశించారు. ఒకవేళ ఎ.సి. యొక్క అనుమతి లేకుండా పై పనులు ఏవి చేసినా మిన్ కుడక్కు, మిన్ బిహేవయర్ కింద చర్యకు గురికాబడతావని రిజిస్ట్రార్ స్వయంగా లెటర్ ద్వారా హెచ్చరిక చేశాడంటే దీనిని ఏమనుకోవాలి. ఒక లీవ్ లో ఉన్న రిజిస్ట్రార్ ఉద్యోగులను, విద్యార్థులను, కలిస్తే నేరమవుతుందా? యూనివర్సిటీ అవరణలో అడుగుపెడితే శిక్షార్హుడవుతాడా? యూనివర్సిటీ అధికారులే తేల్చాలి.

అంతే కాదు. మురళీకృష్ణ గారు మరో లెటర్ 24-10-87న వ్రాస్తూ ఎ.సి. యొక్క నిర్ణయానుసారం మీ ఇంటిలోని టెలిఫోన్ నెంబర్లను (డైరెక్టు కనెక్షన్ 31242, డై.క. లింగంపల్లి ఎక్స్చేంజ్ 697) మార్చుతున్నట్లు కె.సి. రెడ్డికి తెలియజేస్తూ

నీకు ఈ అసౌకర్యము కల్గిస్తున్నందుకు విచారం వ్యక్తం చేస్తున్నామని వ్రాశారు. ఇది ఏ వద్దతి అనాలి. ఆలోచనా వరులెవరైనా ఇది శాడిస్టు వద్దతి అంటారేగానీ ఇంకో పేరు లేదు. ఈ విధంగా యూనివర్సిటీ అధికారులు లీవ్ లో ఉన్న రిజిస్ట్రార్ కె.సి. రెడ్డిని అవమాన పర్చడం మూలంగా, హేళన చేయడం మూలంగా, మానసిక క్షోభకు గురి చేయడం మూలంగా చివరికి కె.సి. రెడ్డి అధికారులంటున్నట్లు "సహజ" మరణానికి గురవక తప్పదుగదా!

(7) ఎ.సి. ఆఫీస్ తగులబడి పోయిన సంఘటనకు సంబంధించి ఎవరి ప్రొద్దులంచే ఎవరు కాలబెట్టారు, ఆ కాలబెట్టిన వ్యక్తి బాహుటంగానేనే ఫలానా వ్యక్తి ఆదేశానుసారం కాలబెట్టాను, అని చెప్పినట్లు విద్యార్థుల్లో, ఉద్యోగుల్లో ఒక కథనం వినిపిస్తుంది. అది వాస్తవమా కాదా! అనే నేను నిర్ణయించే స్థితిలో లేను. నిలకడగానైనా నిజం బైటికి రాకపోదు. ఇప్పటికైతే విద్యార్థులను సస్పెండ్ చేశారని వ్రాశాను. ఈ తప్పుడు నమాచా రానికి గురైనందు కువశ్చాత్తావ వదుతూ వివరణలు ముగిస్తున్నాను

మరికొన్ని నిజాలు

ఫైనాన్స్ ఆఫీసర్ నియామకం:

యు.జి.సి. నూచనలు, నియమ నిబంధనల ప్రకారం ఫైనాన్స్ ఆఫీసర్ ఐ.ఎ. అండ్ ఏ.ఎన్. సర్వీస్ కు చెందిన వాడై యుండి, అతను డిప్యూటీషన్ పై మాత్రమే యూనివర్సిటీలో నియామకం జరగాలి. కాని ఇవన్నింటినీ తుంగలో తొక్కి ఫైనాన్స్ ఆఫీస్ లో ఏ ఉద్యోగానికి అర్హుడుకాని బి.ఎన్.సి. డిగ్రీ కల్గిన బి. పాండురంగారావు ఫైనాన్స్ ఆఫీసర్ గా నియమింపబడ్డాడు. కాని అదే అసిస్టెంట్ ఫైనాన్స్ ఆఫీసర్, అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్ ఉద్యోగాలకు ఎం.ఎ., ఎం.ఎన్.సి. డిగ్రీలను అడగడం జరిగింది ఎంతే మిటంటే 'యూనివర్సిటీలోనే 10 సం॥రాలుగా కంప్లైలర్ గా పనిచేస్తున్న అతనిని కాదని పాండు రంగారావు నియామకం జరిగింది. ఇదే పాండు రంగారావు డిప్యూటీషన్ పై అసిస్టెంట్ ఫైనాన్స్ ఆఫీసర్ గా పనిచేస్తున్నప్పుడు

అప్పటి ఎ.సి. గురుబక్షి సింగ్ పనికిరాదని వెనక్కి పంపడం జరిగింది. ఇలాంటి అతన్ని ఈ ఎ.సి. వచ్చిన తర్వాత మొదలు పొందు రంగారావును ఇన్‌ఛార్జ్ ఎఫ్.ఓ.గా, తర్వాత అఫినీయేట్ ఎఫ్.ఓ.గా, ఆ తర్వాత ఎఫ్.ఓ.గా ప్రమోషన్లు ఇస్తూ పోయాడు. ఈ తతం గమంకా ఏ నియమ నిబంధనల కనుగుణంగా జరిగాయి.

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ నియామకం : ఈ నియామకంలో ఎం.ఐ.కె. డిగ్రీ 11 సం||రాల అనుభవం ఉండి పి.డబ్ల్యు.డి. డిపార్ట్‌మెంట్ నుండి డిప్యూటీ ఇన్‌చేజ్ వచ్చినతనిని కాదని ఇంజనీరింగ్‌లో ఏ అనుభవమూ లేని శ్రీరామ చంద్రమూర్తిని ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్‌గా నియమించడం జరిగింది. ఇతను ఎ.సి.కి కావలసిన వాడట.

సెమినార్ ఫీర విందులు : ఇండస్ట్రియల్‌జేషన్ ఆఫ్ స్టేట్స్ ఇన్ ఇండియా అనే అంశంపై అగష్టు 7-9-87 నాడు జరిగిన సెమినార్‌కు వచ్చిన ప్రతినిధుల కోసం 58 వేల రూ||లు వివిధ రంగాల నుండి వసూలు చేసి ఈ నిధి నుండి 49 వేల రూ||లు ద్రా చేసి ఖర్చులకు ఉపయోగించారు. ఇదంతా ఏమైనా మనకు అభ్యంతరం లేదు. గానీ సెమినార్ ఫండ్ నుండి కాకుండా ఎ.సి. యూనివర్సిటీ సొమ్ము నుండి, వచ్చిన ప్రతినిధులకు రిట్జ్ హోటల్‌లో డిన్నర్ ఏర్పాటు చేయడం ఎంతవరకు సమంజసం. ఆ రిట్జ్ హోటల్ విల్లు 6,128-60 రూ||లలో, స్కాచ్ విస్కీ విల్లు (రిట్జ్ హోటల్ క్యాష్ మెమో నెం. 04073 తేది 7-8-87) 278.60 రూ||లు కూడా కలిసి ఉంది. ఇలా ఎస్కీలకూ, డిన్నర్‌లకూ యూనివర్సిటీ పైనలు దుబారా చేయవచ్చా?

అక్రమ రవాణాకు అనుమతి : యూనివర్సిటీలో విల్డింగ్‌లు, తదితర కాంట్రాక్టు వసూలు చేసే మేదా నర్సింహులుకు చెందిన లారి ఎవిటి 3072, 19-8-87న యూనివర్సిటీకి చెందిన సిమెంట్, స్టీల్‌ను అక్రమంగా బయటకి చేరవేస్తుండగా యూనివర్సిటీ గేట్ వద్ద సెక్యూరిటీ నిబ్బంది, రిజిస్ట్రార్‌లు అవివేశారు. వెంటనే మేదా నర్సింహులుకు చెందిన వ్యక్తి ఎ.సి.ని

కలవగా, ఎ.సి. యూనివర్సిటీ ఇంజనీర్‌కు లారీని ఎడిచిపెట్టు వలసిందిగా ఆదేశించగా, ఇంజనీరు సెక్యూరిటీ వాళ్ళకు "ఎ.సి. ఆదేశానుసారంగా ఈ లారీని ఎడిచిపెట్టు వలసింది" అని వ్రాత పూర్వకంగా ఆదేశించాడు.

లైబరరీ జర్నల్స్ కంట్రాక్టు మార్పుదం : లైబరరీన్‌కి కొనుగోలు చేయాల్సిన జర్నల్స్‌కు సంబంధించి 1986, 87, 88 సం||రాలకు గాను ఇన్‌ఫర్‌మాటిక్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ అనే సంస్థకు యూనివర్సిటీ కంట్రాక్టుకు ఇచ్చింది. కాని ఈ ఎ.సి. వచ్చిన తర్వాత మధ్యలో ఆ కంట్రాక్టును ఉల్లంఘించి అల్లైడ్ పబ్లిషర్స్ అనే సంస్థకు నగం కంట్రాక్టును ఇవ్వడం జరిగింది. ఇలా కంట్రాక్టుకు మధ్యలో ఉల్లంఘించడం ఏకపక్ష నిర్ణయమని యూనివర్సిటీ లీగల్ అడ్వైజర్ ఎ. రాజగోపాల్ రెడ్డి 21-12-86న రిజిస్ట్రార్‌కు ఒక లేటర్ వ్రాయడం జరిగింది.

ఒక్క కలు రోటుతో ఎన్.ఎం.ఆర్.ల బతుకు గల్గెంతు : డా. కె.సి. రెడ్డి రిజిస్ట్రార్‌గా ఉన్నప్పుడు సాంక్షన్ అయిన డి.ఎన్.ఇ.ఎన్. ప్రాజెక్టులో ఉన్న 52 మంది హమాలీలను 28-8-87 నాడు తొలగిస్తూ ఉత్తర్వు జారీ చేశాడు. దీనితో బతుకు బండలైన ఎన్.ఎం.ఆర్.లు అప్పటి ఛాన్సలర్ హిదాయతుల్లాకు ఎన్నవించుకోగా అందర్నీ తిరిగి ఉద్యోగాల్లోకి తీసుకోవడం జరిగింది.

నిబంధనల ఉల్లంఘన : యూనివర్సిటీ ఉద్యోగుల నిబంధన రూల్ నెం. 40 ప్రకారం ఏ యూనివర్సిటీ ఉద్యోగి ఎల్.ఐ.సి. ఏజెంటుగా కూడా పనిచేయకూడదని చెబుతుంది. దీని ఆధారంగా ఒక ఉద్యోగి ఆటో నడిపించాడనే కారణం చూపి అతనికి షాకాన్ నేటిన్ ఇచ్చారు. అదే అధికారులు ఉద్యోగ సంఘాల్లో చీలికలు తెచ్చి నీరుగార్చడానికి, కొంతమందిని తమ గుప్పిల్లో పెట్టుకోడానికి క్రషర్ లీన్‌కిస్తామని చెప్పి టెండర్లను అమ్మనించారు. అందులో ఉద్యోగులకు అవకాశం ఇచ్చారు. దీనిపై ఈ ఎంప్లాయిస్ అసోసియేషన్ వారు ఎ.సి.కి ఒక లేటర్ ద్వారా వివరణ కోరగా దానిని ప్రస్తుతం అవివేశారు. అంతేగాక ఇదే యూనివర్సిటీ ఉద్యోగులు కొందరు యూనివర్సిటీ

ఆవరణలోనే పావ్‌లు, క్యాంటీన్లు నడుపుతున్నారు. ఒకతను డ్రైవింగ్ స్కూలు పెట్టాడు. ఇవన్నీంటిని గూర్చి అధికారులు పట్టించుకున్న పాపాన పోలేదు.

ఇలా హై. యూనివర్సిటీలో జరిగిన అవక తవకల అవినీతి అక్రమాల చిట్టా కొండవీటి చాంతాడంత అవుతుంది. పైన పేర్కొన్నవన్నీ సముద్రంలో నీటి బొట్టంత మాత్రమే. ఇంత అవినీతి అక్రమాలకు పాల్పడుతున్న వైస్ ఛాన్సలర్ యూనివర్సిటీలోని అందరి అధికారులను తన అన్యాయ అక్రమాలకు ఒక రక్షక కవచంగా వాడుకొంటున్నాడు. ఉన్నత విద్యా వంతులు ఏడుగురు డీన్‌లు యూనివర్సిటీలో ఎలాంటి అక్రమాలు జరగడం లేదని, అవన్నీ అబద్ధాలని వ్రాయడం నిజంగా చాలా అశ్రద్ధాకరమైన విశాదకరమైన విషయమే. యూనివర్సిటీలో ఇంత నగ్నంగా జరుగుతున్న అవినీతి అక్రమాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడవలసింది పోయి ఎ.సి.కి మద్దతుగా నిలవడమంటే ఆ అవినీతి అక్రమాలకు అండగా నిలిచినట్లే కాదు భాగం వంచుకున్నట్లు కూడా అవుతుంది.

ఇంత అవినీతి చరిత్ర కల్గిన హై. యూనివర్సిటీ ఎని భద్రంగా ఉండాలని ఎన్ని కృష్టలీలలు చేసినా నిజాల నిప్పుపై అవినీతి బొంతలు కప్పుతే దాగుతాయా?

- మల్లారెడ్డి

కథలు, కార్టూన్లకు

ఆహ్వానం

నలుపు పత్రికలో ప్రచురణ కోసం సామాజిక స్పృహ కలిగిన కథలను, కార్టూన్లను ఆహ్వానిస్తున్నాం. ప్రజల సమస్యలను, వారి జీవన విధానాన్ని ప్రతిబింబించే కథలకు పొలిటికల్ కార్టూన్లకు ప్రాధాన్యత ఉంటుంది. కార్టూన్లు ఇండియన్ ఇంక్‌తోనే, నృప్తంగా గీసి వంపించాలి.

- సంపాదకుడు

పంజాబు ఎన్నికలు - పి.వి. రాజకీయం

ఇవ్వాలే పంజాబులో ఎన్నికలో ముగిసాయని 30 శాతం వరకు ఓట్లు పోలయ్యాయని ప్రకటించింది ప్రభుత్వం. ఇందులో అబద్ధమెంతో, నిజమెంతో ముందు, ముందు రానున్న వార్తలను చూస్తేగాని అర్థం కాదు. ఈ ఎన్నికల ప్రచారం సందర్భంగా బాగా నష్టపోయిన పార్టీ బి.ఎస్.పి. ఎన్నికల ప్రచారం ముగిసే రోజుననే ఆ పార్టీ కార్యకర్తలు వయనిస్తున్న వ్యాన్పై కాల్పులు జరిపి 5 మంది బి.ఎస్.పి. కార్యకర్తలను బెర్రరిస్టులు నిర్దాక్షిణ్యంగా కాల్చివేశారు. కాంగ్రెసు పార్టీ భారతీయ జనతా పార్టీ ఈ ఎన్నికల్లో పెద్దగా నష్టపోకుండా బయటపడటమే కాకుండా ఈ రెండు పార్టీలు కొన్ని అంతర్గత సంబంధాలతో పరస్పర మద్దతుతో నడిపే ప్రభుత్వాన్ని రూపొందించే అవకాశం కనిపిస్తుంది. కాని ఈ ఎన్నికల్లో అకాలీదళ్ పాల్గొనకపోవడం వల్ల అసలు ఈ ఎన్నిక పంజాబులో ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పర్చడానికి ఏమాత్రం తోడ్పడదు. ఎందుకంటే ఎన్నికలు జరిపేదే పంజాబులో బెర్రరిస్టుల సమస్యను ఒక కొలిక్కి నెట్టడానికి. అక్కడ ఇంత అంత ప్రజా పునాది ఉన్న పార్టీ, పంజాబీ జనంలో బెర్రరిజం సమస్యకు ఒక పరిష్కారాన్ని ప్రచారం చెయ్యగల పార్టీ అకాలీదళ్. ఈ అకాలీదళ్ ఈనాడు ఒకే ఒక పార్టీగా లేకపోయినప్పటికీ కనీసం మాన్ గ్రూప్, ప్రకాశ్ సింగ్ బాదల్ గ్రూప్ ఎన్నికల్లో పాల్గొని ఉంటే ఆ ఎన్నికలకు ఒక ప్రమాణికత ఉన్నట్లు కనబడేది.

కాంగ్రెసుకు మాత్రం పంజాబు ఎన్నికలు కేంద్ర స్థాయిలో ఒక గణనీయమైన ప్రయోజనాన్ని నెరవేరుస్తాయి. అక్కడున్న 13 పార్లమెంటు సీట్లలో అది పది సీట్లు గెలుచుకున్నా కేంద్రంలో దానికి 50 శాతం మెజారిటీ

వస్తుంది. దానితో అది మైనారిటీ ప్రభుత్వమనే దుస్థితి నుండి బయట పడుతుంది. పంజాబులో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమే అధికారంలోకి వస్తే ఎన్నికల వల్ల ఉనికిలోకి వచ్చిన ప్రభుత్వానికి గవర్నర్ పాలనకు పెద్ద తేడా ఏమీ ఉండదు. కాని దేశంలోని అన్ని రాజకీయ పార్టీలు, రాజకీయ నాయకులు పి.వి. నర్సింహారావును పొగుడుతారు. వత్తికలన్నీ ఆయనకు ప్రజాస్వామ్య లక్షణాన్ని మరింత పులుముతాయి. క్షీర్ సమస్యను బి.జె.పి. పెద్దది చెయ్యాలనుకొని పి.వి. నర్సింహారావు వలలో చిక్కుకొని అది ఆయనకే మరింత పేరును తెచ్చిపెట్టింది. అది క్షీర్ ముఖ్యపట్టణమైన శ్రీనగర్లోని "లాల్ చౌక్"లో ఎగురవేసిన త్రివర్ణ పతాకం పెద్ద మాయ అని అందరికీ అర్థమైంది. పంజాబులోని బెర్రరిజానికి ఏదో ఒక మేరకు పాకిస్తాను నుండి సహాయం అందుతున్నదనే విషయంలో అనుమానం లేదు. ఒక దేశంలో రాజకీయ సంక్షోభం ఉన్నప్పుడు దాన్ని ప్రక్క దేశం, ముఖ్యంగా సుదీర్ఘ కాలంగా శతృత్వ స్థానంలో ఉన్న దేశం ఆ అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకోవడం మామూలే. క్షీర్ విషయంలో పాకిస్తాను కోర్కెలు ఇంతకుంటే భిన్నమైనవి. ఈ స్థితిలో మనం పూర్తిగా అమెరికాకు లొంగిపోవడం ద్వారా అమెరికా పాకిస్తాన్లకు మనకు వ్యతిరేకంగా అందిస్తున్న అన్ని రకాల సహాయాలను కొంత తగ్గిస్తుంది. అతి కొద్ది కాలంలోనే భారత దేశం పట్ల పాకిస్తాన్ వైఖరి మారిపోవాలని అమెరికా శాశించవచ్చు కూడ. ఎందుకు? అమెరికాకు కావలసిందల్లా తన చెప్పుచేతుల్లో ఉండే మార్కెట్లు. ఆ మార్కెట్లు ఎంత విశాల భూఖండం మీద ఉంటే అంత మంచిది. కనుక భారతదేశపు మార్కెట్ల మీద అమెరికాకు గుత్తాధిపత్యాన్ని కలిగి

ఉండడానికి భారత ప్రభుత్వం ఏ యుద్ధాలతో సంబంధం లేకుండానే అంగీకరిస్తున్నప్పుడు భారత దేశానికి వ్యతిరేకంగా పాకిస్తానును పెంచి పోషించాల్సిన అవసరం అమెరికాకు కూడ ఏమీ లేదు. అంతే కాక భారత దేశంతో మిత్ర సంబంధాలు ఏర్పరుచు కున్నందువల్ల అమెరికాకు పాకిస్తాను దూరమాతుందని కూడ భయం లేదు. అదిప్పుడు చేరడానికి మరో క్యాంపు కూడ ప్రపంచంలో లేదు. అందువల్ల పంజాబులో ఏదో ఒక రూపంలో ఎన్నికలు జరిపి క్రమంగా పంజాబు బెర్రరిస్టులకు అటు అమెరికా నుండి, ఇటు పాకిస్తాను నుండి ఉన్న మద్దతును లేకుండా చేసి దేశ ఆర్థిక రంగాన్ని అమెరికాకు ఒప్పజెప్పినా పంజాబు బెర్రరిజం నుండి భారత దేశాన్ని రక్షించాననే పేరు గడించాలని పి.వి. కోరుకుంటున్నాడు. అలా ఆయన కోరుకోవడంలో తప్పు లేదుగాని ఈ క్రమంలో దేశంలోని ప్రతి ఒక్కరి తల తాకట్టు పెట్టబడుతుంది. పి.వి. గారి ఆర్థిక, రాజకీయ విధానంలో మనం చెల్లిస్తున్న మూల్యం ఇది.

- కె. జలయ్య

రచనలు పంపండి

'జీవగాధ' శీర్షికన ప్రచురించేందుకు మీ ప్రాంతంలో లేక మీకు పరిచయం ఉన్న ప్రాంతంలోని ప్రజా పోరాటం గురించి, ముఖ్యంగా నిత్యావసరాలైన తిండి, బట్ట, వసతి కోసం అణచివేత, దోపిడీ, దౌర్జన్యాలకు వ్యతిరేకంగా సామాన్య జనం జరిపే నిరంతర పోరాటానికి అక్షర రూపం ఇవ్వండి. 'నలుపు'లో ప్రచురించి ఆ పోరాటానికి రాష్ట్ర వ్యాప్త మద్దతు సమీకరించి ప్రజా పోరాటాలను విజయవంతం చేయండి.

- సంపాదకుడు

చైనా విప్లవం ! అది జరగటం అవసరమా?

(గత సంచిక తరువాయి)

సముద్ర తీరానికి దూరంగా ఉన్న ప్రాంతాలలో పలుచోట్ల ఎన్నతంగా పారిశ్రామిక కేంద్రాలు స్పష్టించబడినాయి. తొలి దశాబ్దాలనాటి పారిశ్రామిక విజయాలలో ఇది తలమానికమైనది. అప్పటి దాకా అభివృద్ధికి నేచుకోని ప్రాంతాలకు ఈ కేంద్రాలు నూతన తరహా భారీ ఉత్పత్తిని తీసుకోవచ్చాయి. ప్రతి ప్రాంతాన్ని స్వయం సమృద్ధంగావించే ప్రధాన లక్ష్యం కాగా అన్ని ప్రాంతాలలోని వనరులనూ, మెళకువలనూ వాటి పూర్తి స్థాయికి అభివృద్ధి చేయడం మావే విధానం. డెంగు ఈ విధానాన్ని తలకిందులు చేశారు. తీరప్రాంతాన్ని మొట్టమొదట అభివృద్ధి చేయాలని ప్రస్తుతం ప్రణాళికా వేత్తలు అంటున్నారు. తీరానికి దూరంగా ఉన్న ప్రాంతాల మీద పశ్చిమ దిశగా రాబోవు రోజులలో సంపదల జల్లు కురుస్తుందనే సిద్ధాంతం లేవనెత్తారు. ఇటలీలో, సంపద దక్షిణదిశగా ఎందుకంత మందకొడిగా కురుస్తోందో వాల్లెప్పుడయినా అధ్యయనం చేశారా?

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో విస్తారంగా అభివృద్ధి చెందిన చిన్న పరిశ్రమలు సమిష్టికరణ కాలనాటి పారిశ్రామిక విజయాలలో మరింత తలమానికమైన విజయం. వైవిధ్యానికి ప్రోత్సాహం దొరుకుతున్న (కమ్యూను) వాతావరణంలో, సంపన్నమైన బ్రిగేడ్లు పొగుపడ్డ తమ సంపదను అన్నిరకాల వ్యవసాయ తర రంగాలలో మూలధనంగా వినియోగించే వారు. (బ్రిగేడు అంటే సహకార వ్యవస్థలో క్రిందినుండి రెండవ స్థాయి నిర్మాణం. మొదటిది 'ఉత్పత్తి టీము'. ఈ టీములో 15 నుండి 35 కుటుంబాలుంటాయి. వీరందరి అస్తిపై గానీ, ఉత్పత్తిపైగానీ మొట్టమొదటి హక్కు ఈ టీముదే. ఇలాంటి టీములు 5 నుండి 15 కలసి 'ఉత్పత్తి బ్రిగేడ్లు' గా రూపొందేవి. మరికొన్ని బ్రిగేడ్లు కలిసి

(అంటే మన బ్లాకు లేదా తాలూకా స్థాయిలో) కమ్యూనుగా రూపొందేవి. ఇంతకంటే చాలా పెద్ద కమ్యూన్లు కూడా కొన్ని ఉండేవి. "భూమిని వదులుకోగానీ, గ్రామాన్ని వదలకు" అనే ఈ ధోరణి "సంస్కరణ" కాలనాటి నుండి క్షణక్షణానికి పుంజుకునే వేగంతో కొనసాగుతూ వచ్చింది. జాయింటు-స్టాకు (సమిష్టి మూలధనం) ఉన్న కంపెనీల వ్యక్తిగత అస్తిగా ఉన్న (పారిశ్రామిక/వ్యాపార) యూనిట్లు ప్రక్క ప్రక్కనే ఉనికిలో ఉన్నాయి. పట్టణ, గ్రామీణ జీవితాల మధ్య అన్నిరంగాలలోనూ ఉన్న అగాధం ఈ గ్రామీణ పారిశ్రామికీకరణ పల్లకుదించి వేయబడుతోంది. మరి, అలాంటప్పుడు సోషలిస్టు విప్లవ కాలానికి 60 శాతం మార్కులే ఎందుకివాలి?

ఎందుకంటే, సాధించిన విజయాలు చాలా అసమానంగా ఉండినాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాల విషయాని కొస్తే, అభివృద్ధి చెందిన గ్రామాలు ఎన్ని ఉంటే స్తంభించిపోయిన గ్రామాలు అన్ని ఉండేవి. అదే సంఖ్యలో ఏ అభివృద్ధికి నేచుకోని గ్రామాలు ఉండేవి. ఇలాంటి పరస్పర విరుద్ధ పరిస్థితికి దారితీసిన కారణాలు చాలా ఉన్నాయి. వాటిలో ముఖ్యమైనది.. అట్టడుగు స్థాయిలో సరిపడినంత నాయకత్వం లేకపోవడం. శక్తి, చిత్తశుద్ధి, పట్టుదలా కలిగిన పార్టీ కార్యదర్శి, విశేషించి ఆ కార్యదర్శికి సరైన తోడుగా ఒక పార్టీ శాఖ ఉన్న గ్రామం అయితే అది ముందుకు దూసుకు వెళ్ళేది. లక్ష్య శుద్ధిలేని ప్రలోభాలకు లోనయ్యే నాయకత్వం ఉన్న గ్రామం అయితే అది వెనుక బడిపోయేది. ఇక, మరి పనికిమాలిన నాయకత్వం క్రింద ఉన్న గ్రామాలయితే మూడవ తరహాగా మిగిలేవి. ఈ మూడవ తరహా గ్రామాలే, మంచిని రద్దు చేయాలనుకున్న వారికి మంచి సాకుగా ఉపయోగపడింది. ఈ సాకుతోనే వీరు మొత్తం వ్యవస్థనే తొలగించి వేశారు.

హెచ్చుతగ్గుల అభివృద్ధి పారిశ్రామిక రంగాన్ని కూడా పీడించింది. విజయాలను మొత్తంగా చూసినప్పుడు సంతృప్తికరంగానే ఉన్నా గానీ, బలహీనమైన అంశాలు కూడా ఉండినాయి. కార్మికుల ఉత్పాదకత పెరగకపోగా, కొన్ని సంవత్సరాల క్రమంలో పడిపోయిన యూనిట్లు, ప్రాంతాలూ చాలానే ఉన్నాయి. సవ్యమైన నిర్వహణ లేక పోవడం వల్ల ఇలా జరిగింది. అంతేకాక, ఒక అలవాటుగానే ధనాన్ని నష్టపోతూ నిత్యం ప్రభుత్వ సహాయం కోసం ఎదురుచూసిన ఫ్యాక్టరీలు కూడా చాలా ఉండినాయి.

ప్రజాస్వామిక విప్లవం పూర్తి సాధించిన తర్వాత కూడా కేంద్రీకృత నిరంకుశ రాజ్యాంగం యంత్రాన్ని పూర్తిగా తొలగించలేదు. దాని స్థానంలో మరింత మెరుగైన దాన్ని నెలకొల్పలేదు. ఇది ప్రజాస్వామిక విప్లవంలోని ఒక కీలకమైన వైఫల్యం. వ్యవసాయిక, పారిశ్రామిక రంగాలలో సోషలిస్టు విప్లవం బలహీనతలు, వేటనైతే మనమింత వరకూ పైన వివరించు కున్నామో ఆ బలహీనతలు - ఈ వైఫల్యం నుండి వచ్చినవే. ఇటువంటి రాజ్యాంగ యంత్రం పైనుండి క్రిందకు మాత్రమే అధికారం చలామణి అయ్యే రాజ్యాంగ యంత్రం, విపనికైనా విజయవంతంగా నిర్వహించాలనే తాపత్రాయానికి బదులు అధికారవీరానికి అంటిపెట్టుకొని ఉండడమే ధ్యేయమైన విధి నిర్వాహకులు గల రాజ్యాంగ యంత్రంతో సోషలిజాన్ని నిర్మించడం చాలా ఇబ్బందికరమైన, ప్రస్ఫుటంగా అసాధ్యమైన పని అని వినాడే నిర్ధారించుకోవడం జరిగింది.

అధికార వీరాలకు అంటుకు పోయిన వారికి వ్యతిరేకంగా, ప్రత్యేకించి పెట్టుబడి దారీ వర్గీయులు వ్యతిరేకంగా ఘర్షణ వడదానికి, సాంప్రదాయక హెచ్చుతగ్గుల స్థాయి నిర్మాణాలను

కూలగొట్టడానికి మరియు సాధారణ పౌరులతోనూ, క్యాడర్లతోనూ, సైనికుల తోనూ రూపొందిన విప్లవ కమిటీలతో ప్రారంభమయ్యి ఒక క్రొత్త తరహా ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని నిర్మించడానికి సాంస్కృతిక విప్లవ కాలంలో మావో లక్షలాది మందిని సమీకరించాడు. పై సమీకరణంలో దాడికి లక్ష్యమైన సాంఘిక వ్యవస్థలనుంచే ఈ వ్యతిరేకప్రయత్నాలు తలెత్తాయి. మావో తీసుకున్న ప్రతి చొరవనూ కీలక స్థానాలలోని విధి నిర్వాహకులు వాయిదా వేశారు. ప్రక్కదారి పట్టించారు. వక్రమార్గంలోకి నెట్టారు. ఇవేవీ కుదరకపోతే వాటిని అర్థం పర్థం లేని చివరలకు సాగదీశారు. ఈ ఉద్యమం ఒక క్రొత్త ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వాన్ని ఏమాత్రం సృష్టించ లేక పోయింది. పైపెచ్చు ఒక సూత్ర రహితమైన కుమ్ము లాటలో కూరుకు పోయింది. సాంస్కృతిక విప్లవ వైఫల్యం అన్ని రంగాలలోనూ పెద్ద ఎత్తున తిరోగమనానికి కావలసిన భూమికను అందించింది.

చైనా విప్లవం ఇంకా కొనసాగుతోందా ?
దీనికి సమాధానం 'లేదు' అనే చెప్పాలి.

ప్రతి విప్లవానికి ఒక చివరి 'క్షణం' ఉంటుంది. ఆ 'క్షణం' లో తిరోగామి శక్తులు పురోగామి శక్తులపై పై చేయి సాధిస్తాయి. క్రొత్త కొత్త మార్పులు చేయువారు సముచిత వాదుల కౌగిలో లోకి ఒదిగిపోతారు. విప్లవం (ఒడిపోయి) పాత స్థితిని నెలకొల్పడానికి దారినిస్తుంది. డెంగ్ సియావోపింగు, లిపావ్ కూటమిలో ఇంకా బ్రతికి ఉన్న ఇతరుల అధిక్యతలో సాగిన 11వ కేంద్ర కమిటీ 3వ ప్లీనరీ సమావేశం 1978లో చివర్లో (పాల్) విధానాలకు న్యస్త వలికి "సంస్కరణ"ను ఎప్పుడైతే ప్రారంభించిందో అప్పుడే చైనా యొక్క చివరి 'క్షణం' సంభవించింది. ఈ 'క్షణం'లోనే కార్మిక వర్గ అధికారం నుండి బూర్జువా అధికారానికి, కార్మిక వర్గ రాజకీయాల నుండి బూర్జువా రాజకీయాలకు, సోషలిస్టు మార్గం నుండి పెట్టుబడి దారి మార్గానికి బదిలీ జరిగి పోయింది. సమావేశంలో చైనా తన రుగు (స్వభావం) ను మార్చుకుంది. ఇక అప్పటి నుండి

కొత్త నాయకత్వం తన అసలు పనిని ప్రారంభించింది. చైనా ప్రజలు 30 సంవత్సరాల పాటు ఎంతో కృషి చేసి నిర్మించుకున్న సోషలిస్టు ఆర్థిక పునాదినీ, సోషలిస్టు ఉపరితలాన్ని తొలగించడం మొదలు పెట్టింది.

కానీ, మీరదగ వచ్చు కమ్యూనిస్టు పార్టీ అధికారం లో లేదా ? అని, నిజమే (ఉంది). కానీ, ఈ పార్టీ సోషలిజం నిర్మించడానికై పూనుకున్న 1919 నాటి పార్టీ కాదు. ఇంకా ఖచ్చితమైన అర్థంలో చెప్పాలంటే 1949లో సోషలిజం నిర్మించడానికై సాగిన వారి నాయకత్వంలో ఈ పార్టీ (ఇప్పుడు) సాగడం లేదు.

చైనా కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఏకశిలా సదృశ్యమైన పార్టీగా ఏనాడూ లేదు. ప్రజాస్వామిక విప్లవం ప్రజాస్వామిక శక్తులయిన కార్మికుల్ని, రైతాంగాన్ని అత్యధిక సంఖ్యలో ఏకం చేసింది. అంతేగాక, చాలా మంది జాతీయ బూర్జువాల (కొమింటాంగ్ అధిక్యత కలిగిన దళారీ నిరంకుశ పెట్టుబడి దారులతో సంబంధాలు లేని వారు, వారి గుప్పిట్లో లేని వారు) నూ, బూర్జువా దృక్పథం ప్రభావంలో ఉన్న మేధావులతో సహా అందరూ మేధావులనూ ఈ విప్లవం తనలో ఐక్యపరుచుకుంది. చివర పేర్కొన్న సమూహాలూ, వర్గాలూ కమ్యూనిస్టు పార్టీకి మద్దతుగా కదిలి వచ్చారు. వీరిలో అనేక మంది వ్యక్తులుగా కమ్యూనిస్టు పార్టీలోనూ చేరారు. జాతీయ యుద్ధం దానినే వెన్నంటి వచ్చిన అంతర్ముద్ధం అనే అత్యంత తీవ్రమైన సంక్షోభం ఉన్న దశలో చైనా నుండి సామ్రాజ్యవాదులను తరిమివేయడమూ, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో భూస్వాముల భూమిని స్వాధీనం చేసుకోవడమూ అనే సమస్యపై మావో పైన పేర్కొన్న వారి అందరి మధ్యా ఒక ఏకాభిప్రాయాన్ని సాధించగలిగాడు. కానీ, ఈ కర్తవ్యాలు నిర్వహించబడిన వెనువెంటనే ఏ ఏకాభిప్రాయమైతే విజయాన్ని సమకూర్చి పెట్టిందో అదే ఏకాభిప్రాయం ఎచ్చిన్నమయ్యింది.

పౌరపాటు విధానాలు ఎక్కడున్నాయో అర్థం చేసుకోవడానికి ఎవరైనా ఒక కొద్ది పాటి చరిత్రను సమీక్షించవలసి ఉంటుంది.

చైనా విప్లవం మొదటి దశను

మావో 'నూతన ప్రజాస్వామికం' అని నిర్వచించాడు. యూరోపులో భూస్వామ్య అధిపత్యాన్ని కూలద్రేసి ఆయా జాతీయ బూర్జువా వర్గాలను అధికారంలోకి తెచ్చిన పాత ప్రజాస్వామిక విప్లవాలతో దీనికి గల తేడాను చూడడానికి అలా నిర్వచించారు. ఈ నూతన అనేది అవనరమని మావో అన్నాడు. ఎందుకంటే, 20వ శతాబ్దంలో అసియా, ఆఫ్రికా, లాటిన్ అమెరికా దేశాలు సామ్రాజ్యవాదం యొక్క అధిపత్యంలో ఉన్నాయి. ఆ సామ్రాజ్యవాదం ఎలాంటి విప్లవాలనూ, అవి ప్రజాస్వామిక విప్లవాలు గానీ, లేదా సోషలిస్టు విప్లవాలుగానీ, బూర్జువా విప్లవాలుగానీ లేదా కార్మిక విప్లవాలు గానీ వేటిని కూడా సహించదు. చైనా జాతీయ బూర్జువావర్గం సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక స్వభావం కలిగి ఉన్నప్పటికీ అది చాలా బలహీనమైన ఊగిసలాడే శక్తి అని చరిత్ర తేల్చి చెప్పింది. విశాల ప్రజా విప్లవం పట్ల ఆ వర్గం భయాలు ఎంతో ఎక్కువగానూ ఉన్నాయి. ఏదేని దురాక్రమణను ఎదుర్కొనే శక్తి ఏరైతాంగ ప్రజారాశులకు మాత్రమే ఉందో ఆ రైతాంగ ప్రజారాశులనే సమీకరించడానికి ధైర్యం చేయలేకపోయింది. వారిని సాయుధులు చేసే ప్రసక్తి మాత్రం ఇంకెక్కడుంటుంది?

అందువల్ల అంతరంగికంగా (జతీయంగా) చూసుకుంటే విప్లవాన్ని నడిపించాల్సిన బాధ్యతా, ఆ బాధ్యతే "నిర్వహించవలసిన" బూర్జువా వర్గానికి ఆ సత్తాగానీ, పట్టుదల గానీ లేక దానిని ఎన్నుకొనినదువల్ల కమ్యూనిస్టు పార్టీపై పడింది. ఇక అంతర్జాతీయంగానేమో అప్పుడు సోషలిజాన్ని నిర్మించే పట్టుదలతో సాగుతున్న సోవియట్ యూనియను నుండి ప్రపంచ కార్మిక వర్గ ఉద్యమంలోని వామపక్షం నుండి మాత్రమే ఈ విప్లవానికి అండదండలు లభించాయి. వర్గ శక్తుల ఈ పొదిక వల్ల చైనాలో సామ్రాజ్యవాద జోక్యాన్ని నిర్మూలించడం స్థానిక భూస్వామ్య విధానాన్ని కూలద్రేయడం అనేక కర్తవ్యాల నిర్వహణ పెట్టుబడి దారి విధానానికి దారి తీయడం చాలా కష్టమైన పని. విప్లవం విజయంతో పాటు అధికారంలోకి

వచ్చేది కార్మికవర్గమే తప్ప బూర్జువా వర్గం మాత్రం కాదు. కమ్యూనిస్టుల నాయకత్వం క్రింద కార్మికవర్గం రైతాంగం ప్రగతి శీల మేధావులతో ఐక్యమై నిర్మించుకొనుకునేది పెట్టుబడి దారీ విధానాన్ని కాదు. సోషలిజం మాత్రమే నిర్మించుకొనుకుంటుంది. పై పెచ్చు, విప్లవ విజయానికి ఎంత అవసరమైన త్యాగాలకు సిద్ధపడే విధంగా లక్షలాది, కోట్లాది ప్రజానీకాన్ని ఉత్తేజపరచగలిగేది ఇలాంటి భవిష్యత్తు మాత్రమే. ఒక యజమాని స్థానంలో మరొకరిని అంటే భూస్వాముల స్థానంలో పెట్టుబడి దారులను ప్రతిష్ఠించడమే దీర్ఘ కాలిక పోరాటమైనా ప్రజలు తమను తాము దానికి అంకితం చేసుకుని ఉండేవారు కాదు.

తర్వాతి ఘటనలు నిరూపించిన మాదిరే దాదాపు అందరు కమ్యూనిస్టులూ ఈ అవగాహనకు నేటి మాటలను మించిన మద్దతు నివ్వలేదు. పోతే లీపావ్ చీ, డెంగుల చుట్టూ ప్రాగయిన సీనియరు నాయకుల ఒక పెద్ద గ్రూపు ఈ అవగాహనను మాట మాత్రంగానైనా అంగీకరించలేదు. మిశ్రమ "నూతన ప్రజాస్వామిక ఆర్థిక విధానం" చాలా కాలం సాగాల్సి ఉంటుందని ఈ గ్రూపు వాదించింది. పెట్టుబడి దారుల శక్తి వంతమైన అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించుటకు చేయవల్సిందంతా ఈ కాలంలో చేయాలని ఈ గ్రూపు వాదన. వీటితో పాటు క్రొత్తగా సాధించుకున్న స్వంత వ్యవసాయ భూముల్లో రైతాంగం తమ సలుగూ, పొరలతో విడివిడి సాగుదార్లుగా ఎవరి లాభనష్టాలకు వారే బాధ్యులుగా స్థిరపడిపోతారని వారి వాదన.

"వినాడైతే ప్రతి రైతుకు ఒక ఎడ్డు, ఒక బండి, ఒక నాగలి ఉంటాయో సోషలిజం గురించి మాట్లాడానికి అదే సరైన రోజు" అని లీపావ్ చీ అన్నాడు.

ఈ విధంగా పార్టీ రెండు గ్రూపులుగా విడిపోయింది. ఏ గ్రూపు కార్యక్రమం ఆ గ్రూపుకు ఉంది. ఏ గ్రూపు ఏ కార్యక్రమం అంతిమంగా విజయం సాధిస్తున్నాయో నిర్ణయించడానికి ఒక 'సుదీర్ఘ పోరాటం' బ్రద్దలయ్యింది. ప్రతి రంగంలోనూ ముంచుకొస్తున్న సోషలిస్టు పరిణామాలనే

ఎదుర్కొంటూడిన పెట్టుబడిదారీ శక్తులు ఆ పరిణామాలను వ్యతిరేకించారు. వాటి కాళ్ళులాగి పడవేయాలని చూశారు. విధానాలను వక్రీకరించారు. ఈ ప్రయత్నలేవీ సఫలం కాకపోతే సమిష్టి క్షేత్రాలనూ ప్రజా ఉద్యమాలనూ వికృత అంచులదాకా సాగదీశారు. తద్వారా అవి అభాసుపాలయ్యి బలహీనపడి లోలోపలి నుండే విచ్ఛిన్నమయిపోయే ప్రమాదంలో వాటిని పడవేయాలని వీరి వాంఛ. మితవాద ప్రతిఘటన దాని వెన్నంటే ఒక అతివాద విచ్ఛిన్నం అనే ఒక ప్రక్రియ ఎప్పుడూ ఉనికిలోనే ఉంటూవచ్చి నందువల్ల సోషలిజాన్ని నిర్మించే కృషిలో ఉన్నవారికి విదైనా ఒక కొత్త ఉత్పత్తి సంబంధాలను గానీ, కొత్త సామాజిక నిర్మాణాన్ని గానీ, కొత్త భావజాలాన్ని గానీ బలవత్తరం చేసే అవకాశమే లేకుండా పోయింది. 1949 తర్వాత నుండి 30 సంవత్సరాల కాలమంతా కూడా సోషలిజాన్ని సృష్టించి, అభివృద్ధి పరచి, బలవత్తర పరిచేందుకు ప్రయత్నిస్తున్న వారు తీవ్రమైన ప్రతిఘాతక చర్యలనెదుర్కొవలసి వచ్చింది. వారి నుండి, చులకన చేసేవారి నుండి, దెబ్బవేయాలని చూసేవారి నుండే ఈ చర్యలు ఎదురయ్యాయి.

ఈ అన్ని సంవత్సరాలలోనూ (సోషలిజం) నిర్మాతలు చాలా తప్పులు చేసిన మాట నిజమే అయినా ప్రత్యర్థులు ఎప్పుడూ వాటినే లేవనెత్తుతూ ఇబ్బందులు సృష్టించడానికి గందరగోళం లేపడానికి మాత్రమే వాటిని వాడుకున్నారు. వాస్తవాలపై ఆధార పడదల్చుకున్న ఏ విశేషణ అయినా ఒక విషయాన్ని వక్కాణించి చెప్పాలి : మావే గానీ, అతని మద్దతుదారులకు గాని ఒక విషయంలో చొరప తీసుకొని, దానిని ఇంకా లోతుకు తీసుకువెళ్లి పటిష్ఠపరిచి ఎదురయ్యే లోపాల నుండి గుణపాఠాలు తీసుకొని ముందుకు సాగిపోయే క్రమాన్ని అవలంబించడానికి వినాడూ వారికి అనుకూల వాతావరణం లేకపోయింది. వారు వేసిన ప్రతి అడుగు కూడా జడత్యాన్ని సాంప్రదాయాన్ని ఎదిరించాల్సి వచ్చింది. అంతేకాదు, మరి ఎంతో తెలివిగా నడిపించబడే ఒక ముఠా స్వయానా పార్టీలోనే ఉన్న ముఠా నుండి నిశ్చయాత్మకమైన వ్యతిరేకతను ఎదుర్కొంది.

"వర్గ పోరాటాన్ని ఎప్పుడూ మరవద్దు" అనే మావే నినాదం చేవలేని పనికి మాలిన నినాదమేమీ కాదు. ప్రధాన విధానంపై సామాజిక వర్గాల మధ్య తీవ్రమైన పోరాటం ఆ కాలం లో విస్తరించి పోయి ఉండింది. ఆ పోరాటం ఈ నాటికి కొనసాగుతోంది. ఏది ఏమైనా మావే బ్రతికున్నంత కాలం చాలా మట్టుకు సోషలిస్టు శక్తులూ సోషలిస్టు ప్రయత్నాలే అధిక్యతలో ఉండినాయి. మావే మరణం తర్వాతనే వరద వచ్చి మనలను ముంచి పోయింది. వర్గశక్తుల మధ్య సమతూకం ప్రతిఘాతకుల వైపు ఒరిగింది.

మావే వారసుడయిన హువాకు వాఫింగును డెంగు మిలటరీ కుట్ర ద్వారా కూలదోసి ఆ తర్వాత ఒక పెద్ద తిరోగమన పరిణామానికి అధ్యక్షత వహించాడు.

4. సో-కాల్డ్ సంస్కరణ చైనాను రక్షించగలదా ?
లేదు.

డెంగు నాయకత్వం కింద చైనా స్వేచ్ఛా మార్కెటు నియంత్రణవైపు మొగ్గుతున్న కొద్దీ, బయటి దేశాల పెట్టుబడులకు తలుపులు తెరిచేకొద్దీ, ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థతో తనను తాను రానురాను బలంగా పెనవేసుకుంటున్న కొద్దీ అది అనివార్యంగా దిగువ పేర్కొన్న బాధలు పడక తప్పదు.

1. నైజీరియా లేదా బ్రెజిల్ వలె అప్పులకు చాకిరీ చేసే స్థితికి దారి తీసే భారీ అంతర్జాతీయ అప్పు పేరుకు పోతుంది. బయటి నుండి తెచ్చుకున్న అప్పులు ఇప్పటికే 5 వేల కోట్ల డాలర్లు (1 లక్ష 30 వేల కోట్ల రూపాయలు) ఉన్నది. అది ఇంకా పెరుగుతోంది.
2. అప్పులనూ, రాయితిలనూ (ఆర్థిక) లోటులనూ పూడ్చడానికి ధనం మళ్ళించాలి కాబట్టి దీర్ఘకాలిక ద్రవ్యోల్పణం ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది.
3. ఒకవైపు తీరప్రాంతంలోని సంపన్న ప్రదేశాలు ఆకాశం వైపు దూసుకు పోతూ, మరోవైపు తీరానికి దూరంగా ఉన్న విశాల ప్రాంతాల అభివృద్ధి స్తంభించిపోతూ ఉండడంతో

- అసమాన అభివృద్ధి పెరుగుతుంది.
4. నూతన మార్కెట్టు ఆర్థిక వ్యవస్థ వల్ల అనివార్యంగా వచ్చే పరిణామాల ద్వారా లక్షలాది మంది ప్రక్కవాడి నెత్తిన బోపిపెట్టి తాము లాభపడడానికి తీవ్రంగా ప్రయత్నించేవైపు ఈడ్యబడతారు కాబట్టి నర్యవ్యాపిత లంచగొండితనం తలెత్తుతుంది. ఎక్కువ అధికారం గలవారు ఈ దారిలో ముందుంటారు. దళారీలు బలిసిపోవడానికి ఒక క్రమంలో చైనాను అమ్మివేయడానికి ఈ పరిణామాలు దారి తీస్తాయి.
  5. పాశ్చాత్య సంస్కృతి మొదటి ప్రసార సాధనాలలోకి ఆ తర్వాత సాహిత్యమూ, కళలూ, విద్య శాస్త్ర రంగాలలోకి ఒక రంగం తర్వాత మరొక రంగంలోకి చొచ్చుకుపోయి అపై అధిపత్యం సాధిస్తుంది. కావున సాంస్కృతిక తిరోగమనం సంభవిస్తుంది.
  6. ధనికులూ అధికారం కలవాళ్ళూ మరింత ధనికులు గానూ మరింత అధికారం కలవాళ్ళూ గానూ ఒక వైపు తయారువుతూ ఉంటే మరోవైపు ఉత్పత్తి సాధనాల్లో అంతకుముందు భాగస్వాములైన రైతాంగం తమ వాటిని కోల్పోయి తమ శ్రమశక్తి తప్ప అమ్ముకోవడానికి ఇంకేమి మిగలని స్థితిలో మార్కెట్లోకి ప్రవేశిస్తారు కాబట్టి వర్గ విభజన తీవ్రమవుతుంది.
  7. అంతర్జాతీయ ఆర్థికరంగంలో పోటీ పెరిగేకొద్దీ ఉత్పత్తులు పడిపోయే కొద్దీ, ఒక దేశం తర్వాత ఒక దేశాన్ని ఆర్థిక మాంద్యం అవహించేకొద్దీ, ప్రపంచ స్థాయిలో శతృత్వాలు తీవ్రమయ్యే కొద్దీ పశ్చిమ దేశాలకూ జపానుకూ చేయాల్సిన ఎగుమతుల విషయంలో ఒక మార్కెట్టు జాతాను పొడదంలోనూ దానిని భద్రపరచుకోవడంలోనూ అసలు సమస్యలు తలెత్తుతాయి.

అమెరికా సృష్టించిన ఆసియా (దేశాల మధ్య) యుద్ధాలు కల్పించిన అవకాశమూ తరిగిపోని శక్తి గలదని అనిపిస్తున్న అమెరికా ఆయుధాలు మార్కెట్టు అభివృద్ధి చెందుతున్న దశలోని ఆసియాదేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థలకు ఇంకే మాత్రమూ బార్లా తెరిచి లేవు ఇంకా చెప్పాలంటే, చైనా పెద్ద దేశం కాబట్టి ఎంత అనుకూల పరిస్థితుల ఉన్నా ఆసియా ఖండంలో మరొక సింహస్వప్నం కాలేదు. పశ్చిమ దేశాలకు చేస్తున్న ఎగుమతులను (అంటే వాటి నుండి వచ్చే అభివృద్ధి నిధికి వనరుగా మార్పు కాలేదు. ప్రపంచ మార్కెట్టు కు చైనా తనతలుపులను పూర్తిగా తెరిచింది. ప్రపంచ పెట్టుబడి దాని పరాధీనత పెరుగుతూ ఉన్నది. ఈ రెండు పరిణామాల యొక్క అంతిమ ఫలితం చాలా దారుణంగా ఉంటుంది. ఆ దేశం ఒక అర్థవలస స్థితికి దిగజారిపోయే అవకాశమే చాలా ఎక్కువగా ఉంది. అప్పులిచ్చిన వాళ్ళ దయాదాక్షిణ్యాలపై ఆధారపడే క్రియా శూన్య స్థితికి ఈ మార్పులు చైనాను నెట్టుతాయి. చైనా ప్రజలందరికీ ఒకస్థాయి అభివృద్ధినైనా కల్పించగల ఒక స్వయం నిర్ణయాధికార, స్వయం-పునరుత్పాదక నిలకడ గలిగిన

ఆర్థిక వ్యవస్థ వైపు ఈ మార్పులు దారితీయడం కష్టమైన విషయం.

1949 ఎప్రిల్ విజయానికి పూర్వం చైనా ఒక అర్థ-భూస్వామ్య అర్థ-వలస దళారీ పెట్టుబడిదారీ దేశంగా ఉండింది. ప్రస్తుతం చైనా అర్థ-భూస్వామ్య అర్థ-వలస దళారీ పెట్టుబడిదారీ స్థితివైపు శిఘ్రగతిని తిరోగమిస్తూ ఉన్నది. ఇదొక విషాదం.

(5) భవిష్యత్తు ఏమి చూపిస్తు ఉన్నది?

ఏదేమైనా చరిత్ర అంతం కాలేదు చైనా ప్రజలు ఎంతో శక్తి మంతులు. క్రియాశీలురు. సృజనాత్మకత గలవారు. వారికొక సుధీర్ఘ విప్లవ చరిత్ర ఉంది. విప్లవ చైతన్యాన్ని విప్లవలక్ష్మ్య శుద్ధిని అందించే వారసత్వపు అస్తి వారికెంతో ఉంది. తిరుగుబాట్లూ విప్లవాల వెల్లువలు ఖచ్చితంగా వస్తాయి. ఫ్రాన్సులో ఆ చివరి 'క్షణం' తర్వాత 1848 (అంతర్యుద్ధం) వచ్చింది. 1848 తర్వాత ప్యారిస్ కమ్యూన్ వచ్చింది. ఈ వర్తమాన యుగంలో ఘటనలు ఇంకా ఇంకా వేగంగా జరిగిపోతుంటాయి. పూర్తి విశ్వాసంతో ఎవరైనా ఈ రీతిలో అనుకోవచ్చు 'విప్లవం మరణించింది. విప్లవం వర్ధిల్లాలి'

(ముంబై రివ్యూ, నవంబర్ 1991)

తెలుగు-సేత సహాగమి

కథలు పంపించండి

సాహితీ విలువలు కలిగి సమకాలీన సమాజాన్ని ప్రతిబింబించే కథలు రావడం లేదు. సామాజిక సంఘర్షణను ప్రతి కోణం నుంచి అక్షర బద్ధం చేసిన కథలను ఆహ్వానిస్తున్నాం. ఈ విషయంలో "నలుపు" సంపాదక వర్గానికి కథా రచయితలు సహకరించాలని మనవి.

- సంపాదకుడు

సమీక్షకు పుస్తకాలు పంపించండి

"నలుపు" లో ప్రతి పక్షం వున్నక సమీక్ష వేయాలని సంపాదక వర్గం నిర్ణయించింది. వివిధ రకాల రచయితలు సమీక్షకు రెండేసి పుస్తకాలు పంపాల్సిందిగా కోరుతున్నాం.

- సంపాదకుడు

అవినీతికి ఆహుతి అయిన ఫారెస్టు గార్డ్

రాం తంభార్ ట్రైగర్ ప్రాజెక్టు పేర ప్రభుత్వాలు కొట్లాడి రూపాయలు ఖర్చు చేసి పులులను పెంచి పోషిస్తూ...., ఆ ప్రాంతంలో నిరసించే ప్రజలను మాత్రం పులులకు ఆహారంగా వేస్తున్నాయి. ప్రకృతి, సహజవనరులు, సౌందర్యాల అభివృద్ధి పేర ప్రపంచ వ్యాపితంగా ఫండ్ను పొందుతున్న 'రాంతభార్ ప్రాజెక్ట్' నిధులను అధికారులు దుర్వినియోగం చేసి తమ

దుర్వినియోగమాతున్న తుపాకీ

అస్తులను పెంచుకొంటూ, అక్కడి ప్రజల అభివృద్ధికేమో 'ధామన్' గడ్డి 'పశువులకు గాను పెంచుకొండో' అని గడ్డిని సరఫరా చేస్తున్నారు.

అప్పటి దాకా కట్టెకూ, గాదెకూ అడవిపై ఆధారపడి జీవించిన గిరిజనులకు ఎట్టి జీవనేపాది చూపించకుండా ఒక్కొక్కరు ఒకసారి మోసేంత కట్టె మాత్రమే అడవి నుండి

తెచ్చుకోవడాని అనుమతనిస్తూ 150 మందికి అనుమతి పత్రాలను (లైసెన్స్ లను) ఇచ్చారు. గుడిసె చెడితినే, మంటకోసమో మళ్ళీ కట్టెకోసం అడవికి పోతే ప్రాజెక్టు అధికారులు లంచాలు గుంజి పోయిల పుల్లలు ఇచ్చేవారు. ఏ చిన్న పస్తువుకైనా అడవి అధికారుల దొర్లనాలకు గురి అయ్యే గిరిజనులు ప్రతి సం॥రం 60 రూ॥లు ఫారెస్టు గాంత్తుకు లంచంగా కట్టి జీవితాన్ని వెల్లడిసేవారు. పశువులను మేపడానికి అడవికి పోయిన గిరిజనులను ప్రాజెక్టు అధికారులు చావబాడే వారు.

ఇలాంటి ఫారెస్టు అధికారుల మధ్యన భద్రా అనే 43 సం॥రాల ఫారెస్టు గార్డ్ నీతి, నిజాయితీతో బ్రతకాలను కొన్నాడు. అడవిలోని పూరి గుడిసెలో జీవిస్తూ తన డ్యూటీని తాను చేసుకు బ్రతికే వాడు. పులులనూ, ఇతర అడవి జంతువులను ఎవరైనా వేటగాండ్లు చావగట్టి ఎత్తుక పోకుండా రాత్రనకా, పగలనకా తిరిగేవాడు. పలాడి గ్రామానికి చెందిన అంకుశ్ శర్మ అనే ఎడ్యార్డి అడవిలో కట్టెకోసమై పచ్చి అడవి అధికారుల కుట్రపడ్డాడు. అతనిపై అధికారులు కేసుపెట్టారు. ప్రజలు నిత్యావసరాలకోసం గాడిదెలపై కట్టెలు తీసుకపోతే ఆ ట్రైగర్ ప్రాజెక్టు అధికారుల ఆగడాలకు బలి కావలసి వచ్చేది. అదే సమయంలో దూర ప్రాంతాలనుండి కార్లల్లో వచ్చే ధనవంతులు ఎచ్చల ఎడిగా అడవిలో తిరిగుతూ జంతువులను వేటాడి చంపి తీసుకెళ్లే వారు. ఇవన్నీ అడవి అధికారుల అందదండలతో జర్గడం చూసిన భద్రా నిరాశా నిస్సహలకు గురి అయ్యాడు. అడవి అధికారులు గిరిజన గ్రామాలపై కట్టె కోసం, ఇతరాత్ర అడవి పస్తువులకై వెదకడం, దాడులు చేయడం పై నిరసన తెలియజేశాడు. ఫలితంగా 1991 డిసెంబర్ 5న సవాయి మాధోపూర్ గ్రామానికి సమీప గ్రామం ఖత్తాపు రైల్వే పట్టాలపైన భద్రా శవమై తెలాడు. శరీర అంగాలు విరిగిపోయి, ముఖం అంతా రాసుకుపోయి నెనటిపై లోతైన గాయంతో శవం కనపడడంతో ఆ ప్రాంతం అంతా కథలు కథలుగా ప్రచారం జరిగింది. ప్రభుత్వ రైల్వే ఫోర్స్ వారు, ముగ్గురు వ్యక్తులచే నిమయింపబడిన వైద్య అధికారులు కలిసి భద్రాది సహజసిద్ధ ఆక్సిడెంట్ హత్య అని తేల్చారు. జోగీ మహల్ ఫారెస్టు విశ్రాంతి గెస్ట్ హౌస్ ఊడ్చి, శుభ్రం చేసి సాధారణ స్త్రీ ప్రమీదేవీ జీవితం భద్రా మరణంతో అడవి పాలైంది. భద్రా మరణంపై రైల్వే అధికారులు వైద్య అధికారులు చెప్పున్న వివరాలు కట్టుకథలని ఎలపిస్తోంది. "నిజంగా ఆక్సిడెంట్ అయితే శవం రెండు ముక్కలు కాదా....?" అని ప్రశ్నిస్తుంది. 1 నుండి 14 సం॥రాల లోపు తన అయిదుగురు పిల్లలు తండ్రి రాక కోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. మేం ఎలా జీవించాలే ' అని ఎలపిస్తోంది. అడవి జంతువుల ప్రాణాలను రక్షించడానికి, అడవిని రక్షించడానికి తన భార్యనూ, పిల్లలనూ అడవిలో అనాథలను చేసి ప్రాణత్యాగం చేసిన భాద్య కుటుంబానికి న్యాయం జరుగుతుందా? ఆటవిక నీతిని పెంచిపోషిస్తున్న దేవరు? పులులను సంరక్షించే పేరుతో పులులను పెంచుతున్నదేవరు? పులులకు ఆహారమైతున్న దేవరు? పులి నీతి ఎవరిది? నీతి ఎవరిది?

దోపిడీకి బలవుతున్న హోటల్ కార్మికులు

మనీకారిన బతుకుల్లోంచి మల్లె పూవులా నిగనిగలాడే ఇడ్డీల నందించి భగ భగ మండే హృదయ జ్వాలల నుండి బుగ బుగలాడే పూరిల నందించి వారు అధాకలితో అలమటిస్తున్నారు. రక్తాన్ని, చెమటనూ తైలంగా నలభిమ పాకాల నందించిన వారి కష్టార్థిత్వాన్ని దోచి హోటల్ యజమానులు భీములాతున్నవారే హోటల్ కార్మికులు.

హైదరాబాద్ లోని జంటనగరాల లో చిన్న, పెద్ద హోటల్ లో మొత్తం 40 వేల మంది కార్మికులుగా వివిధ పనులు చేస్తున్నారు. ఈ కార్మికులు ఏ కనీస సౌకర్యాలు లేకుండా భద్రతా సౌకర్యాలు అసలే లేకుండా పొద్దస్తమానం పని చేస్తున్నారు రెక్కలు తప్ప మరే అస్త్రలేని హోటల్ కార్మికులు పి.జి. డిగ్రీల లాంటి ఉన్నతమైన చదువులు చదివిన వాళ్ళు కూడా పెద్ద పెద్ద హోటల్ లో వెళ్లి కార్మికులుగా బానిసలుగా హోటల్ యజమాన్యాల దయాదాక్షిణ్యాల పై ఆధారపడి బతుకులెల్లడిస్తున్నారు. సంవత్సరాల తరబడి హోటల్ లో పని చేస్తున్న కార్మికులకు వర్తించే కనీస కార్మిక చట్టాలు ఫలితాన్ని అనుభవించకుండా కిట్టు బానిసలుగా జీవిస్తున్నారు. ప్రతియేటా హోటల్ పరిశ్రమ ద్వారా కోట్ల కొద్దీ స్వదేశీ విదేశీ మారక ద్రవ్యాన్ని పొందుతూ కార్మికులకు మాత్రం కనీస వేనతం అనేది కూడా పొందకుండా ఆయా హోటల్ యజమాన్యాల దయాదాక్షిణ్యాల మీద ఆధారపడి జీవించవలసి వస్తుంది.

నగరంలో ప్రస్తుతం బడా హోటళ్ళు, బార్లు, రెస్టారెంట్లు 50 వరకు ఉన్నాయి. అయితే అలాంటి పెద్ద పెద్ద హోటళ్ళు, బార్లు, రెస్టారెంట్లు, బడా పెట్టుబడి దారులవి, రాజకీయ నాయకులను పోషించే వారివి, గూండా నాయకులవి. అందుకే వారు ఆడిందే ఆట, చెప్పిందే వేదం అయి పోయి హోటల్ కార్మికుల బ్రతుకులు బండబారిపోయాయి.

అదీ గాక హోటల్ పరిశ్రమ వల్ల ప్రభుత్వానికి కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం ఉన్నా ప్రభుత్వం కార్మికుల సంక్షేమం పట్ల ఎవక్ష చూపుతోంది. కార్మికుల కోసం వ్రాసిన చట్టాలు కాగితాల వరకే పరిమితం అయ్యాయి.

లేబర్ డిపార్టుమెంటు వారు యజమాన్యాలతో కుమ్మక్కయి కార్మికులను నెలల తరబడి అఫీసు చుట్టూ తిప్పుతూ అర్థికంగా వారిని మరింత క్రుంగ తీస్తున్నారు. లేబర్ కోర్టులలో న్యాయం నేతి బీరల్ నెయ్యి చందంగా మారి కేసులు త్వరగా పరిష్కరించక వాయిదాలపై వాయిదాలు వేస్తూ ఒక్కొక్క కేసును 10 సం||ల పైగా పొడిగిస్తున్నారు. అటువంటి కేసులు వేల సంఖ్యలో పెండింగ్ లో ఉన్నాయి.

కార్మికుల పరిస్థితులు :

నగరంలోని ఇరానీ, ఉడివి హోటల్స్ (సౌత్ ఇండియన్ రెస్టారెంట్లు) లో పనిచేసే కార్మికుల బ్రతుకులు మిగతా వారికన్నా హీనంగా ఉంటాయి. రోజూ వారిచేత కనీసం 12 గం|| పని చేయిస్తూ వాళ్ళ రక్తం విండుక తాగుతారు. యజమానులు ఏరికి దినసరి వేతనం ఇస్తారు. వచ్చిన రోజే వేతనం, సెలవులు అంటూ ఏమి ఉండవు. మిగతా హోటల్ లో ఇంకాస్త తెలివకల యజమానులు 45 రోజుల కొకసారి సర్వీస్ ప్రేక్ అంటూ కార్మికుల హక్కులను నేలరాస్తున్నారు.

నగరంలోని వివిధ పరిశ్రమలలో క్యాంటీన్ కార్మికులను అకంపెనీల కార్మికుల గుర్తించక పోవడమే కాకుండా, వారికి ఇవ్వాలైన జీతాలు సరిగ్గా ఇవ్వ నందున వారి పరిస్థితులు ఇంకా దారుణం. కార్మికులను కంపెనీ కార్మికులుగా పరిగణించక కేవలం కాంట్రాక్ట్ లేబర్స్ కింద పనిచేయించుకుంటూ వాళ్ళ హక్కులను హరిస్తున్నారు.

ఇలాంటి సమస్యల సాధనకోసం ప్రయత్నించి హోటల్ లో కార్మికులు కలిసి సంఘటితమవుతే నాయకులకు డబ్బు ఎర చూపించడం, కాకపోతే కార్మికుల సమైక్యతను దెబ్బదీయడానికి ప్రయత్నించడం, వారిపై గూండాల దాడి చేయించడం అవసరమయితే హత్యలు చేయించడం వంటివి చేస్తారు. ఉదా : ఆబిడ్స్ లో గోల్డెన్ డీర్ రెస్టారెంట్లు యజమానికి కుమార్ యాదవ్, అందులో పనిచేసే రమేష్ చౌదరి అనే కార్మికుడిపై గూండాలను పంపి కత్తిపోట్లకు గురి చేశాడు. రమేష్ చౌదరి ఏదేవిధంగా బ్రతికి బయటపడ్డాడు. కొద్ది సంవత్సరాల క్రితం లకడీకపూల్ లోని ఆశ్ కా హోటల్ లో రూంబాయిగా పనిచేసే చంద్రయ్య అనే కార్మికున్ని

యజమాని బాలకోటయ్య ఒకస్థాను ప్రకారం బిల్డింగ్ పైనుండి క్రిందికు నెట్టి హత్య చేయించాడు. ఇదంతా కేవలం అతను యూనియన్ చేస్తున్నాడని జీతాలు పెంచమంటున్నాడని కక్ష పట్టి చేసిన పని.

హోటల్ గోల్డెండ్ లో కార్మికులకు కనీస వేతనాలు ఇవ్వక పోగా వారిని డీప్రమోషన్ చేసి జీతాలు తగ్గించింది యజమాన్యం. దీంతో కార్మికులు కలిసి సంఘటితమవుతే గూండాలతో కొట్టించాడు యజమాని రాంరెడ్డి. లకడీకపూల్ లోని గోపి హోటల్ యజమాని వివిధమైన కారణం చూపించకుండా కనీసం నేటిన్ అయినా ఇవ్వకుండా అందులో పనిచేసే 100 మంది కార్మికులను రోడ్డున పడవేశాడు.

ఆబిడ్స్ లో ప్యాల్డెన్ హైట్స్ యజమాని ప్రభాకర్ రెడ్డి కార్మికుల యూనియన్ పెట్టుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తే అర్జునరావు అనే కార్మికుని కొట్టి నడిబజారులో మర్డర్ చేయిస్తూ, దిక్కున్నచోట చెప్పుకోచో అన్నాడు. పైగా అతనిపై తప్పుడు కేసులు బనాయించి కోర్టు పాలు చేశాడు. మూడు సంవత్సరాలుగా అతను లేబర్ కోర్టు చుట్టూ తిరుగుతనే ఉన్నాడు. కోర్టు హరిద్వార్ హోటల్ యజమాని మైనయ్య అతని వద్ద పనిచేసి వెళ్ళిన కార్మికున్ని అకారణంగా కొట్టి చంపించాడు.

హోటల్ అన్నపూర్ణ యజమాని వెంకటరత్నం కొడుకులు హోటల్ రూంలో పెద్ద మొత్తంలో డబ్బు దొంగిలించారు. వెంకటరత్నం దానిని కార్మికుల పైన నెట్టాడు. కార్మికులను పోలీసులు నాలుగు రోజులు చితకబాదారు. చివరకు బందారం బయటపడి యజమాన్యం తరఫున జరిగినదని తెలుసుకొని కార్మికులను వదిలిపెట్టారు పోలీసులు.

సికింద్రాబాద్ లో గోల్డెన్ డ్రాగన్ రెస్టారెంట్లు యజమాని బాబా మాధవరావు కుమారుడు మహేందర్ కార్మికుల వద్ద అక్రమంగా పి.ఎఫ్. వనాలు చేసి జేబులు నింపుకుంటున్నాడు. సౌకర్యాలు అడిగి నందుకు కార్మికులను రివాల్వర్ తో బెదిరిస్తున్నాడు. ఇక ఒసేరా హోటల్

(తరువాయి 35వ పేజీలో)

సవాలక్ష సందేహాలు

స్త్రీల నమస్కల గురించి ముఖ్యంగా ఆరోగ్య సమస్యల గురించి తెలుగులో వచ్చిన పుస్తకాలు చాలా తక్కువ. ఏవే ఒకటి రెండే వచ్చినా అవి చాలావూ. ఇటీవల స్త్రీలలో చైతన్యం పెరుగుతున్న మాటా వారి సమస్యల గురించి చర్చలు జరుగుతున్న మాటా నిజమే గాని అవన్నీ సమస్య అనంతర చర్చలే ముందు జాగ్రత్తలు కావు.

'సవాలక్ష సందేహాలు' శీర్షికతో స్త్రీల ఆరోగ్య సమస్యల గురించి ఉమెన్స్ హెల్త్ గ్రూప్ వారు ప్రచురించిన పుస్తకం తెలుగు మహిళలకు అపూర్వమైన కానుక. భారతదేశపు సాంస్కృతిక రాజకీయ స్థితిగతులను క్లుప్తంగా అధ్యయనం చేసి ఆ నేపథ్యంతో రాసిన పుస్తకం ఇది. స్త్రీల ఆరోగ్యాన్ని ఆ వెనుక ఉన్న పౌరాణిక, రాజకీయ సంస్కృతిని సమన్వయించి, విశ్లేషించి సాధారణంగా వారికి కలిగే సందేహాలను గమనించి సలహా చెప్పటం తెలుగులో ఇదే ప్రథమం.

'మన గురించి మనం పట్టించుకోవాలి. అలా అయితే ఈ వ్యవస్థలో మన పాత్రనూ ధర్మాన్నీ సక్రమంగా నెరవేర్చ గలుగుతాం' అనే కొత్త చూపునూ ప్రసాదిస్తున్న పుస్తకం ఇది. ఈ దేశ సామాజిక వ్యవస్థ స్త్రీని ఎలా చూస్తున్నదో కుటుంబంలో వారికున్న స్థానం ఏమిటో ఇక్కడ చెప్పవలసిన పని లేదు. మగవారికి సెక్స్ దగ్గర అసౌకర్యం కలిగినప్పుడు మాత్రమే వారు స్త్రీల అనారోగ్యాన్ని గుర్తిస్తారన్న జనాభిప్రాయాన్ని ప్రకటించిన రచయిత్రులు అభినందనీయులు.

బోస్టన్ ఉమెన్స్ హెల్త్ కలెక్టివ్ వారు ప్రచురించిన Our bodies - Our selves అనే ఇంగ్లీషు పుస్తకం చదివి ప్రభావతులై దానిని తెలుగులోకి అనువాదం చేయాలని మొదలు పెట్టి అన్ని ఈ దేశ స్త్రీలకు పనికి రాదని గ్రహించి స్వతంత్రంగా ఉద్యమించిన రచయిత్రులకు పాఠకలోకం ఋణపడి ఉంటుంది. వైద్యం అనేది శరీరంలోని

జబ్బు పద్ధ అవయవాలకు మాత్రమే కాదని మొత్తం జీవితానికే అవసరమని సమర్థంగా చెప్పారు.

పాశ్చాత్యులైన విధానాల నమూనాలో ఈ దేశ సమస్యలను నిర్వచించే పద్ధతి రూపొందించటం మూలంగా గ్రామాలలోని పేద ప్రజల సమస్యలూ స్త్రీల సమస్యలూ పక్కకు తోసేయబడ్డాయన్న వాస్తవాన్నీ ప్రణాళికలలో పెద్ద ఎత్తున ఏర్పాటు చేసి భారీగా ఖర్చు పెట్టి ప్రచారం చేస్తున్న హెల్త్ యంత్రాంగం గ్రామ ప్రజలను అందరానిదిగానే ఉండిపోయిందని వాస్తవాన్నీ పుస్తకం నిరూపిస్తోంది.

ఈ పుస్తకంలో ముఖ్యంగా 55 అంశాలతో కూడిన ఏదో విభాగాలున్నాయి. 'మన శరీరం గురించి' చెబుతూ జననాంగాలు - నిర్మాణం విధులు, బహిష్ట సమస్యలు మొ॥ చెప్పారు. జీవితంలో అత్యవసరమైన విషయాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వకపోవటం ఒక విధంగా నేరమే. జనాంగాల గురించి మాట్లాడటమూ, తెలుసుకోవటమూ తప్పుగా భావించే ఈ వ్యవస్థ ఎంత రోగగ్రస్తమైన సమాజాన్ని తయారు చేస్తున్నదో చాలా మందికి అనుభవమే.

'కొన్ని ముఖ్యమైన సమస్యలు'లో కనీసాహారం - రక్తహీనత, రక్తపోటు, క్షయ, నడుంనొప్పి, మూత్రాశయ వ్యాధులు, రొమ్ము సమస్యలు, కేన్సర్, దంతాల సంరక్షణ వంటివి ప్రస్తావించారు. తీసుకునే ఆహారంలోని పోషక పదార్థాలు, ఎటుమిన్ను, వాటి కోరత వల్ల కలిగే వ్యాధులు, వాటి చికిత్స సామాన్య గృహిణికి అర్థమయ్యేలా చెప్పారు. రోగుల సమస్యలను నిదానంగా వినటానికి సందేహాలు తీర్చటానికి డాక్టర్లకు సమయం చాలని ఈ రోజుల్లో ఈ పుస్తకం ఆలోటు తేరుస్తున్నది. 'తమకై సమాజం నిర్దేశించిన రీతుల్లో కట్టుబాట్లలో నడుచుకోవలసి రావటంతో అత్యగౌరవం చంపేసుకొంటూ విపరీతమైన మానసిక ఒత్తిడికి గురై పన్న వయస్సులోనే ఎక్కువ మంది స్త్రీలు రక్తపోటుకు లోనవుతున్నారు' అన్న వాక్యం చదువరిని

ఆలోచింపజేస్తుంది. ఇతర ఆరోగ్య సమస్యలు 'కూడా ఇదే రీతిలో పరిశీలించారు.

స్త్రీలు- సంస్కృతి-పాలిటిక్స్ తో సెక్సువాలిటీ గురించి స్వతంత్రంగా బ్రతికే స్త్రీల గురించిన మాజి దృక్పథాన్ని చూపారు. "లైంగికత-గర్భవృత్తి కి సంబంధించిన విషయాల మీద సమాజం విధించిన అంక్షల మూలంగా ఆ విషయాల గురించి చాలా మంది అధ్యానంలో ఉన్నారంటే ఆశ్చర్యం లేదు పుస్తకంలో ఈ విషయాల గురించి చెప్పటానికి కారణం అదే" అన్నారు. మన శరీరాన్ని గురించి మనకున్న పొరబాటు అభిప్రాయాలను సరిదిద్దుకోవటానికి ఈ గ్రంథం ఎంతగానో ఉపకరిస్తుంది.

'గర్భ నియంత్రణ, గర్భం, ప్రసవం, గర్భంతో ఉన్నప్పుడు వచ్చే సమస్యలు, జననాంగ సమస్యలు మొ॥'నవి ఈ పుస్తకంలోని ఇతర ముఖ్య భాగాలు. గర్భ నిరోధం అంటే ఏమిటి అందుకు ఉపయోగించే పద్ధతులేమిటి, గర్భం తీసేయించడానికి గల కారణాలు ఏమిటి పిల్లలు పుట్టకుండా ఆపరేషన్ ఎలా చేయించుకోవాలి వంటి అన్ని విషయాలు చక్కగా విడమరచి చెప్పారు. "దంపతులకు సంతానం కలగకపోతే తప్ప స్త్రీదేనన్న భావం సమాజంలో ఉంది... అన్ని రకాల పరీక్షల్లో పురుషుని లోపం ఏమీ లేదని తేలే వరకూ నిజానికి స్త్రీలు ఏ పరీక్షలూ చేయించుకోకూడదు. చాలా వరకు పురుషులు ఇందుకు అంగీకరించరు... అయినా మనం ఒప్పుకోకూడదు" అనే ఉద్బోధతో పాటు "స్త్రీలను ప్రయోగాలకు ఉపయోగించే గిని పందుల లాగాన పిల్లల్ని కనిపారేసే జంతువుల్లా గాక చీదరగా చూసే వైద్య వ్యవస్థ..." పట్ల అసహాయత రచనలో అంతటా కనిపిస్తుంది.

గర్భం తీసేయించుకోవాల్సిన పరిస్థితులు ఏవరిస్తూ సమస్యలను అర్థం చేసుకోవాలని ".....భరించాల్సింది మనం కాబట్టి నిర్ణయం మన మనస్సుకి అనుకూలంగా ఉండాలి" అని సలహా చెప్పారు. ఈ విషయాల్లో స్త్రీకి

స్వాతంత్ర్యం (చాలా కుటుంబాలలో) లేని మాట కాదనలేము.

ఆవరేషన్ల అనంతం తీసుకోవాల్సిన ఎక్సాంత్రిని గురించి చెబుతూ.... ఇంటి బాధ్యతని ఇతర్ల మీదే వదిలేయాలి. వంటింట్లోకి ఇతర గదుల్లోకి తొంగిచూసే ప్రయత్నం కూడా చేయకూడదు. ఇల్లు సర్దిక పోతే మునిగిపోయే దేమీ లేదు" అని ఆత్మీయంగా చెప్పటం ఈ పుస్తకం ప్రత్యేకత.

ఎంతో మందిని రక రకాలుగా ప్రశ్నించి వాస్తవ జీవిత యదార్థ గాధలు సేకరించి కూర్చిన ఈ విజ్ఞానంలో అన్ని వర్గాల, అన్ని వయస్సుల, స్త్రీల అనుభవాలూ చోటు చేసుకున్నాయి.

"భర్త నుంచి భార్యకు కావలసినది కేవలం సెక్స్ మాత్రమే కాదు మనిషి తోడు అన్న వేదనకు స్పందిస్తూ "ఆడవాళ్ళ శరీరాల పట్ల మనసు పట్ల

ఆలోచనల పట్ల (మగ) సమాజానికి ఎంత గౌరవం ఉందనేది మళ్ళీ మళ్ళీ తలెత్తే ప్రశ్న" అన్నారు.

డాక్టర్లు తరచుగా వాడే కొన్ని వైద్య పదాలు మామూలు విద్యావంతులకు అర్థం కావు. అలాంటి పదాలు అందరకూ తెలియవలసిన అవసరం ఉన్నదంటూ వాటిని గ్రంథం చివరి పుటలో సంక్షిప్త వివరణతో పొందు పరిచారు.

సంకుచిత ధోరణులకు అతీతంగా ఆలోచించి నవన్యల ఊచిలో కూరుకుపోతున్న అక్కచెల్లెళ్ళ కోసం శ్రమించి కొండంత ఆత్మ స్థైర్యాన్ని అందించిన వీణా శత్రుఘ్న, షమానారంగ్, గీతా రామస్వామి, కె. లలిత, ఉమా మహేశ్వరి, రామరాజ్యం, సుమతీ నాయర్ గార్లను ఎంత అభినందించినా తక్కువే. భాష చక్కగా అందరికీ అర్థమయ్యే రీతిలో ఉంది.

సెక్స్ ఎడ్యుకేషన్ పేరుతో పెద్ద

ఎత్తున ప్రచారం సాగిస్తున్న మేధావులు, ప్రజలకు కనీసం శరీర నిర్మాణ పరిజ్ఞా, నాన్నైనా అందజేయటానికి ప్రయత్నించటం లేదు. అద్భుతమైన పరిశీలన తోనూ అత్యాధునికమైన సమాచారం తోనూ అత్యాధునికమైన సమాచారం తోనూ ఉన్న పుస్తకం ఇంకా ముందు వచ్చి ఉంటే ఎంత బాగుండేదో అనిపిస్తుంది. ఇప్పటికైనా వచ్చినందుకు సంతోషం.

వెల అరవై రూపాయలు ఎక్కువ అని క్షణం అనిపించినా అమూల్యమైన సమాచారం అందిస్తోంది కాబట్టి ఆ వెల తక్కువే ని మరుక్షణమే గుర్తిస్తాం. ఇంటిల్లిపాదికి అవసరమైనది కాబట్టి ఏదో ఒక ఖర్చు తగ్గించి అయినా కొనవలసిందే **డా॥ బి॥ విజయభారతి** ("సవాలక్ష సందేహాలు", ప్రచురణ - స్త్రీ శక్తి సంఘటన, పుటల XV+320 మొదటి ముద్రణ- నవంబరు 1991, వెల-60.00, సైజు- రాయల్....)

(33వ పేజీ తరువాయి)

యాజమాన్యం కార్మికులను ఒరిస్సా రాష్ట్రం నుండి తప్పించుకొని వారితో 12 గం॥ డ్యూటీ చేయించుకుంటుంది. వారికి సదుపాయాలు ఉండవు. హక్కుల స్ఫూర్తిని కూడా కలగనియదు యజమాని రవిఓరి.

కార్మికులు లొంగనప్పుడు లాకౌట్ మంత్రిం జపించడం యాజమాన్యాలకు పరిపాటి అయిపోయింది. గోల్డెన్ డీర్ యజమాని కుమార్ యాదవ్ కార్మికులు లొంగకపోగా అక్రమ లాకౌట్ ప్రకటించి కార్మికులకు ఏ విధమైన నేటిన్ ఇవ్వకుండా రోడ్డుపాలు చేసాడు.

హోటల్ కార్మికులకు ముఖ్యంగా ఉద్యోగ భద్రత లేకుండా పోయింది. పనిచేసినన్ని రోజులు ఎక్కడ ఉద్యోగం ఉడుతుందోనని భయపడుతూ బ్రతుకుతారు. కనీస వేతనాలు, కనీస సౌకర్యాలు, ఇ.ఎన్.ఐ., పి.ఎఫ్., హెచ్.ఆర్.ఎ., ఓ.టి., రావలసిన సెలవు దినాలు ప్రభుత్వ గెజిట్లో ప్రకటించినా వాటిని అమలు చేసే యాజమాని ఉండరు. కార్మికులను అణిచివేస్తూ వ్యాపారం సాగించాలని చూస్తారు.

సంఘాలు దోపిడి

హోటల్ యజమానులు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా, నగర వ్యాప్తంగా "హోటల్ యజమానుల సంఘాలు" పెట్టుకోవచ్చు. కాని కార్మికులు మాత్రం నవన్యల సాధనకు సంఘాలు

పెట్టుకోకూడదు. యూనియన్లో ఉన్న కార్మికులను పైన పేర్కొన్న విధంగా యజమానిచే తీసేవేయబడ్డారేదా లాకౌట్ మంత్రింతో బయటపడ్డా హోటల్ యజమానుల సంఘం వేరొకచోట పనిలో పెట్టుకోకుండా కుట్రపన్ని కార్మిక ద్రోహం తలపెడుతుంటారు. అయినా అనేక మానసిక అందోళనలతో, వచ్చిన కష్టమర్థను చిరునవ్వుతో స్వాగతం చెప్పి వాళ్ళకు సేవలు చేయాలి. ఏమాత్రం పొరపాట్లు జరిగినా 'డిసిప్లైన్' పేరుతో తొలగిస్తారు.

ఇక కార్మిక మంత్రిలు కాని కార్మిక సంక్షేమ అధికారులు కాని కుహనా త్రేడ్ యూనియన్ నాయకులు కాని కార్మికులకు సంక్షేమం జరిగేలా చూడరు. పైగా యజమానుల కొమ్ము కాస్తారు. స్వయంగా కార్మిక మంత్రి పి. జనార్దన్ రెడ్డి ఆధ్వర్యంలో ఉన్న అనేక హోటల్స్లో కార్మికులకు కనీస వేతనాలు, సౌకర్యాలు లేవు. ఉద్యోగ భద్రత లేదు.

ఐ.ఎన్.టి.యు.సి. యూనియన్ నాయకులు కార్మిక ద్రోహం చేయడం పరిపాటయింది. గతంలో అన్నపూర్ణ హోటల్లో రూంబాయిగా పనిచేసిన శ్రీను ఐ.ఎన్.టి.యు.సి.కి నాయకుడయి హోటల్ కార్మికుల పాట్ల గొట్టి ఈరోజున అతను మారుతి వ్యాన్లో తిరుగుతున్నాడు. 10 లక్షలకు అధిపతి అయ్యాడు. హెచ్.ఎం.ఎన్. నాయకుల సంగతి సరేసరి. హోటల్ గోల్కొండ అన్నపూర్ణ ఇంకా అనేక హోటల్స్లో

వీరి నాయకత్వం ఉంది. అయినా కార్మికుల వరిస్థితులు అలాగే ఉన్నాయి. కనీసం వేతనం లేదు. సౌకర్యాలు లేవు. ఉద్యోగ భద్రత లేదు. ఇక బి.ఎం.ఎన్.కు సంబంధించిన హోటల్ మజూర్ సంఘ కార్మికులకు న్యాయం చేయక రాముని కథలు చెప్పుతూ వబ్బం గడుపు కుంటుంది. విలాస భాగాలు అనుభవిస్తుంది.

కాగా ఇప్పుడిప్పుడూ కార్మికులు మేలుకొంటున్నారు. హక్కుల గురించి మరింత సంఘటిత మవుతున్నారు. కార్మిక సంఘాల దోపిడిని తెలుసు కుంటున్నారు. నిరంతర పోరాటానికి నన్నద్దమవుతున్నారు. కాబట్టి ఇప్పటికైనా యజమాన్యాలు కార్మికులతో న్యాయంగా వ్యవహరించి వాళ్ల కనీస హక్కులను, డిమాండ్లను తీర్చాలి. కార్మిక శాఖ హోటల్ కార్మికుల సమస్యలను అర్థం చేసుకొని వారికి వీలైనంత త్వరగా న్యాయం అందించాలి. హోటల్ కార్మికుల కోర్టు కేసులు వీలైనంత త్వరలో పరిష్కరించాలి. కాకుంటే కార్మికులు మరింత పటిమతో విస్తృత పోరాట రూపాలను చేపట్టడం ఖాయం. యాజమాన్యాలు దిగి రావడమూ ఖాయం.

- కిరణ్ కుమార్.
హైదరాబాద్.

యంత్ర నాగరికతలో బాగా ప్రాధాన్యత గల పదాలివి. ఒక శాస్త్రజ్ఞుడు ఒక నూతన పనిముట్టుకు, పద్ధతినే, ముందునే కనిపెట్టాడనుకోండి. ముందా శాస్త్రజ్ఞున్ని పట్టుకుని అతని దగ్గర ఉన్న ఆ నూతన పస్తువును తయారు చేసే పద్ధతి పారిశ్రామిక వేత్తలు కొనేస్తారు. వీరి అనుమతి లేకుండా మరొకరు ప్రయోగించటానికి వీలు లేకుండా చట్టపరమైన రక్షణ యిస్తుంది ప్రభుత్వం. అలా రక్షణ యివ్వకపోతే కనిపెట్టేవారికి "ప్రాప్తా హముండదని పారిశ్రామిక కుల వాదన. ఈ పద్ధతినే "పేటెంటు" అంటారు.

మా తాత ముత్తల భుజాలమీద నిలబడి నేనీ పరిశోధనలు చేశాను" అన్నడు న్యూటన్. అంటే అర్థం ఏంటి? ఆతాత ముత్తాతలు కనిపెట్టిన వాటి పొడిగింపుగానే న్యూటన్ పరిశోధనలు న్నాయనేగా; పాత తరాల జ్ఞానం లేకపోతే మరొకరు చూసినా..... పరిశోధన చేయాలంటే కాగితాలు కావాలి. పెన్నులు కావాలి. పరికరాలు కావాలి. బిల్డింగులు కావాలి. ఆ శాస్త్రజ్ఞుడు పరిశోధన చేయాలంటే ఆయన వెుదడు పనిచేయాలి. ఆ మెదడుకు ఆహారం సరఫరా కావాలి. అందుకని తిండి కావాలి. తిండి కొనటానికి డబ్బున్నా అసలా ఆహారాన్ని పాలాళ్ల పండించాలి. కాబట్టి ఒక్క శాస్త్రజ్ఞునికే పారిశ్రామిక వేత్తకు పేటెంటు యివ్వరాదు. అందుకు వాటా తరతరాల జనానికి, ఈ తరంలోని ప్రజానికంలో రావాలి. అందుకే సైన్సు సాంకేతికాలు సమాజం యొక్క ఉమ్మడి అస్తి తప్ప, వ్యక్తుల సొత్తు అంటున్నాము.

ఫిలాసఫీతో పారిశ్రామిక వేత్తలకు పనిలేదు. తన ప్రక్కనే ఉన్న పారిశ్రామిక వేత్తను కాజేసి, అతని మార్కెట్టును కూడా తానే ఆక్రమించాలి. అతని కంటే చౌకగా, నాణ్యంగా సరుకులు తయారు చేస్తే అది సాధ్యమవుతుంది. అలా చేయాలంటే నూతన పరిశోధనలను పేటెంట్ల పేరుతో తన కస్టడిలో పెట్టుకుని, గుత్తాధిపత్యం సంపాదించుకోవాలి. ఫలనా వస్తువులను తాను తప్ప మరెవ్వరూ తయారు చేయరాదు. మేధో సంపత్తికి పేటెంట్ల ద్వారా రక్షణ ఉండాలని అంటే పారిశ్రామిక వేత్తలకు, ఆ మేధావుల్ని సృష్టించి, సృష్టిస్తున్న మామూలు జనం దిక్కులేక చచ్చినా పట్టదు.

మనదేశంలో పేటెంటు చట్టం

పేటెంటు రక్షణ ఎలా ఉండాలనేది అంతర్జాతీయ చర్యగా మారాక, దాని వివరాలు నిర్ధారించటానికి పారిస్, రోమ్ లలో అంతర్జాతీయ సమావేశాలు జరిగాయి. ఈ కార్యక్రమం పారిస్ లో మొదలయింది కాబట్టి ఆ పేరుతోనే పిలుస్తున్నారు. 'కాపీరైటు', 'మోడల్స్', 'ట్రేడ్ మార్క్స్' వగైరాలు వస్తాయి. ఆ పేటెంటు రక్షణ దీని ప్రకారం 20 సంవత్సరాలుంటుంది. ఈలోపల ఎవరయినా దాన్ని ఉపయోగించుకోవాలంటే, దాన్ని హక్కుదారుణ్ణి మాత్రమే

పేటెంటు

తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. అలా ఉపయోగించుకున్నందుకు, రాయల్టీ చెల్లించాలి. 'పారిస్ కన్వెన్షన్' ప్రకారం పేటెంటు వస్తువు (పాదక్తు)కు ఉంటుంది. ఆ వస్తువును ఎవరయినా ఏ పద్ధతి ద్వారానయినా చేస్తే చట్టాన్ని అతిక్రమించినట్లవుతుంది.

ప్రాదక్తు - ప్రాసెస్

ఉదాహరణకు "రోష్" మందుల కంపెనీ, "వెల్కో" మందుల కంపెనీలు

టూనికి వీలు లేదు. ఎవరయినా మార్కెట్ చేయదల్చుకుంటే, ఆ రెండు కంపెనీలు చెప్పిన ధరకు కొనుక్కోవాల్సిందే.

అలాగాక "ప్రాసెస్ పేటెంట్" అమలవుతున్నా ఎలా ఉంటుందో చూద్దాం. "రోష్" "వెల్కో" కంపెనీలు ఆ మందును తయారు చేయటానికి ఉపయోగించిన పద్ధతి (ప్రాసెస్) కి మాత్రమే పేటెంట్ రక్షణ వర్తిస్తుంది. ఇతర పద్ధతుల ద్వారా తయారు చేసుకోటానికి పేటెంటు అడ్డురాదు. పదేళ్ళు, ఇరవై ఏళ్ళు చకోర పక్షుల్లా ఎదురు చూడకుండా ఆ మందును మనము వేరే పద్ధతి ద్వారా తయారు చేసుకోవచ్చు.

మన దేశంలో పేటెంటు చట్టం

1970 లో మన దేశంలో పేటెంటు చట్టం వచ్చింది. అంతకు ముందు పరిస్థితి చూద్దాం (1972) నాటి లెక్కలు).

1970 లో అమల్లోకి వచ్చిన పేటెంటు చట్టంలో "ప్రాదక్తు పేటెంటు" లేదు. "ప్రాసెస్ పేటెంట్" మాత్రమే ఉంది. అది కూడా కేవలం 5 సం॥లు మాత్రమే. మూడవ ప్రపంచ దేశాల్లో చాల అభ్యుదయకరమైన చట్టమని కొనియాడబడింది. "రోష్", "వెల్కో" కంపెనీలవారి "కో-ట్రై మాక్స్ జిఎ" విషయాన్ని చూస్తే, వారా మందును తయారు చేసిన నిర్దిష్ట పద్ధతికి మాత్రమే

వరుస సంఖ్య	మందు పేరు	అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో తయారు చేసిన సంవత్సరం	ఇండియాలో తయారుచేసిన సంవత్సరం	ఎన్నేళ్ళ తర్వాత?
1.	ప్రెడ్నిసోల్ 1956	1963	7	
2.	కార్బిసోన్	1949	1957	8
3.	టెర్రా మైనిన్	1950	1960	10
4.	క్లోరా ఫెనికాల్	1948	1957	9
5.	స్ట్రెప్టోమైసిన్	1947	1963	16
6.	పెన్సిలిన్.జి.	1945	1955	10
7.	సల్ఫా మందులు	1935	1953	18

రెండూ కలిసి "కో-ట్రై మార్క్స్ జిఎ" అనే పేరుగల మందు కనిపెట్టాయి. ఆ మందును "రోష్" వారు "బాల్టెం" పేరుతో "వెల్కో" వారు "సెట్రీన్" పేరుతో మార్కెట్లోకి విడుదల చేశారు. "ప్రాదక్తు పేటెంట్" ప్రకారమయితే "కో-ట్రై మార్క్స్ జిఎ" మందును పై రెండు కంపెనీలు తప్ప మరే కంపెనీ అమ్మ

పేటెంటు యిస్తారు. అది కూడా 5 సం॥లు మాత్రమే. కాబట్టి వారుపయోగించిన ప్రాసెస్ కూడా 5 సం॥ల తర్వాత అందరూ స్వేచ్ఛగా ఉపయోగించుకోవచ్చు. ఈలోపు వారుపయోగించిన పద్ధతి తప్పించి,

(తరువాయి 9వ పేజీలో)

ಕುಟುಂಬ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು

ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವಿವರ	KLVA102M296
ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವಿರುದ್ಧ	ಪರಿಶೀಲನೆ
ಜನನ	07 February 2025
ಮದುವೆ	yes
ವಿವಾಹ	no
ಮೊತ್ತ	39
ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ	no
ಉದ್ಯೋಗ	no
ಕೆಲಸ	no
ತಾಯಿಯ ವಸತಿ	Apsar
ಪೆಣ್ಣು ವಸತಿ	Paiyath
ವಸತಿ	AMRUTHA
ವಸತಿ	
ವಸತಿ	
ವಸತಿ	
ವಸತಿ	Good